

Jaarverslag 2007

AFM

Jaarverslag 2007

Inhoudsopgave

Leeswijzer	6
Voorwoord van het bestuur	8
Verslag Raad van Toezicht	10
Deel I. Activiteitenverslag	14
1. Van missie naar actie	16
1.1. Missie	17
1.2. Speerpunten 2007-2009	18
1.3. Agenda 2007	19
2. Algemene ontwikkelingen	22
2.1. Nieuwe Europese en nationale regels	23
2.2. Internationale samenwerking	24
2.3. Effecten van toezicht	26
2.4. Evaluaties	26

2.5. Innovatie van toezicht	32
2.6. Dialoog	34
2.7. Kerncijfers	37
3. Financiële dienstverlening	40
Vergunningprocedures tussenpersonen afgerond	41
AFM treedt op tegen bedrijven zonder vergunning	43
<i>Interview Nout Wellink</i>	46
Rapport: hypotheekadviezen kunnen en moeten beter	48
<i>Interview Bob Velthuis</i>	50
Onderzoek toont nog tekortkomingen in bijsluiters en kredietreclames	52
Verzekeringen met beleggingscomponent houden aandacht AFM	55
Onderzoek strafbare feiten leidt tot 41 acties en maatregelen	57
Pensioentoezicht richt zich op de informatie voor klanten	59
<i>Interview Wim Noordman</i>	62
AFM: investeren in beleggingsobjecten blijft riskant	64
Meer duidelijkheid nodig over ingewikkelde beleggingsproducten	66
Voorlichting helpt consumenten om juiste keuzes te maken	70
4. Kapitaalmarkten	72
Overnames ABN Amro en andere bedrijven raken ook AFM	73
<i>Interview Jan Maarten Slagter</i>	76
Bedrijven gaan beter om met koersgevoelige informatie	78
Stroom nieuwe meldingen zeggenschap in bedrijven	80
Nieuwe regels leiden tot nieuwe handelsplatforms	82

<i>Interview Maarten Schönfeld</i>	86
Kwaliteit verslaggeving verbeterd door toezicht	88
Onderzoek accountantsorganisaties gericht op verbetering kwaliteit	90
<i>Interview Roger Dassen</i>	92
5. Governance en bedrijfsvoering	94
5.1. Governance	95
5.1.1. Goed bestuur	95
5.1.2. Klachtenregeling	97
5.2. Bedrijfsvoering	97
5.2.1. Mededeling over de bedrijfsvoering en rechtmatigheid	97
5.2.2. Risicobeheersing en controle	98
5.2.3. Onafhankelijke accountantscontrole AFM	99
5.2.4. Prestatiemeting	100
5.2.5. Doelmatigheid	100
5.2.6. Personeel	100
5.2.7. Huisvesting	100
5.2.8. Beveiliging	100
5.2.9. Automatisering	101
6. Budgettaire gevolgen	102
Deel II. Jaarrekening	109
Deel III. Bijlagen	157

Leeswijzer

Dit is het jaarverslag van de Autoriteit Financiële Markten (AFM). In dit jaarverslag verantwoorden wij ons over de activiteiten in 2007.

Onze activiteiten zijn een uitwerking van onze missie. Ook het jaarverslag gaat uit van de missie. We laten zien hoe we de missie vertalen in speerpunten en in doelstellingen in de jaaragenda, en uiteindelijk in activiteiten, en de effecten daarvan.

Het jaarverslag laat zien hoe we invulling en uitwerking hebben gegeven aan de beloftes die zijn gedaan in de agenda voor 2007. We belichten daarbij de belangrijkste ontwikkelingen die de AFM in haar toezicht in 2007 is tegengekomen. We verdelen onze activiteiten, dus ook dit jaarverslag, in twee werkreinen: financiële dienstverlening en kapitaalmarkten.

Het verslag is bedoeld voor alle belanghebbenden van de AFM. Om zoveel mogelijk tegemoet te komen aan de verschillende wensen van belanghebbenden, is het jaarverslag 2007 op verschillende manieren te lezen.

Deel I. Activiteitenverslag

De activiteiten en resultaten van de AFM zijn te vinden in het activiteitenverslag. Hierbij is gekozen voor een (meer) journalistieke aanpak, waaruit duidelijk wordt wat de belangrijkste ontwikkelingen zijn, en wat het 'nieuws' was.

Hoofdstuk 1 gaat in op de verantwoordingscyclus. Hoofdstuk 2 bevat de algemene ontwikkelingen, terwijl de hoofdstukken 3 en 4 de activiteiten belichten op respectievelijk het gebied van financiële dienstverlening en kapitaalmarkten. Het activiteitenverslag bevat verwijzingen naar de kosten per toezichtcategorie, zoals uitgewerkt in de jaarrekening. Tevens zijn de belangrijkste prestatie-indicatoren toegevoegd aan de relevante delen van het activiteitenverslag.

Deel II. Jaarrekening

De jaarrekening (deel II) biedt het complete baten- en lastenoverzicht over 2007 en de afwijkingen ten opzichte van de begroting voor 2007, alsmede het inzicht in de balanspositie per 31 december.

Om de toegankelijkheid van de informatie verder te vergroten, is er op de website een integrale, digitale versie beschikbaar. Daarin is zoveel mogelijk verwezen naar andere relevante documenten op de website.

Dit jaarverslag bevat ook inbreng van mensen buiten de AFM. Deze 'stakeholders' laten in een interview hun licht schijnen over de activiteiten van de AFM.

Voorwoord bestuur AFM

Na jaren van sterke groei, zowel in de taken als in personeel, is in 2007 voor de AFM een periode van consolidatie aangebroken. Het takenpakket van de AFM is vrijwel uitgekristalliseerd en daarmee kan ook het personeelsbestand stabiliseren. In 2007 ging het dan ook steeds minder om toezichtvoorbereiding, en steeds meer om toezichtuitvoering. Deze trend zet zich door in 2008.

Consolideren betekent niet stilzitten. Integendeel, de AFM wil nog slagvaardiger en efficiënter opereren. De eerste voorbereidingen zijn in 2007 getroffen om in de loop van de eerste helft van 2008 aanpassingen aan te brengen in de organisatie. De plannen voorzien in een directere aansturing door bestuur en directeuren en een betere taakverdeling over een minder groot aantal verschillende afdelingen. Op deze manier zal de AFM in de toekomst nog slagvaardiger en efficiënter kunnen optreden, daar waar dat het meest nodig is.

De aanpassingen in de organisatie passen in de immer dynamische financiële wereld waarop wij toezicht op houden. Deze dynamiek werd in 2007 nog eens duidelijk door de wereldwijde kredietcrisis. De gevolgen waren én zijn groot. Beurzen beleefden volatiele tijden, informatie werd nog koersgevoeliger en financiële instellingen waren genoodzaakt forse verliezen op hun kredietportefeuilles te incasseren. Ook de rol van kredietbeoordelaars en de markt voor afgeleide kredietconstructies (CDO's) zijn ter discussie komen te staan. IOSCO, de wereldwijde organisatie van effectentoezichthouders, heeft daarom in november 2007 besloten een Task Force in te stellen.

De financiële wereld is ons werkterrein. Als onafhankelijke toezichthouder bevordert de AFM eerlijke en transparante financiële markten. De AFM reageert en anticipeert op ontwikkelingen, zoals de kredietcrisis. Het jaarverslag over 2007 getuigt van een aantal resultaten van en veranderingen in onze activiteiten, op het gebied van zowel financiële dienstverlening als kapitaalmarkten.

Dit jaarverslag maakt duidelijk dat we onder meer werkten aan verbetering van de financiële dienstverlening aan consumenten. In november brachten wij het rapport uit over hypothekadviezen. Een andere belangrijke mijlpaal was de afronding van vergunningverleningsprocedures voor tussenpersonen, die nu onder het toezicht van de AFM vallen, net als aanbieders van beleggingsobjecten. Op het gebied van het toezicht op eerlijke en transparante kapitaalmarkten springt de overname van ABN Amro in het oog. We werkten in 2007 bijvoorbeeld ook aan het toezicht op de eerlijke werking van kapitaalmarkten, de kwaliteit van verslaggeving van beursgenoteerde bedrijven en het nieuwe toezicht op accountantsorganisaties.

De activiteiten in 2007 kwamen grotendeels tot stand onder leiding van een deels ander bestuur. In augustus legde A.W. Kist zijn functie neer. In september werd voorzitter Arthur Docters van Leeuwen opgevolgd door Hans Hoogervorst. Bestuurslid Paul Koster verlaat de AFM per 1 april 2008. Theodor Kockelkoren is per 1 februari 2008 benoemd tot bestuurslid, René Maatman treedt per 1 mei toe.

Als huidig bestuur spreken wij graag onze dank uit voor de bijdrage die onze voorgangers hebben geleverd aan de ontwikkeling van de AFM. Ook zijn wij zeer erkentelijk voor de inspanningen die de medewerkers van de AFM hebben verricht. Wij hopen samen met hen verder te consolideren, en uiteraard te verbeteren.

*Hans Hoogervorst, voorzitter
Theodor Kockelkoren (per 1 februari 2008)
Paul Koster (tot 1 april 2008)*

Verslag van de Raad van Toezicht

Na enkele jaren met een groot aantal majeure taakuitbreidingen bevindt de AFM zich in 2007 in een consolidatiefase wat betreft de hoeveelheid te vervullen taken. Slechts enkele nieuwe taken werden in 2007 toegevoegd, waarvan het toezicht op pensioenuitvoerders de belangrijkste is. Daarnaast kreeg de AFM verantwoordelijkheden op het gebied van het toezicht op rechtsbijstandverzekeraars en het bemiddelen van opvorderbare gelden. De Raad van Toezicht keurde voor al deze taken de statutair vereiste uitvoeringstoets goed.

Belangrijke andere ontwikkelingen voor de AFM in 2007 waren onder meer de inwerkingtreding van de wet op het financieel toezicht (*Wft*) op 1 januari en de implementatie van de *Markets in Financial Instruments Directive* (MiFID) per 1 november. Diverse onderdelen van het toezicht kwamen ter sprake tijdens de vergaderingen van de Raad van Toezicht, zoals de fusie NYSE-Euronext, de samenwerking met beroepsorganisaties in het toezicht op accountantsorganisaties, en het onderzoek naar de kwaliteit van hypotheekadviezen. De Raad besteedde tevens specifiek aandacht aan het integriteitsgelateerde toezicht van de AFM en de samenwerking in het kader van het Financieel Expertise Centrum (FEC).

De Raad keurde een aanpassing van de klokkenluiderregeling goed, en besprak voorts onder andere: een onderzoek naar de waardering van de AFM door belanghebbenden, de periodieke media-analyse, een evaluatie van de salarissystematiek, de relatie met het ministerie van Financiën en het periodieke overzicht van juridische procedures. Ook werd aandacht besteed aan de evaluatie van de uitkomsten van diverse rechtszaken waarin de AFM betrokken was. Tevens is enkele malen gesproken over de uitkomsten van de 'risk assessments' die zijn gehouden in het kader van het afleggen van een 'in control verklaring' over 2007. Ook zijn de inhoud en de werking van de compliance-regeling opnieuw tegen het licht gehouden.

De Raad is bij elke vergadering kort geïnformeerd over een aantal actuele toezichtkwesties. Hierbij deden zich geen situaties voor waarbij één van de leden gebruik heeft moeten maken van het statutaire verschoningsrecht in verband met het voorkomen van belangenverstremming. De Raad besprak in het voorjaar buiten aanwezigheid van het bestuur het (collectieve en individuele) functioneren van de leden van zowel de Raad van Toezicht als het bestuur. De conclusies hiervan zijn met het bestuur besproken.

De Raad van Toezicht kwam in 2007 zes maal plenair bijeen. Daarbij heeft de Raad goedkeuring verleend aan het jaarverslag en de jaarrekening over 2006, de jaaragenda voor 2008 en de begroting voor 2008. Bij de behandeling van de jaarrekening was de certificerende accountant van de AFM aanwezig. De Raad besprak de vier kwartaal-rapportages en stemde in met het nieuwe middellange-termijn beleidsplan voor de periode 2007-2009. De audit commissie vergaderde vijf maal, en besprak daarbij vooral zaken in het kader van de planning & control-cyclus, risicomangement, de rapporten van de interne audit dienst en de management letters van de certificerende accountant.

Leden van de Raad waren aanwezig bij de managementdagen, vergaderingen van bestuur met de Ondernemingsraad en diverse informele evenementen van de AFM.

In augustus jl. heeft de heer A.W. Kist zijn functie als bestuurslid neergelegd wegens een compliance-aangelegenheid. De Raad van Toezicht en het bestuur hebben aangegeven dit besluit te respecteren, maar het verlies van een voortreffelijke en kameraadschappelijke collega te betreuren.

De heer A. Docters van Leeuwen nam in verband met zijn pensionering in september jl. na 8 jaar afscheid als voorzitter van het bestuur. De Raad is hem bijzonder erkentelijk voor zijn vele verdiensten voor de ontwikkeling van de AFM tot een kundige en gezaghebbende toezichthouder.

De Raad van Toezicht, en in het bijzonder de leden van de benoemingen- en remuneratie-commissie, heeft uitgebreide wervingsactiviteiten verricht in verband met de opvolging van de heren Docters van Leeuwen en Kist alsmede van de heer Koster, wiens vertrek per 1 april 2008 is voorzien, en heeft daarover met het ministerie van Financiën veelvuldig overleg gevoerd. Tot genoegen van de Raad is de heer H. Hoogervorst per 13 september jl. bij Koninklijk Besluit benoemd tot voorzitter van het bestuur en zijn de heren Kockelkoren en Maatman onlangs benoemd tot bestuurders met ingang van respectievelijk 1 februari en 1 mei 2008. Er zijn tevens nieuwe afspraken gemaakt met de minister van Financiën over de arbeidsvoorwaarden voor de leden van het bestuur.

In de Raad van Toezicht is de heer H.J.

Hielkema per 1 januari 2008 opgevolgd door de heer F.M.J. Böttcher.

De Raad van Toezicht heeft dit jaar bij diverse gelegenheden opnieuw met waardering geconstateerd dat bestuur en medewerkers van de AFM hun taken met veel inzet en grote deskundigheid hebben vervuld.

drs. A. Baan, voorzitter
J. Vroegop, vice-voorzitter
prof. dr. A.J. Bindenga RA
drs. F.M.J. Böttcher (per 1 januari 2008)
H.J. Hielkema (tot 1 januari 2008)
prof. mr. J.W. Winter

Deel I

Activiteitenverslag

A large, solid dark blue rectangle occupies the central portion of the page. A thin white horizontal line runs across the page, passing through the text.

n. Van missie naar actie

Wat doet de AFM, waartoe en hoe? Het antwoord op deze vragen staat in de missie, die ingaat op de taak, het werkterrein en de kernwaarden van de AFM. De missie is in de loop van 2007 opnieuw verwoord, uiteraard binnen de geldende wettelijke taakomschrijving.

In de plannings- en verantwoordingscyclus van de AFM wordt de missie vertaald in het meerjarenplan. Op dit moment geldt voor de AFM het plan *Beleid en prioriteiten AFM, periode 2007-2009*. Het meerjarenplan wordt jaarlijks uitgewerkt in een agenda en begroting, met zoveel mogelijk concrete doelstellingen. Dit jaarverslag betreft de verantwoording over de activiteiten op basis van de agenda en begroting voor 2007.

1.1. Missie

De AFM bevordert eerlijke en transparante financiële markten. Wij zijn de onafhankelijke gedragstoezichthouder op de markten van sparen, lenen, beleggen en verzekeren. De AFM bevordert zorgvuldige financiële dienstverlening aan consumenten en ziet toe op een eerlijke en efficiënte werking van kapitaalmarkten. Ons streven is het vertrouwen van consumenten en bedrijven in de financiële markten te versterken, ook internationaal. Op deze manier draagt de AFM bij aan de welvaart en de economische reputatie van Nederland.

De AFM is actief op twee terreinen:

Financiële dienstverlening

De AFM bevordert de zorgvuldige financiële dienstverlening aan consumenten. Bedrijven en personen die financiële diensten verlenen,

moeten deskundig, betrouwbaar en integer zijn. De informatie van financiële ondernemingen en pensioenuitvoerders dient feitelijk juist, begrijpelijk en niet misleidend te zijn. De ondernemingen moeten handelen in het belang van hun klanten (zorgplicht).

Kapitaalmarkten

De AFM bevordert de eerlijke en efficiënte werking van kapitaalmarkten, waarop beleggers kunnen vertrouwen. Wij handhaven de spelregels voor degenen die actief zijn op de markt van aandelen en andere effecten. Marktmissbruik – gebruik van voorwetenschap, manipulatie of misleiding – is verboden. Beursgenoteerde bedrijven moeten koersgevoelige informatie (kgi) tijdig en correct naar buiten brengen. Wij handhaven de regels voor de uitgifte van effecten en openbare biedingen, voor financiële verslaggeving en voor accountants die de verslaggeving controleren.

Kernwaarden

De AFM hanteert in haar toezicht vijf kernwaarden:

Verantwoordelijkheid

Wij gaan uit van de eigen verantwoordelijkheid van bedrijven en burgers. Burgers dragen zelf verantwoordelijkheid voor de manier waarop ze omgaan met rendementen en risico's. Bedrijven zijn zelf verantwoor-

delijk voor de kwaliteit van hun producten en diensten. Ons toezicht is op maat: het toezicht is meer op afstand naarmate we kunnen vertrouwen op naleving ('toezicht op maat').

Doortastendheid

Als handhaver van de wet zal de AFM doortastend optreden. Bij het toezicht op de naleving van de wet hebben wij verschillende instrumenten tot onze beschikking. De inzet van onze instrumenten is steeds gericht op 'effectieve beïnvloeding'.

Zorgvuldigheid

Bij doortastendheid hoort zorgvuldigheid; een doortastende toezichthouder dient zelf zorgvuldig te zijn. De AFM brengt altijd eerst de feiten in beeld alvorens hierover een oordeel te vormen en tot acties over te gaan. De AFM heeft daarbij steeds oog voor een 'level playing field' voor alle marktpartijen.

Oriëntatiepunt

Wij willen een oriëntatiepunt zijn voor de markt. Wij geven waar nodig duidelijkheid over wat moet of mag, en wat niet. We voeren een dialoog met onze omgeving. De AFM is immers geen ivoren toren, zij wil in gesprek zijn met andere partijen. Wij zijn zo voorspelbaar mogelijk.

Doelmatigheid

We zijn ons bewust van de kosten van toezicht, van de directe kosten van de AFM én van de kosten van de naleving van wetgeving. Dit bewustzijn vertaalt zich in de ambitie de financiële kosten, en andere (administratieve) lasten, zoveel mogelijk te beperken, en onze middelen zo doelmatig mogelijk in te zetten. Wij werken daarvoor samen met andere toezichthouders en handhavers, zowel in Nederland als over de grens.

1.2. Speerpunten 2007-2009

In het 'Middellange Termijn beleidsplan' heeft de AFM speerpunten voor de periode 2007-2009 vastgesteld. Deze speerpunten worden jaarlijks vertaald in de agenda en begroting. Nu het werkterrein wordt verdeeld in financiële dienstverlening en kapitaalmarkten, kunnen de speerpunten als volgt worden opgesomd.

Algemene speerpunten

- Vroegtijdig nieuwe ontwikkelingen signaleren
- Ontwikkelingen begrijpen
- Passend en consistent handelen met het gewenste effect
- Voortdurend kritische houding ten opzichte van het eigen functioneren
- Internationale dimensie van toezicht
- Nederland als vestigingsplaats

Speerpunten financiële dienstverlening

- Verbeteren kwaliteit financiële dienstverlening
- Managen veranderingen effectendienstverlening
- Vergroten bewustwording consument
- Aanscherpen toezicht informatieverstrekking
- Uitvoeren toezicht informatieverstrekking pensioenuitvoerders
- Uitvoeren toezicht Wet handhaving consumentenbescherming
- Bestrijden van illegale financiële activiteiten
- Bestrijden van crimineel misbruik van de financiële sector
- Intensiveren van bijdrage aan het FEC

Speerpunten kapitaalmarkt

- Borgen van marktintegriteit
- Vormen van een duidelijk oriëntatiepunt
- Verbeteren kwaliteit transactiedocumentatie
- Uitvoeren toezicht financiële verslaggeving
- Uitvoeren toezicht op accountantsorganisaties
- Beheerseen mogelijke risico's consolidatie
- Managen impact MiFID
- Uitvoeren toezicht effectenafwikkel-systemen en betalingssystemen
- Bewaken 'level playing field'
- Vergroten doelmatigheid toezicht

De speerpunten worden jaarlijks vertaald in de agenda en begroting.

1.3. Agenda 2007

De AFM legt in dit jaarverslag verantwoording af over de activiteiten in 2007, die gestoeld zijn op de Agenda 2007. In de Agenda 2007 verwoordde de AFM de volgende voornemens:

Doelmatige en effectieve inzet van toezicht

Naast de kosten-batenanalyses bij de invoering van nieuwe wetgeving, ontwikkelt de AFM een uitgebreider programma dat gericht is op doelmatige en effectieve inzet van het toezicht.

Risico- en bijdragegedreven inzet van middelen

De AFM zet haar middelen daar in waar of grote bijdragen aan de doelstellingen te realiseren zijn of grote risico's voor de doelstellingen te verwachten zijn. In 2007 wordt veel aandacht besteed aan het verbeteren van de 'radarfunctie' van de AFM.

Uitwerken van nieuwe toezichtideeën

De AFM heeft in 2005 en 2006 veel kennis en ervaring opgedaan met zogenoemde 'behavioural audits' waarbij aspecten als de overtuiging van medewerkers bij de instelling van het nut van wet- en regelgeving, de invloed van beloning- en promotiestructuren en de tone 'at the top' centraal staan.

Wet handhaving consumentenbescherming (Whc)

Op 1 januari 2007 is de Whc in werking getreden. De nieuwe taken van de AFM hebben vooralsnog alleen betrekking op zogenaamde 'intracommunautaire' inbreuken.

Pensioenwet (Pw)

Het wetsvoorstel Pensioenwet introduceert het gedragstoezicht op pensioenuitvoerders dat na een overgangperiode van een jaar bestaat uit toezicht op informatieverstrekking en 'zorgplicht'. De AFM zal de voorbereidingen afronden door normuitleg aan en samenwerking met de koepelorganisaties en individuele pensioenuitvoerders.

Toezicht op effecteninstellingen en beleggingsinstellingen

Hoewel het financieel-economische klimaat verbeterd, blijft de strijd om klanten tussen

de huidige instellingen voortbestaan, waarbij transparantie van kosten en risico's en de distributiewijze punt van aandacht voor de AFM blijft.

Toezicht Financiële Dienstverlening

In 2007 verschuift de aandacht van de vergunningverlening naar het vergroten van transparantie en het verbeteren van de kwaliteit van advies. Hierbij wordt nauw samengewerkt met de Stichting Financiële Dienstverlening.

Toezicht op informatieverstrekking

In 2007 zal het toezicht op de informatieverstrekking worden geïntensiveerd en worden gefocust op misleidende kredietreclames en de nieuwe Financiële Bijsluiter.

Beleggingsverzekeringen

In 2006 heeft de AFM een verkennende analyse naar beleggingspolissen uitgevoerd. Vanuit haar recent verworven bevoegdheden in het doorlopend toezicht zal de AFM in 2007 extra aandacht schenken aan beleggingsverzekeringen en beleggingshypotheeken.

Markets in Financial Instruments Directive (MiFID)

Volgens de planning zal de MiFID per 1 november 2007 in de Nederlandse wet- en regelgeving zijn geïmplementeerd en naast de regelgevende aspecten zal hierbij ook de communicatie met marktpartijen over de aanpassingen en de operationele consequenties van de MiFID veel aandacht vergen.

Wet toezicht accountantsorganisaties (Wta)

In 2007 staat het verlenen van vergunningen aan accountantsorganisaties centraal. Na de vergunningverlening zal de AFM aanvangen met het uitvoeren van onderzoeken in het kader van doorlopend toezicht.

Wet toezicht financiële verslaggeving (Wtfdv)

De Wtfdv is per 1 januari 2007 in werking getreden en zal van toepassing zijn op jaarrekeningen vanaf 2006. Aan de hand van desktop-reviews zullen controles worden uitgevoerd.

Toezicht op emissies en openbare biedingen

Door de toename in het aantal

prospectussen dat bij de AFM ter goedkeuring wordt ingediend is het van belang om de efficiëntie in 2007 verder te vergroten. De nadruk komt te liggen op het verbeteren van het inzicht dat beleggers krijgen in het rendement, de kosten en risico's.

Toezicht op marktmisbruik

In 2007 zal geautomatiseerde detectie en analyse de pakkans voor handel met voorwetenschap en marktmanipulatie verhogen. Daarnaast wordt door het afgeven van signalen, normoverdragende gesprekken en informatieverzoeken de transparantie rondom 'aandeelhoudersactivisme' verbeterd.

Bestrijding van illegale financiële activiteiten

De focus van het toezicht in 2007 zal komen te liggen bij preventie. Dit zal worden werkstelligd door aan de ene kant hard op te treden tegen malafide aanbieders en de namen van deze aanbieders ook te publiceren en aan de andere kant consumenten voor te lichten.

Preventie en bestrijding van integriteits-schendingen

Uit onderzoek is gebleken dat integriteits-schendingen vaak samengaan met criminaliteit. Dit benadrukt de noodzaak dat binnen de onder toezicht staande instellingen in 2007 meer onderzoek zal moeten plaatsvinden naar concrete integriteitsrisico's en -schendingen die duiden op criminele invloeden.

2. Algemene ontwikkelingen

'Hoewel wellicht minder omvangrijk dan in de jaren daarvoor zal het ontwikkelen en implementeren van nieuwe wet- en regelgeving (c.q. het adviseren daarover) ook in 2007 een belangrijke taak blijven.'

Jaaragenda 2007

De Jaaragenda 2007 maakte duidelijk dat 2007 voor de AFM een jaar van veranderingen zou worden. Het zou gaan om veranderingen in wetgeving, Europees en nationaal. De AFM nam zich ook voor om veranderingen aan te brengen in het toezicht, gericht op een versterking van de effecten daarvan.

In 2007 heeft een belangrijke accentverschuiving plaatsgevonden: minder toezichtvoorbereiding, meer toezichtuitvoering. Ook in 2007 heeft de AFM veel aandacht besteed aan het ontwikkelen en implementeren van nieuwe regelgeving, maar 2007 stond ook in het teken van de uitvoering van de wettelijke taken van de toezichthouder en de verdere ontwikkeling van dat toezicht.

2.1. Nieuwe Europese en nationale regels

De verwachting in de jaaragenda 2007 dat de Markets in Financial Instruments Directive (MiFID) per 1 november zou worden geïmplementeerd in de Nederlandse wet- en regelgeving, is gerealiseerd. De AFM heeft hieraan in belangrijke mate bijgedragen door advisering van het ministerie van Financiën over de aanpassing van regelgeving (met name de Wet op het financieel toezicht (Wft) en het Besluit gedragstoezicht financiële ondernemingen (Bgfo) en de herziening van de Nadere regeling gedragstoezicht financiële ondernemingen (Nrgfo).

De Nrgfo is aanzienlijk beperkter van omvang geworden doordat bepaalde onderwerpen met de implementatie van de MiFID in het Bgfo zijn geregeld. De AFM heeft veel inspanningen verricht op het gebied van communi-

catie, ter bevordering van duidelijkheid in de markt, en gelet op de late nationale implementatie. De AFM wilde hier een oriëntatiepunt zijn voor marktpartijen. De website is actief ingezet om alle informatie die bij de AFM over de MiFID aanwezig was, te ontsluiten voor marktpartijen. Door middel van een Q&A heeft de AFM actief richting gegeven aan veelgestelde vragen die in de markt leefden. Naast de website zijn diverse andere communicatiekanalen gebruikt om marktpartijen te bereiken. Zo heeft de AFM samen met koepelorganisaties een aantal seminars georganiseerd en elektronische nieuwsbrieven verspreid.

De AFM heeft, net als marktpartijen, de nodige activiteiten verricht om de eigen organisatie 'MiFID-proof' te maken. Zo is een transactierapportagesysteem opgezet, waar onder toezicht staande beleggingsondernemingen melding kunnen maken van transacties in financiële instrumenten die verhandeld worden op een gereglementeerde markt.

Een belangrijk aandachtspunt voor marktpartijen was het op een zo efficiënt mogelijke wijze omzetten van de bestaande vergunningen en Europese paspoorten. Om onduidelijkheden weg te nemen is een brochure opgesteld aan de hand waarvan instellingen konden nagaan of zij actie moesten ondernemen. Tevens zijn de AFM-medewerkers voorbereid op de komst van de MiFID door interne opleidingen.

In CESR-verband heeft de AFM actief geparticipeerd in werkgroepen voor de uitwerking van CESR-aanbevelingen ('level 3 guidance') over onder meer 'transaction reporting', 'consolidation of post-trade transparency information', 'inducements', het toezicht op bijkantoren en het Europees paspoort.

De nazorg in 2008 bestaat bijvoorbeeld uit de verdere uitwerking van het nationaal regime voor financiële dienstverleners, de afronding van de discussie over het al dan niet vereisen van de 'client ID' bij 'transaction reporting' (een optie in de MiFID), de advisering van het ministerie van Financiën over reparatie van de MiFID en het oplossen van interpretatiekwesties.

Inwerkingtreding Wft

In 2007 heeft de inwerkingtreding van de Wft geleid tot diverse implementatievragen, met name in het eerste half jaar, zowel vanuit de sector als binnen de AFM. Aan het ministerie van Financiën heeft de AFM de wensen gemeld met betrekking tot de reparatie en inhoudelijke aanpassing van de Wft en lagere regelgeving. Tevens is een aanvang gemaakt met de Engelse vertaling van de lagere regelgeving. In 2008 vindt verdere advisering aan Financiën plaats over de aanpassing van de Wft (o.a. reparatiewet Wft 2).

De beleidsregels onder de Wft zijn inhoudelijk beoordeeld en bezien is of aanpassing nodig is. Begin 2008 zal de consultatie van de aangepaste beleidsregels plaatsvinden. Een aantal beleidsregels zal worden geschrapt omdat de inhoud hiervan reeds elders is geregeld of is verouderd.

De inwerkingtreding van de Wft maakte herziening van het convenant van samenwerking met DNB noodzakelijk. Dit herziene convenant is in 2007 ondertekend en gepubliceerd.

Open normen

De regelgeving krijgt in toenemende mate een 'principle based' karakter. Een onder toezicht staande instelling heeft in principe de verantwoordelijkheid voor het zodanig inrichten van de activiteiten dat deze voldoen aan de doelstellingen van de wet en daarnaast passen binnen de algemene normen van de wet. De AFM krijgt hierbij een steeds

belangrijkere rol als oriëntatiepunt.

In 2007 heeft de AFM op deelterreinen het nodige gedaan om deze rol als oriëntatiepunt vorm te geven, onder meer door het consulteren en publiceren van de leidraden 'Begrijpelijkheid' en 'Niet misleidend'. Ook in het rapport over hypotheekadviezen is illustratief duidelijkheid gegeven over verschillende open normen in de wet. Tevens is een AFM-breed project gestart om in de eerste helft van 2008 te komen met een visiedocument waarover marktpartijen zullen worden geconsulteerd.

Consumentenbescherming

Met de inwerkingtreding van de Wet handhaving consumentenbescherming (Whc) per 1 januari 2007 heeft de AFM er een beperkte taak bijgekregen. Deze voorziet erin dat Europese lidstaten elkaar kunnen verzoeken in te grijpen bij grensoverschrijdende inbreuken van regelgeving ter bescherming van consumenten. In 2008 zal deze taak worden uitgebreid door de implementatie van de Europese richtlijn oneerlijke handelspraktijken, die ook voorziet in ingrijpen door de AFM bij misleidende en agressieve handelspraktijken op de Nederlandse markt. Deze nieuwe regels maken het ook mogelijk om van de Wft-bepalingen vrijgestelde instellingen aan te spreken op bijvoorbeeld misleidende reclames.

2.2. Internationale samenwerking

Internationale samenwerking is belangrijk voor een adequaat financieel toezicht. Voor het lopend toezicht op een internationale financiële markt is het uitwisselen van informatie vanzelfsprekend essentieel. IOSCO, de wereldwijde organisatie van effectentoezichthouders heeft deze informatieuitwisseling dan ook drie jaar geleden als strategisch uitgangspunt verklaard.

In 2007 is de AFM toegetreden tot het Multilaterale Memorandum of Understanding (MOU) die uiteindelijk alle IOSCO-leden in 2010 ondertekend moeten hebben. Een krachtig internationaal toezichtinstrument zal dan een feit zijn.

De internationale samenwerking komt ook tot uitdrukking in onderlinge afspraken over financiële wet- en regelgeving. Voor de AFM

Samenwerking Turkije

Als kandidaat-lidstaat van de Europese Unie staat Turkije de komende jaren voor de uitdaging om het financiële toezicht verder op te bouwen en te laten voldoen aan Europese wet- en regelgeving. De AFM is een samenwerkingsrelatie aangegaan met de Turkse collega-toezichthouder, de Capital Market Board (CMB). In dit project, dat gefinancierd wordt door het Nederlandse ministerie van Economische zaken, ondersteunt de AFM de CMB bij het ontwikkelen van een toezichtstelsel op de financiële verslaggeving van beursgenoteerde bedrijven en op de 'code of business rules' voor financiële tussenpersonen. De AFM deelt in het project de ervaring en kennis die het de afgelopen jaren heeft opgebouwd met het organiseren en uitvoeren van toezicht op financiële ondernemingen (ondernemingen die actief zijn in sparen, lenen, beleggen en verzekeren). De professionaliteit en kundigheid van de CMB is een belofte voor een uitdagende en goede samenwerking, waarbij ook de AFM nuttige ervaring op zal doen. Op 7 september 2007 vond de kick-off plaats van het project, getiteld 'Creating an effective supervision system on financial reporting of the listed companies and on the conduct of business rules of intermediary institutions'. De delegatie van de AFM bij deze startconferentie werd aangevoerd door de bestuursvoorzitter, Arthur Docters van Leeuwen.

speelt het overleg hierover zich in de eerste plaats in de Europese Unie af. Binnen CESR, het Europese samenwerkingsverband van effectentoezichthouders, is de AFM traditioneel een van de meer actieve leden, naast 'grote' toezichthouders als de Britse FSA, de Duitse Bafin en de AMF in Frankrijk.

Aandachtspunten voor de AFM waren in 2007: MiFID, beleggingsfondsen en accountingstandaarden. Twee werkgroepen worden in het verslagjaar door de AFM geleid: CESR-fin, dat zich richt op accountingstandaarden, door bestuurder Paul Koster, en de MiFID Sub-group intermediaries. Ook hecht de AFM veel waarde aan het Review Panel dat de consequente uitvoering van onderlinge afspraken bewaakt. Het CESR-voorzitterschap van Arthur Docters van Leeuwen eindigde na bijna zeseneenhalf jaar in januari 2007.

In deze periode is CESR, samen met CEBS (banktoezicht) en CEIOPS (verzekeringen en pensioenen) uitgegroeid tot een onmisbare factor voor het Europese financiële toezicht. De samenwerking blijft vatbaar voor verbetering. Met name grote financiële ondernemingen die grensoverschrijdend opereren binnen de EU, willen een verdergaande samenwerking tussen de toezichthouders. In

december 2007 hebben de ministers van Financiën van de 27 lidstaten, besloten tot een 'roadmap' die de 27 financiële toezichthouders verder tot elkaar moet brengen. Toezichtconvergentie is hierbij het sleutelwoord. Vooralsnog wordt niet gedacht aan één centrale toezichthouder.

Wereldwijde standaarden en afspraken worden in IOSCO-verband binnen het Technical Committee besproken, waaraan de toezichthouders van de 15 grootste kapitaalmarkten deelnemen. De AFM participeerde in 2007 in alle vijf vaste werkgroepen van dit beleidsbehalend comité.

Een relatief nieuwe organisatie is IFIAR, het International Forum of Independent Audit Regulators, waarin wereldwijd de toezichthouders op accountants verenigd zijn. In 2007 is Steven Maijor, directeur van de AFM, tot vice-voorzitter gekozen.

In de zomermaanden van 2007 zijn de financiële markten getroffen door de kredietcrisis. Een belangrijke oorzaak van deze crisis was de overkreditering van Amerikaanse huishoudens en de 'miss-selling' van hypotheekleningen. Via securisatie van deze leningen, het samenvoegen van leningen in obligaties, sloeg de crisis wereldwijd toe. Het positieve oordeel van credit rating agencies (kredietbeoordelaars) heeft een belangrijke rol gespeeld in de populariteit van deze obligaties. Aan IOSCO is verzocht na te denken en te adviseren over mogelijke toezichtmaatregelen. De AFM is een van de deelnemers aan de hiervoor opgerichte Task Force on the Subprime Crisis, die in het voorjaar van 2008 advies uitbrengt.

2.3. Effecten van toezicht

In de Jaaragenda 2007 nam de AFM zich voor een hoge prioriteit toe te kennen aan het bevorderen van efficiëntie en effectiviteit.

De AFM heeft de ambitie om uitstekend toezicht te leveren en vraagt zich voortdurend af: "Zijn de doelstellingen gehaald?" en "Heeft de AFM hieraan bijgedragen?". Elke toezichthouder worstelt met deze op het oog eenvoudige vragen.

Bij de eerste vraag is het lastig een algemene uitspraak te doen, zoals "de werking van de financiële markten is in 2007 over het algemeen verbeterd, want...". De markten zijn zeer divers en in verschillende stadia van ontwikkeling. Bovendien is de interpretatie van een ontwikkeling niet altijd evident. Als de AFM misstanden aanpakt die voorheen verborgen waren, kan dit het vertrouwen in de financiële markt op korte termijn schaden, terwijl de AFM juist ten doel heeft dit vertrouwen te waarborgen.

De tweede vraag is ook lastig te beantwoorden. Kunnen veranderingen in het gedrag op de financiële markten worden toegeschreven aan de handelingen van de AFM? Zowel interne als externe belanghebbenden zijn het er over eens dat toezicht bijdraagt aan de goede werking van de financiële markten. Moeilijker wordt het als wij willen aangeven hoe groot het effect is, of waar wij effectiever

zijn en waar minder effectief. De AFM is een van vele stakeholders die de ontwikkelingen in de financiële markten beïnvloeden. Zeker is ook hier dat we voorzichtig moeten zijn met algemene uitspraken over de effectiviteit van het toezicht.

Hoe bepaalt de AFM dan of toezicht werkt? Wij analyseren de effectiviteit van ons optreden in specifieke gevallen. Dit doen wij aan de hand van:

- Kwalitatieve analyses van toezichtingrepen;
- Effectmetingstudies;
- Beleidsvaluaties.

Verder toetsen wij het functioneren van de AFM door regelmatig enquêtes te houden onder stakeholders.

Er zijn in dit jaarverslag veel kwalitatieve beschrijvingen van toezichtingrepen in 2007 opgenomen. Deze beschrijvingen geven de noodzaak, aanpak en resultaten van toezichtingrepen weer en bieden vaak een krachtig beeld van de rol en de toegevoegde waarde van toezicht. Een aantal projecten loopt nog. De effecten van toezicht zijn dan ook slechts deels zichtbaar.

2.4. Evaluaties

In 2007 is een methodologisch kader ontwikkeld voor het uitvoeren van beleidsvaluaties. Hierbij wordt geïnventariseerd of er regels zijn die onnodig belastend zijn in relatie tot het effect dat ze beogen. Als het regels betreft die zelf door de AFM zijn opgesteld, zullen deze worden aangepast, in andere gevallen zal het leiden tot adviezen aan het ministerie van Financiën. Een aanvang is gemaakt met het evalueren van de AO/IC-vereisten bij de vergunningverlening. Deze evaluatie wordt begin 2008 afgerond.

Effectmeting

In 2007 is een effectmetingstudie uitgevoerd naar misbruik van voorwetenschap. Dit soort studies beoogt de invloed van het toezicht op de werking van de markt te kwantificeren. De analyse toont dat de markt schoner is geworden na de invoering van de richtlijn Marktmissbruik en het toezicht door de AFM.

Enquête onder stakeholders

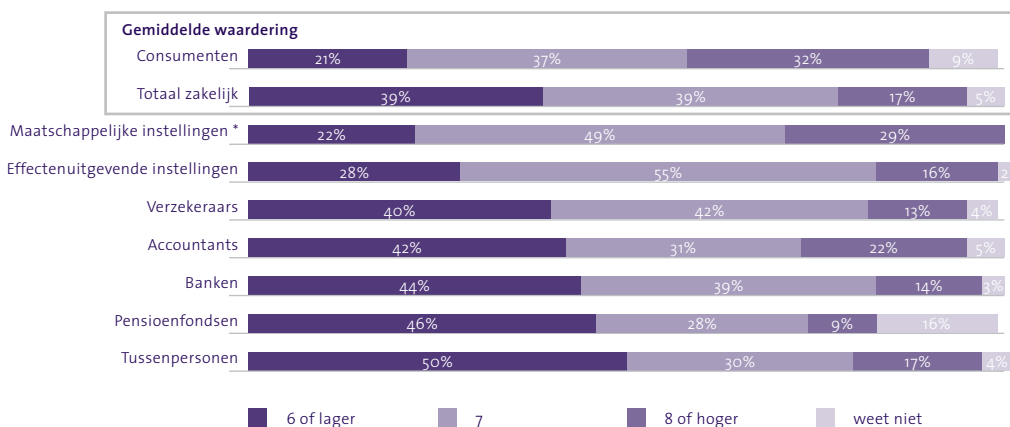
In 2007 is voor de tweede keer een enquête uitgezet onder stakeholders naar hun indruk van het functioneren van de AFM (stakeholder-enquête). Sinds 2005 zijn ook enkele onderzoeken gedaan onder consumenten, met als doel het in kaart brengen van ontwikkelingen in het gedrag en attitudes van consumenten (consumentenmonitor).

Het voordeel van een enquête is dat marktpartijen en andere stakeholders die geraakt worden door het handelen van de AFM, zich kunnen uitspreken over de wijze waarop wij invulling geven aan onze rol als gedragstoezichthouder. Een nadeel is dat twee belangrijke groepen stakeholders ('de belegger' en 'de financiële consument') moeilijk uit eigen ervaring kunnen aangeven wat ze van het optreden van de AFM vinden. Bovendien kan de markt in zijn geheel maar een deel van de werkzaamheden van de AFM observeren, aangezien bepaalde resultaten niet publiek gemaakt kunnen worden.

In totaal hebben 1291 mensen via de stakeholder-enquête hun mening over de AFM gegeven. Het onderzoek is uitgevoerd door een extern bureau. De anonimiteit is gewaarborgd. Er is veel commentaar gegeven, vaak kritisch, maar wel opbouwend van aard. De volledige resultaten van het onderzoek en het vervolg dat de AFM hieraan zal geven, worden in een aparte rapportage gepubliceerd. Hieronder volgen de belangrijkste resultaten uit het waarderingsonderzoek.

Zakelijke stakeholders waarden AFM gemiddeld met 6,5, consumenten met een 7,1.

De waardering van zakelijke stakeholders varieert van een 6,1 van tussenpersonen tot een 7,0 van maatschappelijke instellingen. Er is een grote variatie in de waarderingscijfers die mensen geven; alle cijfers tussen 1 en 10 komen voor.

* Onder maatschappelijke instellingen worden verstaan: belangenorganisaties, universiteiten en (semi-)overheidsinstanties

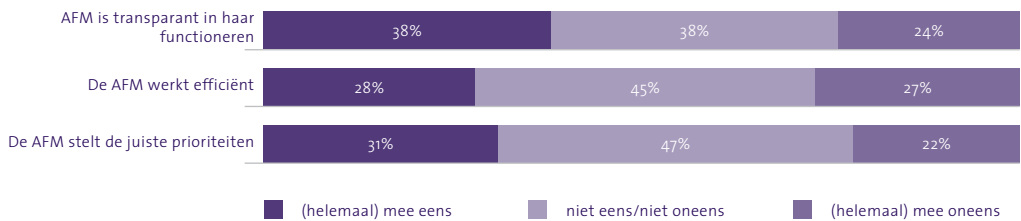
Bron: Stakeholder enquête

Respect, de informatievoorziening door de AFM en het stellen van prioriteiten hebben het meest impact op de waardering van zakelijke stakeholders

Door middel van een regressie-analyse is bepaald welke aspecten belangrijk zijn voor de waardering van stakeholders voor het werk van de AFM. In volgorde van belangrijkheid zijn dat:

- De mate waarin de AFM-medewerkers stakeholders met respect behandelen
- De duidelijkheid van de informatievoorziening door AFM-medewerkers
- De juistheid van de prioriteiten
- De mate waarin AFM-medewerkers het contact over verschillende onderwerpen onderling afstemmen
- De kwaliteit van de informatie op de AFM-website
- De efficiëntie van de AFM
- De mate waarin de AFM heldere informatievoorziening door marktpartijen bevordert
- De mate waarin afspraken worden nagekomen
- De transparantie van de AFM

Naast de analyse van het belang van deze aspecten is ook gekeken naar de mening van stakeholders over de huidige kwaliteit. De volgende twee figuren geven deze mening weer. In de figuren is geen onderscheid gemaakt tussen de verschillende groepen stakeholders. Deze hebben (gedeeltelijk) verschillende meningen over de huidige kwaliteit. Zo zijn banken, verzekeraars en tussenpersonen over het algemeen negatiever en zijn maatschappelijke instellingen, effectenuitgevende instellingen en accountants positiever. Medewerkers uit de doelgroep pensioenfondsen (inclusief pensioenverzekeraars) vinden het moeilijk de kwaliteit van de aspecten in te schatten. Dit is logisch, aangezien zij pas sinds kort met de AFM te maken hebben.

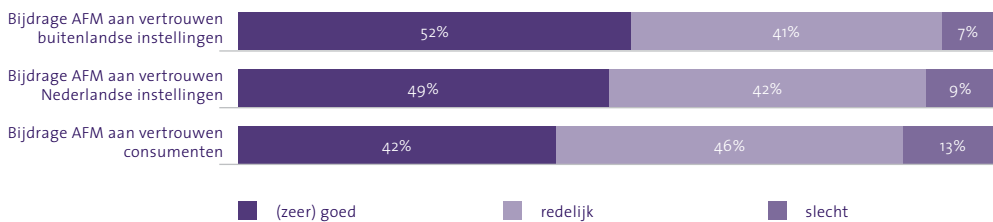

Bron: Stakeholder enquête

Helpt stakeholders tevreden over bijdrage van de AFM aan vertrouwen in de financiële markt.

Een belangrijke indicator voor de AFM is het vertrouwen dat marktpartijen en consumenten hebben in de financiële markten. Hoewel het effect van ons publiekelijk optreden op korte termijn vaak een averechts effect kan hebben op het vertrouwen in de kwaliteit van dienstverlening, komt op lange termijn deze indicator nog het dichtst bij een meetbaar doel dat de AFM nastreeft.

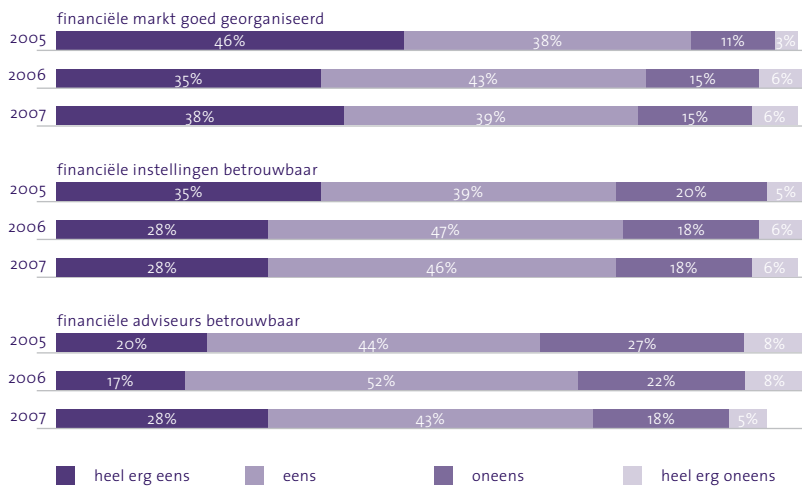
Aan zakelijke stakeholders is gevraagd wat zij vinden van de bijdrage van de AFM aan het vertrouwen van zakelijke stakeholders in de financiële markt. Zo'n 50% van deze groep stakeholders is tevreden over de bijdrage van de AFM aan het vertrouwen van Nederlandse en buitenlandse instelling. Dertien procent vindt de bijdrage van de AFM aan het vertrouwen van consumenten in de financiële markt (zeer) slecht. Over het algemeen zijn tussenpersonen negatiever dan gemiddeld. Effectenuitgevende instellingen zijn positiever.

Bron: Stakeholder enquête

Aan consumenten is gevraagd naar hun vertrouwen in de financiële markt en specifiek naar financiële instellingen en financiële adviseurs. Het vertrouwen in de financiële

markt en in financiële instellingen was in 2007 vrijwel hetzelfde als in 2006. Financiële adviseurs zijn in 2007 wel als veel betrouwbaarder gezien dan in voorgaande jaren.

Bron: Consumentenmonitor

Het vertrouwen van consumenten hangt sterk samen met de mate waarin consumenten een eigen verantwoordelijkheid voor zichzelf zien bij het afsluiten van een financieel product. Consumenten die vooral zichzelf (en niet de overheid) verantwoordelijk achten bij het afsluiten van een financieel product, hebben meer vertrouwen in de financiële markt en in financiële instellingen. Het aandeel van consumenten die zichzelf zien als verantwoordelijk bij het afsluiten van een financieel product, stijgt. In 2007 vond meer dan de helft (54%) van de consumenten dat zij zelf de grootste verantwoordelijkheid hebben. Dit was 48% in 2006 en 43% in 2005. Toen legde een meerderheid van de verantwoordelijkheid vooral bij de aanbieder.

Manier van toezichthouden

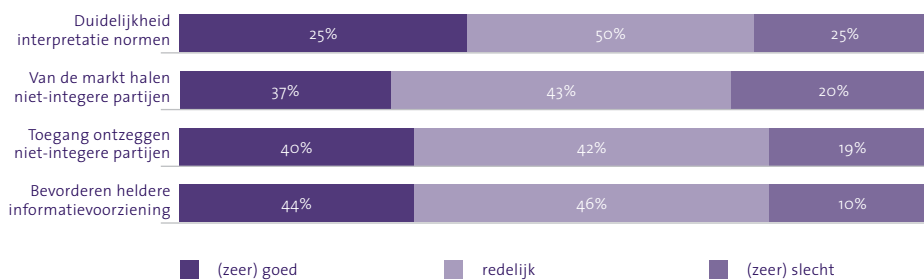
Onderzocht is ook het beeld over het toezicht van de AFM op het gebied van de interpretatie van normen, de omgang met niet-integere

partijen en het bevorderen van heldere informatievoorziening.

Om de resultaten te kunnen interpreteren is gebruik gemaakt van de volgende vuistregels:

- > 20% (zeer) slecht = hoge ontevredenheid
- 10%-20% (zeer) slecht = gemiddelde ontevredenheid
- < 10% (zeer) slecht = lage ontevredenheid

Het onderzoek toont ontevredenheid onder de stakeholders over de duidelijkheid van de interpretatie van normen. Dit geldt met name voor banken, verzekeraars, tussenpersonen, accountants en effectenuitgevende instellingen. Bovendien blijkt 20% ontevreden over de mate waarin de AFM niet-integere partijen van de markt haalt of hen de toegang weet te ontzeggen. Met name tussenpersonen geven hier een negatievere beoordeling dan andere stakeholders.

Bron: Stakeholder enquête

Hypotheekadvies wordt als goed beoordeeld, Beleggingsverzekeringen en de introductie van de Mifid worden als slecht beoordeeld.

Afgelopen jaar zijn verschillende speerpunten in het beleid van de AFM benoemd. Een aantal hiervan is voorgelegd aan onze stakeholders. De volgende figuur laat de mening van onze stakeholders op vier van deze speerpunten zien. Hieruit blijkt dat het toezicht op

financiële verslaggeving en het project hypotheekadvies goed redelijk tot goed beoordeeld worden. Over de introductie van de MiFID en het project beleggingsverzekeringen zijn onze stakeholders minder positief.

Quotes uit de stakeholder-enquête

Hypotheekadvies

- 'Geeft guidance op open norm, goede samenwerking met branche en deskundigen, mediale inzet is goed'
- 'Definitieve rapport (resultaat onderzochte dossiers) nog steeds niet ontvangen (ondanks toezegging dat het er echt zou zijn)'
- 'Het (bewust) uitlekken naar de pers'

Beleggingsverzekeringen

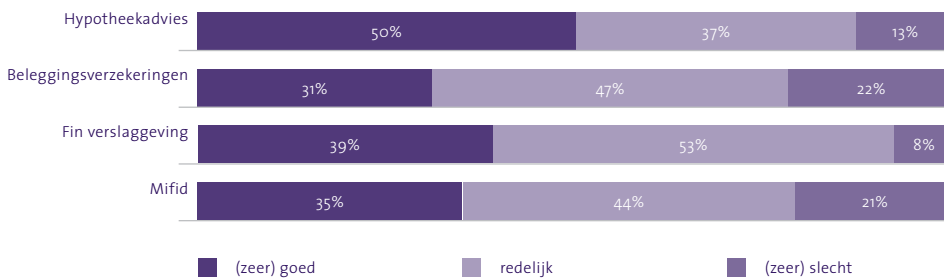
- 'Helder en snel. Zeker geen zachte heelmeester. Eindelijk eens op een scherpe manier daar iets over open gegooid'
- 'Rol beperkt zich tot het opragen van (veel) informatie; een terugkoppeling ontbreekt'
- 'Weinig degelijke kennis van verzekeringsproducten'
- 'Zij hebben op een onverantwoorde manier dit dossier in de markt gezet en daarbij grote (imago)schade bij verzekeraars veroorzaakt.'

Toezicht op financiële verslaggeving

- 'Op dit gebied grote deskundigheid (zou een voorbeeld voor andere AFM afdelingen kunnen zijn)'
- 'Zeer snel ingevoerd, weinig gewinning, soms onbegrijpelijke standpunten, geen enkel gevoel voor materialiteit'

Introductie Mifid

- 'Informatie in bijeenkomsten, brochures, en op de website was goed. Op vragen werd redelijk adequaat geantwoord. Deze wijze van werken zou meer gebruikt moeten worden in het toezicht'
- 'De situatie is door het tijdelijke regime volstrekt onduidelijk geworden. Ik weet eerlijk gezegd niet in welke mate AFM daarin een rol heeft gespeeld, maar ik acht het wel haar verantwoordelijkheid.'
- 'Nagenoeg geen informatie en weer geen duidelijk standpunt'

Bron: stakeholder-enquête

De naamsbekendheid van de AFM is in 2007 fors gestegen. Iets minder dan de helft van de ondervraagden kent de AFM van naam. Bijna een kwart weet (globaal) wat de AFM doet. In 2006 kende eenderde de AFM van naam. Ten opzichte van 2006 is vooral het aandeel gestegen van mensen die globaal weten wat de AFM doet (van 10% naar 17%). De bekendheid van de AFM blijkt hoger on-

der recente kopers van een financieel product.

De spontane bekendheid van de AFM is in 2007 verder gestegen. Spontaan noemde 22% de AFM als toezichthouder op de financiële markt. Sinds 2004, toen 8% de AFM noemde, is de spontane bekendheid van de AFM ieder jaar vier procentpunten gestegen.

In hoeverre kent u de Autoriteit Financiële Markten AFM?	2004	2005	2006	2007
Ik heb er niet eerder van gehoord	66%	60%	67%	55%
Ik ken ze van naam	21%	23%	20%	22%
Ik ken ze van naam en weet globaal wat ze doen	10%	12%	10%	17%
Ik weet vrij goed wat ze doen	3%	4%	3%	6%

Bron: consumentenmonitor

2.5. Innovatie van toezicht

Om de ambitie 'uitstekend toezicht' waar te kunnen maken stelt de AFM zich ook blijvend de vraag: 'Hoe kunnen we slimmer toezicht houden?'. Dit heeft in 2007 tot een aantal initiatieven geleid. We gaan nader in op:

- Toezicht op Maat
- Effectief beïnvloeden
- Ondernemingsdesk en Kraamkamer

Toezicht op Maat

Toezicht op Maat (ToM) heeft tot doel de efficiëntie te vergroten door het vertrouwensmodel dat de AFM hanteert, te concretiseren. Omdat iedere instelling een uniek profiel heeft, verschilt de mate waarin een instelling zelf kan en wil bijdragen aan het verwezenlijken van eerlijke en transparante markten. Efficiënt en effectief toezicht vraagt om een toezichthouder die rekening houdt met die unieke kenmerken van een instelling. Geen

confectietoezicht dus, maar 'Toezicht op Maat'. Voorheen gebeurde dit impliciet en op basis van een analyse van een instelling die niet altijd werd gedeeld met de instelling. Bij ToM is het nadrukkelijk de bedoeling zowel de analyse van de individuele instelling als de toezichtskeuzes die hieruit voortvloeien open te delen met die instelling. De AFM richt zich in haar analyse op de beheersing van de organisatie door de instelling en op de openheid in de relatie met de toezichthouder. Eind 2007 is een pilot van ToM van start gegaan bij negen grote financiële instellingen. Naar verwachting wordt deze pilot medio 2008 geëvalueerd.

Effectief beïnvloeden

Meer regelgeving en een verschuiving naar open normen doen een groter beroep op eigen verantwoordelijkheid en intrinsiek normbesef van instellingen. Tegelijkertijd is de capaciteit van de AFM per instelling beperkt.

Deze ontwikkelingen maken dat we doelgroepen meer als groep, in plaats van individueel, op hun normnaleving willen aanspreken.

De AFM heeft in 2007 een kader ontwikkeld om het stimuleren van normnaleving door groepen instellingen systematisch en daarmee effectiever aan te pakken. Dit kader wordt nu toegepast en komt op hoofdlijnen op het volgende weer.

Effectief beïnvloeden van gedrag grijpt aan bij de vier oorzaken van (non)conform gedrag. Het is gericht op

1. het verhogen van de acceptatiegraad van de norm,
2. het verhogen van kennis en kunde om de norm na te leven,
3. het verbeteren van de kosten-batenverhouding van naleving en/of
4. het veranderen van afschrikking en de perceptie daarvan.

Beïnvloeden vraagt om maatwerk: de boodschap moet op maat gemaakt zijn voor de geadresseerde. Dit vereist dat de doelgroep en de na te leven normen goed afgebakend zijn. De doelgroep bevat veelal verschillende segmenten met uiteenlopende drijfveren voor normnaleving. Deze segmenten moeten apart worden aangesproken. Beïnvloeden vereist een lange adem, en het inschakelen van alle stakeholders binnen en buiten de AFM.

Ondernemingsdesk en Kraamkamer

De wet is vaak ingewikkeld en het toezicht van de AFM complex. Eén van de gevolgen is dat de ondernemer die bijvoorbeeld een financieel product of dienst wil gaan verkopen, niet eenvoudig te weten komt wat hij moet doen. Moet hij een vergunning hebben, en zo ja, welke? Moet hij een prospectus hebben en een Financiële Bijsluiter?

De ondernemer heeft een belang bij snel en eenvoudig inzicht in de vereisten van de wet waarop de AFM toeziet en de manier waarop eventuele aanvragen moeten worden ingediend.

De AFM richt hiertoe een Ondernemersdesk in. Ook trekken wij een relatiebeheerder aan voor kleine bedrijven. Deze relatiebeheerder gaat ondernemers helpen bij hun vragen en hen doorgeleiden binnen de AFM. De website wordt opnieuw ingericht om het 'zaken doen'

met de AFM eenvoudiger te maken. Ook optimaliseert de AFM de internetcommunicatie tussen de ondernemer en de AFM met behulp van het AFM-loket. Deze initiatieven zijn in de loop van 2007 ontplooid en leiden in 2008 tot zichtbare maatregelen.

De AFM heeft in 2007 actief bijgedragen aan de 'Kraamkamer', die nieuwe, innovatieve producten doorgeleidt binnen de verschillende geledingen van de overheid en toezichthouders. De toegankelijkheid voor ondernemers moet zo naar een hoger peil worden gebracht.

2.6. Dialoog

Ook in 2007 heeft de AFM veel aandacht besteed aan de dialoog met belanghebbenden, in verschillende fora. Ook via het Meldpunt Financiële Markten ontvangt de AFM inbreng.

Overlegfora

Overzicht overlegfora	Aantal bijeenkomsten in 2007	Gespreksonderwerpen
Adviserend panel van vertegenwoordigende organisaties	2	<ul style="list-style-type: none"> • Jaarverantwoording 2006, uitvoering begroting en jaargenda 2007 • Teruggave reservefonds aan marktpartijen • Begroting 2008 inclusief kostenkader van ministerie van Financiën • Evaluatie bekostiging financieel toezicht • Evaluatie project Geldwaardering
Commissie Kapitaalmarkt	4	<ul style="list-style-type: none"> • Informatieverstrekking bij openbaar bod • Rol marktmeester bij openbare biedingen • Vaste onderdelen kapitaalmarkttoezicht
Commissie Financiële Consument	2	<ul style="list-style-type: none"> • Behavioural economics (voordracht lid) • Transparantie beleggingsverzekeringen • (Status) Centiq (vast agendapunt) • Kifid (voordracht lid) • Hypothekenrapport AFM • Evaluatie Geldwaardering
Expert commissie financiële verslaggeving	3	<ul style="list-style-type: none"> • Toezichtstrategie • Selectie thematische onderzoeken • Verslaggevingstechnische onderwerpen • Toelichting op voortgang operationele toezicht
Expert commissie toezicht accountantsorganisaties (i.o.)	-	<p>Nvt.</p> <p>Deze commissie zal in 2008 van start gaan.</p>

De AFM heeft als stelregel te luisteren naar alle externe belanghebbenden. De dialoog met belanghebbenden kent een overlegstructuur met enerzijds bilateraal overleg (met koepelorganisaties en onder toezicht staande instellingen), en anderzijds een aantal vaste overlegfora. Vaste fora zijn het 'Adviserend Panel van vertegenwoordigende organisaties' (overleg over beleidsvoorstellen en de begroting) en een aantal expertcommissies waarin specifieke kennis van de markt over nieuwe taken samenkomt.

Het Adviserend panel van vertegenwoordigende organisaties (ingesteld in 2004) omvat leden uit organisaties van zowel onder toezicht staande instellingen als financiële consumenten. De minister van Financiën vaardigt een toehoorder af. Het panel bespreekt met name de kerndocumenten uit de planning- en controlcyclus. De Commissie Financiële Consument (ingesteld in 2006) adviseert de AFM over haar toezichttaken en voorlichtingstaken in relatie tot de invulling van de rol van de AFM op

het gebied van de financiële consument.

De Commissie Kapitaalmarkt is in april 2005 geïnstalleerd en bestaat uit 14 externe experts. Zij adviseert de AFM inzake casuïstiek, wetgevingsaspecten en interpretaties inzake openbare biedingen, marktmissbruik, prospectusvraagstukken, financiële verslaggeving en toezicht op accountantsorganisaties. De Expertcommissie Financiële Verslaggeving is in 2007 van start gegaan en adviseert over thema's op het gebied van de Wtfov. De Expertcommissie Toezicht Accountantsorganisaties gaat in 2008 van start.

De leden van de diverse commissies zijn op de website van de AFM te vinden onder marktpartijen / governance / externe stakeholders.

Op bestuurlijk niveau is in 2007 voorts bilateraal overleg gevoerd met verschillende vertegenwoordigende organisaties, waaronder de NVB, het Verbond van Verzekeraars, de Stichting Financiële Dienstverlening, OPF, NoVAA, NVA en NBVA.

Meldpunt Financiële Markten

'Heeft mijn financieel dienstverlener een vergunning?'

'Ik krijg een aanbieding voor een belegging van € 50.000 met een gegarandeerd rendement van bijna 12%. Is dat betrouwbaar?'

'Mijn tussenpersoon is telefonisch onbereikbaar en beantwoordt mijn brieven niet. Wat moet ik doen?'

Dit is een greep uit de ruim 12.000 vragen en klachten die in 2007 bij het Meldpunt Financiële Markten zijn binnengekomen. Het is een toename van 33% ten opzichte van 2006. Opvallend is de groei van het aantal signalen dat belangrijk is voor toezicht. In 2006 leverde het Meldpunt ruim 2000 signalen.

In 2007 bleek dit aantal bijna te zijn verdubbeld naar 3892 signalen. Een melding van een consument kan een uitgebreid onderzoek tot gevolg hebben. In een aantal gevallen heeft een signaal het afgelopen jaar geleid tot aangifte van de AFM bij het Openbaar Ministerie.

De stijging lijkt het gevolg van het feit dat meer mensen de AFM weten te vinden. Het takenpakket en de naamsbekendheid van de AFM zijn gegroeid. De bruikbaarheid van de signalen is gestegen. De signalen betroffen onder meer de relatief grote groep financieel dienstverleners die onder toezicht is gekomen.

Website bezoek

De AFM onderhoudt veel contacten met stakeholders digitaal. Het belangrijkste middel daarbij is de website van de AFM.

Het aantal 'unieke bezoekers' geeft aan hoeveel bezoekers de website een of meerdere keren heeft bezocht. Het aantal 'bezoeken' geeft aan hoe vaak de website is bezocht.

	2007	2006
<i>Marktpartijen</i>		
Unieke Bezoekers	145.004	149.309
Bezoeken	1.004.145	826.925
<i>Corporate</i>		
Unieke Bezoekers	31.513	23.808
Bezoeken	402.197	215.366
<i>Registers NL</i>		
Unieke Bezoekers	96.394	68.064
Bezoeken	619.932	316.145
<i>Registers EN</i>		
Unieke Bezoekers	18.546	11.189
Bezoeken	201.460	70.744
<i>Consument</i>		
Unieke Bezoekers	240.291	155.179
Bezoeken	769.078	431.167
<i>Consument EN</i>		
Unieke Bezoekers	105.158	55.871
Bezoeken	479.220	216.269
<i>AFM totaal</i>		
Unieke Bezoekers	567.862	387.181
Bezoeken	3.375.821	2.087.943

2.7. Kerncijfers

Bij toezicht, ook bij gedragstoezicht op financiële markten, gaat het om het identificeren van risico's, en het oplossen van problemen. Deze benadering brengt met zich mee dat de AFM steeds risicogestuurd opereert: waar zijn de (mogelijke) problemen? Vervolgens komt de vraag: hoe lossen we het probleem op? Daarbij maakt de AFM gebruik van een mix van middelen, zoals informeel het stimuleren van bepaalde marktinitiatieven tot formeel zoals boetes. En uiteraard communiceert de AFM zoveel mogelijk over haar activiteiten.

Doel is om effect te bereiken, door problemen op te lossen. Voor de AFM is de centrale vraag naar effecten dan ook in welke mate we inderdaad eerlijke en transparante financiële markten bevorderen. Of de dienstverlening aan consumenten en de eerlijke en efficiënte werking van kapitaalmarkten verbetert. Of het vertrouwen van consumenten en bedrijven in de financiële markten op den duur sterker wordt. En uiteindelijk of we bijdragen aan de welvaart en economische reputatie van Nederland.

In paragraaf 3 van dit hoofdstuk ging het om deze 'outcome': wat levert het toezicht op? De hoofdstukken 3 en 4 brengen in beeld welke problemen zijn opgelost, of nog op te lossen zijn, op het terrein van financiële dienstverlening en kapitaalmarkten. De bijlagen bij dit jaarverslag bevatten een overzicht van de prestatie-indicatoren. In de hoofdstukken 3 en 4 zijn zoveel mogelijk relevante prestatie-indicatoren bij de verschillende activiteiten opgenomen.

Het overzicht op de volgende pagina gaat in op de 'input' en de 'output' van de AFM. De output-kerncijfers betreffen formele maatregelen en normoverdragende gesprekken. Het overzicht biedt geen inzicht in meer informele toezichtsinstrumenten, die evengoed gebruikt worden om problemen op te lossen. Zo kunnen activiteiten die de AFM onderneemt om bijvoorbeeld de Stichting Financiële Dienstverlening te steunen en stimuleren, maar ook reguliere contacten en speeches uiteindelijk ook leiden tot een betere toepassing van normen. Daarnaast heeft in 2007 geregeld een financieel dienstverlener beslo-

ten te stoppen met de activiteiten nadat bleek dat de organisatie in ruime mate niet voldeed aan de normen. Zodoende is vermeden dure formele maatregelen in te moeten zetten. Deze effecten zijn slechts indirect en beperkt meetbaar; zij kunnen zichtbaar worden in evaluaties (zie paragraaf 4), bijvoorbeeld bij een stijging van de naleving(sbereidheid).

Uit de vergelijking met andere jaren blijkt dat sommige ontwikkelingen een grillig verloop kennen. Dit is vooral een gevolg van de soms grillige ontwikkelingen op de markten: de regels en de responsiviteit van de AFM op deze ontwikkelingen.

De grote groei van het aantal onder toezicht staande instellingen, met name adviseurs en bemiddelaars, heeft ook in 2007 in enige mate geleid tot een sterk accent op vergunningverlening. In totaal waren eind 2007 11.223 vergunningen verleend aan adviseurs en bemiddelaars.

De nadruk lag op de inzet van instrumenten als sectorbrede rapportages, bijvoorbeeld over hypotheekadviezen. Waarmee helderheid is gegeven over belangrijke open normen, waaruit concrete handhavingmaatregelen kunnen volgen.

Ook het grote aantal lasten onder dwangsom is voor een belangrijk deel te verklaren door het onder toezicht komen van alle financiële dienstverleners. In 2007 zijn lasten opgelegd om bedrijven ertoe te dwingen de vereiste informatie te verstrekken aan de AFM.

Het aantal aangiftes bij het Openbaar Ministerie is in 2007 zeer beperkt gebleven. De AFM komt minder vaak toe aan dit middel omdat zij nu over eigen (bestuursrechtelijke) bevoegdheden beschikt waar voorheen alleen de strafrechtelijke weg openstond, bijvoorbeeld in het toezicht op kredietreclames en ter voorkoming van marktmisbruik.

De afname van het aantal aangiftes ging tot nu toe niet gepaard met een toename van het aantal bestuursrechtelijke sancties. Dit is deels een gevolg van open normen, waarbij de AFM eerst voldoende kenbaarheid van de norm wil creëren voordat succesvolle formele maatregelen mogelijk zijn. Lopende sanctieprocedures zijn in het overzicht niet meegenomen. Te verwachten is dat het aantal boetes in 2008 hoger zal uitvallen dan in 2007.

Kerncijfers AFM 2007	2003 realisatie	2004 realisatie	2005 Realisatie	2006 realisatie	2007 realisatie
AFM in het kort					
Lasten (in miljoenen euro's) ¹	32,9	41,8	55,1	67,7	74,0
Aandeel overheidsbijdrage in totale lasten	5%	25%	26%	26%	30% ²
Personele bezetting in fte's (jaargemiddelde)	271	328	383	420	434
Percentage direct toezicht	37%	40%	43%	52%	52%
Aantal onder toezicht staande instellingen (afgerond) ³	1.000	1.400	1.700	13.500	15.100 ⁴
Overzicht toezichtmaatregelen					5
Aangiftes marktmisbruik	6	2	5	11	7
Aangiftes Wet melding zeggenschap	1	1	1		
Aangiftes Wet consumentenkrediet		11	10		
Aangiftes illegale financiële activiteiten		24	15	8	5
Overige aangiftes	19	4	7		1
Totaal aantal aangiftes bij OM	26	42	38	19	13
Boetes marktmisbruik		1	1	1	2
Boetes Wet melding zeggenschap		1	1	1	
Boetes prospectusplicht	1		4		
Boetes openbare biedingen					2
Boetes reclameregels				1	
Boetes voor niet voldoen aan administratieve verplichtingen	2	2	5	1	
Boetes illegale financiële activiteiten					1
Boetes overig	16	10	8	6	1
Totaal aantal boetes⁶	19	14	19	10	6
<i>Waarvan gepubliceerd⁷</i>					2
Lasten onder dwangsom	8	12	14	12	77
Aanwijzingen	10	9	25	22	10
Aanwijzingen in de vorm van handels- maatregelen			7	9	5
Publieke waarschuwingen	6	8	7	22	10
Stille curator	3	1	1	1	3
Intrekking vergunning		1	3	1	2
Civielrechtelijke maatregelen (Wtfv)					26
Totaal aantal overige formele toezicht- maatregelen	27	31	57	67	133
<i>Waarvan gepubliceerd⁷</i>					31
Totaal aantal formele toezichtmaatregelen	72	87	114	96	152⁸
Aantal normoverdragende gesprekken/ brieven			514 ⁹	502 ⁹	269

-
1. Dit zijn de jaarlijkse lasten zonder de afschrijvingslasten op geactiveerde voorbereidingskosten van nieuwe taken. Deze zijn in eerdere jaren namelijk al als lasten verantwoord.
 2. De stijging van het aandeel van de overheidsbijdrage in de afgelopen jaren hangt samen met de uitbreiding van taken van de AFM. Een aantal van die taken kunnen door hun aard niet verhaald worden op marktpartijen en worden daarom bekostigd uit een overheidsbijdrage.
 3. Deze aantallen zijn de aantallen onder toezicht staande instellingen exclusief de cliëntenremisiers. Deze partijen hadden in deze hoedanigheid tot en met 2006 feitelijk alleen een registratieplicht bij de AFM.
 4. In 2006 is het aantal onder toezicht staande instelling explosief gegroeid als gevolg van de ondertoezichtstelling van de financiële dienstverleners.
 5. Voor een nadere specificatie van de toezichtmaatregelen naar soort onder toezicht staande instellingen wordt verwezen naar het overzicht van prestatie-indicatoren achterin dit jaarverslag.
 6. Vanaf 2007 betreft dit het aantal opgelegde boetes. De cijfers tot en met 2006 betreffen het aantal beboete instellingen, waarbij meerdere boetes per instelling mogelijk zijn.
 7. Met inwerkingtreding van de Wft per 1 januari 2007 publiceert de AFM in beginsel alle toezichtmaatregelen. Het feit dat het aantal gepubliceerde maatregelen lager is dan het aantal opgelegde maatregelen is voornamelijk het gevolg van het tijdsverloop tussen oplegging en publicatie.
 8. De stijging van het aantal formele toezichtsmaatregelen komt grotendeels op het conto van het sterk gestegen aantal lasten onder dwangsom. De oorzaak van deze stijging is gelegen in de toename van Wft-overtredingen op het terrein van financiële dienstverlening, het adviseren en/of bemiddelen zonder vergunning.
 9. Hiertoe behoorden in 2005 en 2006 ook informatieverstrekkingsgesprekken en collectieve bijeenkomsten in verband met de introductie van de vernieuwde Financiële Bijsluiter en de thematische meting van compliance.

3. Financiële dienstverlening

[Adviseurs en bemiddelaars]

Vergunningverlening tussenpersonen afgerond

'In 2007 verschuift de aandacht van vergunningverlening naar het vergroten van transparantie en het verbeteren van de kwaliteit van advies.'

Jaaragenda 2007

De AFM bevordert de zorgvuldige financiële dienstverlening aan consumenten. Bedrijven en personen die financiële diensten verlenen, moeten deskundig, betrouwbaar en integer zijn. De informatie van financiële ondernemingen en pensioenuitvoerders dient feitelijk juist, begrijpelijk en niet misleidend te zijn. De ondernemingen moeten handelen in het belang van hun klanten (zorgplicht).

De AFM heeft in 2007 wederom een grote toezichtsinspanning gepleegd met betrekking tot financieel dienstverleners. Met de afronding van de vergunningverlening voor het overgangsregime, het aflopen van de overgangstermijn voor de deskundigheid en enkele belangrijke speerpunten in het doorlopende toezicht is in 2007 de eerste fase van het nieuwe toezicht in deze branche afgerond.

Vanaf 2008 profiteren alle tussenpersonen van de bodem die door de vergunningeisen in de markt is gelegd. Waar voorheen het vertrouwen in de totale branche ondermijnd kon worden door partijen die het minder

nauw namen met de belangen van de klant, is nu de eerste stap gezet om op kwaliteit te concurreren en het belang van de klant voorop te stellen.

Sinds januari 2006 moeten bemiddelaars en adviseurs van financiële producten een vergunning hebben. Bedrijven die al actief waren, moesten een aanvraag hebben ingediend bij de AFM. De beoordeling van die aanvragen is in 2007 afgerond. Op 1 januari 2008 hadden 10.187 bemiddelaars en 1036 aanbieders een vergunning. Zij staan ingeschreven in het register van de AFM.

Tussenpersonen met een vergunning weten nu dat ze concurreren met partijen die aan dezelfde basiseisen voldoen. Bedrijven die niet aan de eisen voldeden, verdwenen van de markt, ook na meldingen van aanbieders en consumenten. De marktpartijen concurreren op kwaliteit en dienen het belang van de klant centraal te stellen in hun advisering.

Voor klanten is een eerste stap gezet. Ze weten nu dat de adviseur met een vergunning in principe deskundig moet zijn, zijn

administratie op orde moet hebben en adviezen op de juiste wijze moet vastleggen. Bestuurders van bedrijven zijn getoetst op betrouwbaarheid. Ook zijn maatregelen genomen die malversaties moeten voorkomen. Klanten hebben de mogelijkheid om bij klachten een onafhankelijke bemiddelaar in te schakelen in de vorm van het Klachteninstituut financiële dienstverlening, Kifid.

Er is nadrukkelijk een eerste fase afgerond. In 2008 blijft de verbetering van financieel advies aan de consument een belangrijk speerpunt in het toezicht van de AFM. Er zal doorlopend worden gecontroleerd. Tegen evidente misstanden zal worden opgetreden. Tegelijkertijd zal de AFM een oriëntatiepunt blijven om richting te geven aan de invulling van de wettelijke eisen die aan zorgvuldige financiële dienstverlening worden gesteld.

Lasten onder dwangsom

De AFM heeft in 2007 een bovengemiddeld hoog aantal lasten onder dwangsom

opgelegd. Een belangrijk deel van deze sancties is opgelegd voor het niet aanleveren van informatie aan de AFM. Zo dreigden 125 adviseurs en bemiddelaars een last te krijgen voor het niet op tijd invullen van de zogeheten 'self assessments', de verplichte vragenlijsten waarbij een eigen inschatting van de naleving van de regels werd gevraagd.

Slechts een deel van de self assessments wordt direct bij de AFM ingediend. Het grootste deel liep via de Stichting Financiële Dienstverlening (StFD), waarin alle belangrijke branche-organisaties zijn vertegenwoordigd. De AFM heeft in 2007 daarom nauw samengewerkt met de StFD, die een belangrijke rol heeft vervuld in dit proces.

De uitkomsten van de door de AFM verspreide vragenlijsten gebruikt de AFM om de belangrijkste risico's te kunnen aanwijzen en daarop het toezicht toe te spitsen.

Wft-vergunningverlening in 2007

	Afwijzingen	Intrekkingen	Verleend
Overgangsregime	350	1038	3174
Nieuwe aanvragen	42 *	140	731
Totaal	392	1178	3905

* Inclusief 30 buiten-behandeling-stellingen.

Wft-vergunningverlening in 2006 en 2007

Deze tabel geeft de stand van zaken weer (per 1 januari 2008) van de totale vergunningverlening in 2006 en 2007.

	Aanbieders (primair)	Bemiddelaars en adviseurs	Totaal
Overgangsregime	91	9001	9092
Nieuwe aanvragen	13	1186	1199
Van rechtswege			932
Totaal			11223

[Illegale Financiële Activiteiten]

AFM treedt op tegen bedrijven zonder vergunning

'De focus van het toezicht in 2007 zal komen te liggen bij preventie. Dit wordt bewerkstelligd door aan de ene kant hard op te treden tegen malafide aanbieders en de namen van deze aanbieders ook te publiceren.'

Jaaragenda 2007

Naast de controle van vergunninghouders op de financiële markten, draagt de AFM ook bij aan eerlijke financiële markten door de actieve opsporing van partijen die financiële diensten verlenen zonder de benodigde vergunning. Ook steekt de AFM veel tijd in preventie door het waarschuwen van het publiek via de publicatie van waarschuwingen en sancties tegen verdachte partijen en gerichte optredens in de media.

De AFM publiceerde in 2007 tien openbare waarschuwingen inzake geconstateerde overtredingen. Daarnaast maakte zij 14 maal bekend dat een last onder dwangsom is opgelegd en eenmaal dat een boete is opgelegd. In 2007 heeft de AFM op basis van de Wft ruimere bevoegdheden gekregen om maatregelen te publiceren.

De AFM trad ook in 2007 op tegen tussenpersonen die niet voldoen aan de nieuwe vergunningseisen.

De AFM heeft 345 dossiers opgepakt in verband met illegale financiële activiteiten en

heeft in dat verband 97 maatregelen genomen. De maatregelen variëren van een normoverdragende brief (waarin het plegen van een economisch delict wordt vastgesteld) tot een boete of aangifte. Eerdere aangiftes leidden in 2007 tot zwaardere gevangenisstraffen.

Het aantal signalen van illegaal opererende tussenpersonen nam niet af en zal prioriteit blijven krijgen in 2008.

Een belangrijk speerpunt in 2007 was het aanpakken van een beperkte groep niet-integere bemiddelaars. In totaal heeft de AFM 80 zaken onderzocht die onder meer naar voren kwamen uit meldingen van consumenten en aanbieders, zoals banken en verzekeraars. Dergelijke meldingen bieden belangrijke aanwijzingen en aanknopingspunten voor de AFM om een onderzoek bij een tussenpersoon te starten.

Het opvolgen van signalen over niet-integere bemiddelaars heeft geleid tot verschillende formele maatregelen.

Er zijn 3 (voornemens tot) aanwijzingen

gegeven aan bemiddelaars, 5 vergunning-aanvragen afgewezen, 19 lasten onder dwangsom opgelegd waarvan drie gepubliceerd, één vergunning ingetrokken en twee maal aangifte gedaan bij het OM. Tijdens de opvolging van de signalen zijn 4 bemiddelaars failliet gegaan en 9 instellingen hebben de vergunningaanvraag ingetrokken.

De nieuwe taken uit hoofde van de Wet handhaving consumentenbescherming zijn vooralsnog beperkt. Het betreft alleen klachten vanuit het buitenland (de zogeheten intercommunautaire inbreuken). Dat aantal klachten is vooralsnog miniem gebleken. Dit hangt mogelijk samen met het feit dat de regelgeving zeer nieuw is en dat de (buitenlandse) consument de mogelijkheden van de wet nog niet kent.

De geldelijke omvang van de door consumenten geleden schade is, voor zover beschikbaar, structureel vastgelegd in een database, evenals het aantal slachtoffers van illegale aanbieders van financiële producten en diensten. De AFM heeft tevens onderzoek gedaan naar 'dark figures', een inschatting van de totale omvang van de door de AFM op te sporen illegale financiële activiteiten in Nederland.

50.000 euro-vrijstelling

Een aantal (vastgoed)beleggingsfondsen kwamen in 2007 negatief in het nieuws door onder verdachte omstandigheden 'om te vallen'. Een groot deel betrof fondsen die gebruikmaken van de vrijstelling die de wet biedt voor participaties van meer dan 50.000 euro en die daarom buiten het toezicht van de AFM blijven. Steeds meer aanbieders van effecten en andere beleggingen maken gebruik van deze vrijstelling. Daarmee groeit ook de kans op misbruik van deze regeling. De AFM ziet vooral heil in meer bekendheid onder beleggers van deze vrijstelling en pleit daarom voor een uniform 'wild west'-bordje dat aanbieders moeten gebruiken in hun informatieverstrekking aan klanten.

Kosten (€ 1.000)*	Realisatie 2007	Begroting 2007
Repressieve handhaving	16.701	14.971

* Het betreft hier alle kosten van repressieve handhaving, d.w.z. de kosten die de AFM maakt wanneer zij optreedt bij een redelijk vermoeden van een strafbaar feit of het overtreden van een bestuurlijk gestelde norm, dus ook in het kader van het toezicht op misbruik van voorwetenschap en marktmanipulatie.

Prestatie-indicator Illegale Financiële Activiteiten	Realisatie 2007	Prognose 2007
Aantal afgeronde instellingsspecifieke onderzoeken	375	400
Aantal formele toezichtmaatregelen	37	-
Aantal geconstateerde overtredingen t.o.v. totale aantal onderzoeken	39%	35%

*[Nout Wellink,
president van De Nederlandse Bank]*

***“Juist de gescheidenheid
maakt het functioneren
efficiënt en effectief”***

“Iets vinden van de effecten van het toezicht en het optreden van de AFM? En wat er beter kan?”, lacht de president van De Nederlandsche Bank, “dat lijkt me niet voor mijn bijdrage in het Jaarverslag. Ik denk dat ik dit liever primair met Hans Hoogervorst bepraat! Maar goed, ik zal proberen vanuit de ene Peak binnen het Twin Peaks model mijn licht te laten schijnen op ons gezamenlijk functioneren.”

Wellink benadrukt nog eens het belang van het huidige Twin Peaks model. “We hebben te maken met twee verschillende disciplines die elk een ander optreden vragen. De centrale bank, tevens prudentieel toezichthouder, lost een bedrijfseconomisch probleem op, waarbij het vaak van belang is om dit juist **niet** wereldkundig te maken vanwege onrust en mogelijk een run op de bank, terwijl de gedragstoezichthouder juist wel moet communiceren om bijvoorbeeld het publiek te waarschuwen. Nee, ik bedoel dan niet naming and shaming, waar ik inderdaad van heb gezegd dat ik daar niet vóór ben, maar meer het wijzen op een foute prospectus of waarschuwen tegen een ondeugdelijk financieel product.”

“Wij als centrale bank zijn met het systeem bezig en met de bedrijfsvoering van individuele instellingen, de AFM met het gedrag en de markt. We raken elkaar wel, dat zagen we onlangs nog met de discussies rond de overname van ABN Amro. Daar kwam ook marktgedrag bij kijken. Maar juist de gescheidenheid van prudentieel en gedragstoezicht

maakt het functioneren efficiënt en effectief. Voorwaarde is natuurlijk dat overlap wordt voorkomen en dat er goed overleg is. Ik overleg regulier met Hans Hoogervorst, tot voor kort met Docters van Leeuwen. In dat overleg zijn we sterk gegroeid en we hebben een steeds betere samenwerking gekregen. Als de twee disciplines in één organisatie zouden zijn verenigd, is dit lastiger. Dan krijg je dat je bijvoorbeeld moet gaan beslissen wat nu belangrijker is, het marktaspect of het systeemaspect. Kijk je er dan nog objectief tegenaan? Consumenten-bescherming ligt politiek véél gevoeliger dan prudentieel. Voor je het weet verschuift de aandacht binnen de organisatie naar consumentenbescherming en ontstaat er een onbalans.”

“Ik denk wel dat de kwaliteit van de financiële dienstverlening erop vooruit is gegaan. Door de Wet en de zorgplicht, de veranderde attitude in de samenleving en de bijdrage van de AFM. Wat eventueel beter zou kunnen is nóg scherper letten op transparantie, ik zeg dit ook in het licht van de kredieturbulentie. Maar de AFM heeft majeure dingen gedaan de afgelopen jaren. We zouden niet meer zonder gedragstoezicht kunnen. Onmogelijk. Dat is deels ingegeven door de massale toetreding van ‘gewone’ mensen (i.t.t. handelaren) tot de financiële markten. Het belang dat alles goed gaat, dat er zuiverheid is, is sterk toegenomen. De verleiding is te groot om heel veel geld te verdienen, bijvoorbeeld aan zaken als voorkennis. De AFM kijkt daar scherp naar. De toezichthouder moet wel gefocust blijven. Er geen toeters en bellen bijhalen. Het toezicht op de accountants vind ik inderdaad toeter en bel. Je krijgt daardoor minder focus en je loopt het risico van vermenging.

Verder zullen we groeien naar een situatie dat we moeten nadenken over toezicht op Europees niveau. Overigens zit daar zowel een ja als een nee aan. Ja, omdat we naar grotere entiteiten toegroeien. Dus voor ondernemingen die in meerdere landen van de EU opereren, zou een Europese toezichthouder adequaat zijn. En nee, omdat je lokale zaken niet voor een Europese toezichthouder moet brengen. Het Belgisch-Nederlandse Fortis bijvoorbeeld kan best toe met de toezichthouders in die twee landen. Dus je zou aan een model kunnen denken met colleges of supervisors, die ad hoc en per grensoverschrijdende combinatie worden gevormd. Maar nu al één Europese toezichthouder is een brug te ver.”

[Adviseurs en bemiddelaars]

Rapport: hypotheekadviezen kunnen en moeten beter

'In 2007 verschuift de aandacht naar het vergroten van transparantie en het verbeteren van de kwaliteit van het advies'

Jaaragenda 2007

Een belangrijke prioriteit in 2007 voor de AFM was het onderzoek naar hypotheekadviezen. Het eerste branchebrede onderzoek in deze markt richtte zich op adviezen aan consumenten over hypothecair krediet. Daarvoor zijn 408 dossiers bij 21 banken, verzekeraars en tussenpersonen aan een nadere controle onderworpen.

In bijna driekwart van de gevallen bleek het advies van redelijk tot goede kwaliteit. Als adviezen tekortschoten, is dat vooral bij advies om een bestaande hypotheek over te sluiten, bij advies over het aflossen, de voorlichting over de fiscale gevolgen van de lening en advies over de juiste verzekering en dekking voor risico's.

Het in november gepubliceerde rapport dient als handvat voor bemiddelaars en adviseurs om de eigen hypotheekadviezen nader te bekijken en waar nodig aan te passen. Daarmee heeft de AFM zich nadrukkelijk opgesteld als oriëntatiepunt voor de markt. Ook maakt het onderzoek meer duidelijk over de invulling van het begrip 'goed advies', de wettelijke eis die ook bij andere complexe financiële producten geldt.

Nieuwe regels provisiebalans

Uit onderzoek van de AFM in 2007 is gebleken dat banken en verzekeraars in het algemeen goed voldoen aan de regels omtrent de balans tussen afsluit- en doorlopende provisie. In haar onderzoek heeft de AFM niet gekeken naar beloningstransparantie omdat regels hierover pas op 1 oktober 2009 in werking treden. Dan moeten bemiddelaars hun beloning transparant maken.

Transparantie over en de betalingswijze van provisies zijn belangrijke thema's. In 2006 is daarom de zogeheten 'adviesmatch'-regelgeving opgesteld door het Ministerie van Financiën, in samenwerking met de betrokken brancheorganisaties. De regelgeving is bedoeld om te voorkomen dat adviezen over financiële producten door tussenpersonen onterecht worden beïnvloed door betalingen van banken en verzekeraars. De regels moeten ertoe leiden dat de duurzame relatie tussen de tussenpersoon en de consument wordt versterkt en daarmee de kwaliteit van het advies wordt bevorderd.

Adviesmatch-regelgeving stelt onder meer eisen aan de betaling van provisies aan een tussenpersoon. Maximaal 80 procent van de

totale provisiesom mag direct aan het begin van de looptijd worden betaald; de resterende 20 procent moet evenredig over de rest van de looptijd worden verdeeld, met een minimum van 10 jaar.

Kredietsector neemt stappen om schulden te beperken

De markt voor kredietverstrekkers heeft een belangrijke stap gezet om te voorkomen dat klanten te veel schulden maken. Ze geven met eigen regels invulling aan de open norm in de wet. Deze norm stelt dat sprake moet zijn van 'verantwoorde kredietverlening'. In de praktijk betekent dit dat kredietverstrekkers nauwkeurig moeten vaststellen of een huishouden de kosten van een krediet kan dragen met het inkomen dat tot beschikking staat.

De Vereniging van Financieringsondernemingen in Nederland (VFN) heeft een eigen gedragscode opgesteld. Voor de laagste inkomens zijn de eisen voldoende verhoogd om voortaan tot verantwoorde kredietverlening te komen. Voor de hogere inkomens blijft in de ogen van de AFM de kans op risicovollere leningen bestaan, omdat er te weinig rekening wordt gehouden met de hogere vaste lasten van huishoudens boven het minimuminkomen. De AFM blijft in gesprek met de VFN om te komen tot betere criteria.

De Nederlandse thuiswinkels spraken branchebreed af om in de loop van 2008 meer inkomensgegevens op te vragen van klanten die willen kopen op afbetaling. Bij deze vorm van goederenkrediet wordt tot op

heden gebruik gemaakt van een creditscoreingsysteem dat de kredietwaardigheid van klanten toetst op een aantal algemene kenmerken. In de nieuwe situatie nemen thuiswinkels ook individuele inkomens mee in de beoordeling of en hoeveel iemand op afbetaling mag aanschaffen.

De aanscherping van de criteria volgt op het onderzoek van de AFM waaruit begin 2007 bleek dat niet alle kredietverlening voldoet aan de regels. De norm van verantwoorde kredietverlening is nadrukkelijk een open norm die op verschillende manieren kan worden ingevuld. Het is niet de bedoeling deze norm nader in te vullen met nieuwe regels. Wel zal de AFM, als blijkt dat de naleving van deze norm tekortschiet, meer richting geven aan de hand van een leidraad. Als sluitstuk van het handhavingsbeleid bestaat de mogelijkheid om dwangsommen en boetes op te leggen.

De kosten voor het doorlopend toezicht op adviseurs en bemiddelaars vielen hoger uit dan begroot (zie bijgaande tabel). Begin 2007 bleek dat grotere inspanningen nodig waren in deze markt, waarop de AFM nieuwe prioriteiten heeft gesteld. De kosten voor toezicht op levensverzekeringen vielen licht hoger uit door de inspanningen in het kader van het onderzoek naar hypotheekadviezen.

Veel minder tijd is besteed aan schadeverzekeringen, op basis van de inschatting van de risico's op deze markt. Dit gebeurde ook bij het toezicht op kredietaanbieders, waar de nadruk heeft gelegen op de totstandkoming van de nieuwe gedragscodes.

Prestatie-indicator adviseurs en bemiddelaars	Realisatie 2007	Prognose 2007
Aantal gestarte instellingsspecifieke onderzoeken	113	760
Aantal afgeronde instellingsspecifieke onderzoeken	96	740
Aantal lopende thema-onderzoeken	6	6
Aantal toezichtmaatregelen	118	387

Kosten per heffingscategorie (€ 1.000)	Realisatie 2007	Begroting 2007
Doorlopend toezicht adviseurs en bemiddelaars	12.536	8.540
Vergunningverlening adviseurs en bemiddelaars	9.443	9.233

Kosten per heffingscategorie (€ 1.000)	Realisatie 2007	Begroting 2007
Wet handhaving Consumentenbescherming	79	360

A black and white photograph of Bob Veldhuis, a man in a dark suit and tie, smiling and sitting in an office. He is holding a report titled 'EEN GOED VOORUITZICHT' which features a picture of a woman. The office background shows several desks with computers and other people working.

*[Bob Veldhuis,
voorzitter branchevereniging NVA]*

*“Het instituut staat.
Nu de kosten indammen”*

De AFM is door de vergunningen-afgiftegolf heen, het instituut staat. De kwaliteit van de dienstverlening is enorm gestegen. Prima. Nu de kosten ‘toeter’ indammen, zegt Bob Veldhuis, voorzitter van branchevereniging NVA.

Hij neemt ons kort mee terug naar ‘het toezichtsloze tijdperk’.
“Assurantiekantoren vielen onder de SER en die deed niet veel. Je had je inschrijving en dat was het eigenlijk wel. Je kreeg overigens wel een brief als je een korting op de provisie gaf. Dat was in strijd met de wet. Ha! We hebben in korte tijd een enorme omwenteling meegemaakt.”

Veldhuis heeft het dan over de transformatie naar ‘vol toezicht met grote gevolgen’ voor de branche. “Laat ik beginnen met een negatief gevolg: de kostenfactor. We zijn van enkele tientjes per jaar naar honderden soms wel duizenden euro’s gegaan. Kosten die voortvloeien uit de Wft en de dreiging van een controle. Dit laatste leidde tot grote investeringen in de administratieve organisatie. Het aantal (digitale) ordners op de kantoren is exponentieel gestegen. Voornamelijk voor de kleinere mkb-ers onder de kantoren, en die zijn veruit in de meerderheid, hebben de kosten een wezenlijke impact. Het betreffen lokaal en regionaal opererende kantoren. Zij werkten al klantgericht en waren al transparant voordat deze woorden in zwang raakten. Zij staan dag en nacht klaar voor hun klant. Ze zijn de charme van de bedrijfstak. Vanwege de wet- en regelgeving en de kosten moeten er een heleboel verdwijnen. En dat is wrang.”

“Het goede van alles is dat uiteraard ook de meeste bedrijven die de consumenten destijds allerlei intransparante en onnodige producten door de strot duwden om er zoveel mogelijk geld aan te verdienen, eveneens zijn opgedoekt. Wij – de branche – klaagden ook over deze kantoren. Maar we hadden niet het zelfreinigende vermogen om van ze verschoond te blijven. Dus hebben we de regulering zelf over ons afgeroepen. Wat we nu moeten doen en ook doen, is met elkaar voorkomen dat de AFM redenen ziet om door te schieten. De ‘open normen’ mogen bijvoorbeeld niet worden dichtgetimmerd. Ook de StFD is actief om dat zoveel mogelijk te voorkomen en werkt goed samen met de AFM.”

“Als u mij vraagt wat ik van het optreden van de AFM vind... dan mag ik misschien iets zeggen over het hypotheekonderzoek. Dat had veel impact in de markt. De timing van het onderzoek vond ik echter wel een beetje ongelukkig (vlak na de laatste regelgeving), want je loopt het risico dat het kwart dat niet goed de headlines haalt en politieke reuring veroorzaakt. Maar laten we zeggen dat dit een nul-meting is geweest. De één-meting over een jaar zal betere resultaten laten zien. Door de Wet en door louter de aanwezigheid van de AFM (dat purificeert al!) is de kwaliteit van de dienstverlening in het algemeen, enorm gestegen. Verder is de transparantie enorm toegenomen. Stelregel is tegenwoordig Maak een klant duidelijk wat hij afsluit en wat het kost. Prima! Overigens: dit moet wel de héle keten doen!”

“Op de langere termijn ben ik heel positief over deze AFM. Een goede marktmeester! We hadden het anders kunnen treffen. De AFM stelt zich toegankelijk op voor de branche als zodanig en er is goed overleg mogelijk ook op persoonlijk niveau. Hulde dus. En de kosten? In het boek over de geschiedenis van de STE/AFM wordt gekscherend over de toeter van Docters geproken, de uitdijende AFM. Dat mag uiteraard geen doel op zich zijn. De AFM is door de bulkwerkzaamheden heen, het instituut staat, nu moet ze zich sterk maken voor efficiency. Administratieve procedures beperken en beknoppen. De vergunningsaanvragen en -mutaties bijvoorbeeld moeten sneller door de pijplijn.”

[Informatieverstrekking]

Onderzoek toont nog tekortkomingen bij bijsluiters en kredietreclames

'In het doorlopend toezicht blijkt dat de naleving van deze wet- en regelgeving zorgwekkend laag is, met name op het gebied van kredieten en complexe producten (financiële bijsluiters). In 2007 zal daarom het toezicht op de informatieverstrekking worden geïntensiveerd en worden gefocust op misleidende kredietreclames en de nieuwe financiële bijsluiter.'

Jaaragenda 2007

Financiële bijsluiter

Eind 2006 is een vernieuwde Financiële Bijsluiter (FB) geïntroduceerd. Uit een eerste steekproef eind 2006 bleek dat de naleving van de regels voor de FB sterk te wensen overliet. Alle betrokken partijen zijn individueel aangesproken op de geconstateerde tekortkomingen. Daarnaast heeft de AFM deze resultaten generiek besproken met de brancheorganisaties. Zij hebben zich ingezet om de compliance te verbeteren.

Een tweede steekproef in 2007 heeft aangetoond dat inderdaad sprake was van een duidelijke verbetering van de naleving van de FB-regelgeving. Deze verbetering is gerealiseerd door zowel een verbeterde beschikbaarheid als inhoud van de FB's. Belangrijke kanttekening daarbij is dat de AFM geen integraal onderzoek heeft gedaan naar de FB, maar een aantal onderdelen (onder andere kosten, risico's en opbrengsten) heeft getoetst.

Uit de steekproef is gebleken dat er ruimte is voor verbetering. De AFM heeft de brancheorganisaties daarover geïnformeerd. Daarnaast heeft zij een verdiepende analyse gedaan van een deel van de FB's uit de steekproef. Naar aanleiding hiervan zijn met diverse individuele marktpartijen normoverdragende gesprekken gevoerd. In 2008 zullen de inspanningen van de AFM gericht zijn op het structureel verbeteren van de naleving van de regelgeving.

Gebleken is dat er nog praktische implementatieproblemen zijn waarvoor een wijziging of een verduidelijking van de regelgeving nodig is. De AFM heeft daarover gesproken met een aantal marktpartijen. De wijziging van de regelgeving wordt naar verwachting in 2008 uitgevoerd.

Kredietreclames

Het verscherpte toezicht op de naleving van transparantieregels voor kredietreclames past in de bredere regulering van het aanbieden en bemiddelen van hypotheek en consumptief krediet. De informatievereisten voor kredietreclames moeten er voor zorgen dat consumenten kunnen vertrouwen op de informatie van financiële instellingen, zodat zij een weloverwogen beslissing kunnen nemen. Ook is het van belang voor een gelijk speelveld dat de informatievereisten worden nageleefd door alle financiële instellingen. Het vertrouwen en 'level playing field' zijn bouwstenen voor open en eerlijke financiële markten.

Eisen kredietreclames

Voor kredietreclames gelden specifieke informatievereisten. Zodra een kredietreclame een rentepercentage of maandlast vermeldt, moet de advertentie ook belangrijke andere kenmerken van het product weergeven: totale prijs van het krediet (o.a. rente én aflossing), effectief kredietvergoedingspercentage of maandlast, looptijd, type krediet (doorlopend of niet-doorlopend). Indien de kredietreclame een vergelijking maakt met kredietaanbiedingen van concurrenten, dan moeten deze gegevens ook worden vermeld voor de aanbiedingen die ter vergelijking dienen. Bij kredietreclames op radio en TV hoeven minder productkenmerken te worden genoemd. Reclames mogen niet misleidend zijn. De AFM treedt op tegen reclames van aanbieders en bemiddelaars die niet voldoen aan deze vereisten.

Het verscherpt toezicht heeft zich in 2007 met name toegespitst op kredietaanbieders, en niet op kredietbemiddelaars. De kredietaanbieder doet een voorstel aan de consument om een kredietovereenkomst met hem aan te gaan; de kredietaanbieder verschaft het krediet. De kredietbemiddelaar probeert er voor te zorgen dat een kredietovereenkomst tot stand komt tussen de kredietaanbieder en de consument; de kredietbemidde-

laar verschaft niet het krediet maar functioneert als tussenpersoon.

De reden voor de focus op kredietaanbieders is dat zij het grootste deel van de totale mediabestedingen voor hun rekening nemen. Kredietreclames van kredietbemiddelaars zijn ook zichtbaar in lokale media. De AFM heeft indicaties dat veel kredietreclames van kredietbemiddelaars in de lokale media niet voldoen aan de informatievereisten. Daarom zal in 2008 de AFM haar aandacht richten op deze kredietreclames.

In 2007 heeft het verscherpt toezicht op kredietreclames zich vertaald in een viertal toezichtsonderzoeken:

Kredietreclames op TV

De AFM heeft in het eerste kwartaal 2007 een onderzoek gedaan naar kredietreclames op TV. Ongeveer een derde voldeed niet aan de eisen. De steekproef omvatte 172 kredietreclames (waarvan 56 uniek) op TV van 14 verschillende kredietaanbieders en bemiddelaars. De belangrijkste tekortkomingen waren het ontbreken van kredietkenmerken van concurrenten in vergelijkende reclames, en het gebruik van slogans met misleidende verwachtingen. De AFM heeft maatregelen genomen tegen de overtreders.

Uit het doorlopend toezicht blijkt dat bij TV-reclames een substantiële complianceverbetering heeft plaatsgevonden in het vierde kwartaal 2007. Vrijwel alle advertenties voldeden aan de wet- en regelgeving. De AFM is verheugd over deze verbetering. Wel zijn nog incidenteel commercials aangetroffen met letters die te klein zijn om de verplichte informatie te kunnen lezen. Hiertegen treedt de AFM op, in geval van herhaling of doorlopende overtreding door middel van formele maatregelen.

Gedrukte kredietadvertenties van kredietaanbieders

De kredietadvertenties in de landelijke en lokale media en via direct mail van 13 kredietaanbieders, voornamelijk banken, voldeden grotendeels aan de wettelijke informatievereisten. De AFM heeft 63 kredietadvertenties beoordeeld van 13 kredietaanbieders, voornamelijk banken, geselecteerd op grond van onder meer marktaandeel en mediabestedingen. Deze selectie vertegenwoordigt een

marktaandeel van ongeveer 70% in 2006. Het onderzoek heeft geen betrekking gehad op kredietbemiddelaars.

Uit het onderzoek wordt duidelijk dat de kredietaanbieders bekend zijn met de geldende reclameregels. Bijna alle onderzochte kredietaanbieders nemen de belangrijkste kenmerken van het aan te bieden krediet op in een tabel, wanneer zij in de advertentie een rentepercentage of een maandlast noemen. De vastgestelde tekortkomingen lijken qua impact minder ernstig. Bijvoorbeeld: aanbieders nemen over het algemeen wel de verplichte krediettabel op maar voegen aan deze tabel allerlei onverplichte kenmerken toe. Dit neemt niet weg dat de AFM optreedt waar deze toevoegingen de informatie minder toegankelijk en vergelijkbaar maken. Een belangrijk punt van aandacht is nog dat bij vergelijkende reclames ook de productkenmerken van de concurrerende kredietaanbiedingen moeten worden vermeld.

Alle kredietaanbieders zijn geweest op de tekortkomingen en hebben een officiële waarschuwing gekregen. Verder is aangegeven dat nog in 2008 een tweede controle zal plaatsvinden. Uit de doorlopende monitoring van de landelijke print media is gebleken dat ook in het vierde kwartaal 2007 vrijwel alle kredietreclames aan de informatievereisten voldoen.

Kredietreclames op internet in de vorm van banners

In het vierde kwartaal van 2007 heeft de AFM een onderzoek gedaan naar kredietreclames in de vorm van 'banners'. De directe aanleiding voor het onderzoek was dat in 2006 veel van deze reclameblokjes op internet niet voldeden, terwijl internet een steeds belangrijker verkoopkanaal is. De definitieve resultaten van het onderzoek worden in 2008 gepubliceerd.

Goederenkrediet bemiddelaars en aanbieders

In het vierde kwartaal van 2007 is de AFM een verkennend onderzoek gestart naar de reclame-uitingen voor goederenkrediet. De AFM richt zich zowel op de bemiddelaars van deze kredieten, als op de aanbieders hiervan. In de verkenning wordt onderzocht in hoeverre de reclame-uitingen aan de informatievereisten voldoen. Daarnaast beoogt het onderzoek inzicht te krijgen in de kenmerken van deze deelmarkt.

Begrijpelijk

De Wet financieel toezicht (Wft) stelt voor meerdere gebieden de eis dat informatie aan consumenten onder meer 'begrijpelijk' moet zijn en 'niet misleidend' mag zijn. Het betreft relatief open normen die binnen de grenzen van de Wft naar eigen inzicht ingevuld kunnen worden.

Op verzoek van marktpartijen die te maken hebben met deze eisen, heeft de AFM in 2007 twee leidraden opgesteld. Deze leidraden zijn nadrukkelijk geen nadere invulling van de open normen, maar zijn bedoeld om richting te geven aan de kaders die bij het toezicht op deze normen worden gehanteerd door de AFM. Voor de open norm 'verantwoorde kredietverlening' zal de AFM begin 2008 een kader publiceren dat marktpartijen helpt bij het naleven van de wet.

In 2007 is de AFM tevens gestart met het project 'Open normen' dat ook andere principle based-regels beziet.

Prestatie-indicator	Realisatie 2007	Prognose 2007
Aantal afgeronde beoordelingen van reclames	695	600

[Beleggingsverzekeringen]

Verzekeringen met beleggingscomponent houden aandacht AFM

'Vanuit haar recent verworven bevoegdheden in het doorlopend toezicht zal de AFM extra aandacht schenken aan beleggingsverzekeringen en beleggingshypotheken.'

Jaaragenda 2007

De AFM houdt nu toezicht op verzekeringen met een beleggingscomponent, de beleggingsverzekeringen. Veel beleggingsverzekeringen zijn afgesloten toen er nog geen regelgeving, en dus geen toezicht, was.

De markt kende een onrustig jaar. Mede naar aanleiding van een onderzoeksrapport van de AFM over de relatief hoge kosten van deze producten en het gebrek aan transparantie daarover voor klanten, hebben marktpartijen een aantal maatregelen genomen.

De AFM doet nieuw onderzoek naar het verkoopproces van beleggingsverzekeringen, toegespitst op de beloofde rendementen bij afsluiten en het advies dat consumenten krijgen bij de aanschaf. Dit onderzoek sluit aan bij het brede onderzoek naar hypotheekadviezen. Ook in dat onderzoek komen beleggingsverzekeringen aan de orde, omdat een belangrijk deel van deze verzekeringen wordt afgesloten in combinatie met een beleggingshypotheek. De eerste resultaten wijzen op soortgelijke tekortkomingen bij het advies

aan consumenten. Medio 2008 wordt een generiek rapport over het onderzoek gepubliceerd.

De maatregelen die marktpartijen hebben genomen, vallen in twee delen uiteen. Over de lopende contracten zijn de aanbieders en bemiddelaars in gesprek met de ombudsman verzekeringen Wabeke (Du Perron). Het advies is om alle bestaande portefeuilles tegen het licht te houden en te bepalen of compensatie nodig is voor bestaande klanten, mede onder druk van inmiddels verenigde beleggers. Dit moet leiden tot duidelijkheid voor alle betrokkenen.

Voor nieuwe beleggingsverzekeringen wordt op advies van de, door het Verbond van Verzekeraars ingestelde, Commissie-De Ruijter een vijftal modellen afgesproken die vanaf 2008 moeten leiden tot grotere transparantie over kosten, provisies en opbrengsten van beleggingsverzekeringen.

Beleggingsrisico

Eén van de belangrijke kwesties die aan de orde komt bij het afsluiten van een beleggingsverzekering is de vraag of een consument het risico van beleggen kan en wil dragen. Deze vraag hangt onder meer samen met het doel van de belegging, de risicobereidheid van de consument, de persoonlijke financiële omstandigheden en de eigen inschatting van de consument. In de onderzochte dossiers is in sommige gevallen niet meer goed te achterhalen wat de consument nu precies wil. Zo zijn klantprofielen aangetroffen waarbij de consument zowel aangeeft bereid te zijn om risico te lopen als op zoek te zijn naar zekerheid. Het is de vraag of de geadviseerde beleggingsverzekering daarop het passende antwoord is. De AFM raadt adviseurs aan in dit soort gevallen eerst door te vragen, voordat de keuze voor beleggen wordt gemaakt.

[Integriteit]

Onderzoek strafbare feiten leidt tot 41 acties en maatregelen

'Integriteitsschendingen gaan vaak samen met criminaliteit. Dit benadrukt de noodzaak dat naast het reguliere toezicht op de procedures en waarborgen in 2007 meer onderzoek zal moeten plaatsvinden naar concrete integriteitsrisico's en – schendingen die duiden op criminele invloeden.'

Jaaragenda 2007

Bij het streven naar eerlijke en transparante financiële markten, is integriteit een sleutelbegrip. De AFM houdt toezicht op de integere bedrijfsvoering van financiële ondernemingen en accountantsorganisaties. Deels om te voorkomen dat zij betrokken raken bij strafbare feiten. Te denken valt aan valsheid in geschrift, oplichting, verduistering, witwassen en fiscale delicten, al dan niet in relatie tot de georganiseerde criminaliteit.

In alle sectoren waarbinnen de AFM actief is, komen integriteitsproblemen voor. De 45 onderzoeken die de AFM op dit terrein heeft gedaan in 2007, hebben geleid tot 41 acties en maatregelen*. Het betrof voornamelijk tussenpersonen, maar ook in het vermogensbeheer en in de accountancy zijn onderzoeken gedaan. Maatregelen lopen uiteen van het voeren van normoverdragende gesprekken tot het intrekken van vergunningen.

Uit de onderzoeken is onder meer gebleken dat een aantal instellingen zich niet kritisch genoeg heeft vergewist van de identiteit van cliënten en de manier waarop zij hun vermogen hebben vergaard. Lichtvaardige acceptatie door die instellingen van dergelijke cliënten en hun vermogen brengt onmiskenbaar het risico met zich mee betrokken te raken bij witwassen.

Om effectief risicogestuurd integriteitstoezicht te houden zijn concrete signalen nodig. In 2007 heeft de AFM daarom een nauwere samenwerking met marktpartijen geïnitieerd. Daarnaast is de reeds bestaande samenwerking met diverse opsporingsorganisaties geïntensiveerd.

De controlestrategie inzake de wetgeving over de identificatieplicht en de melding van ongebruikelijke transacties (Wid, Wet MOT) is in 2007 gewijzigd, waardoor minder preventief toezicht heeft plaatsgevonden. In plaats daarvan is gekozen voor risicogestuurd onderzoek bij instellingen.

*Deze acties en maatregelen zijn in dit jaarverslag verantwoord bij de toezichtcategorieën waaronder de instellingen vallen waartegen de maatregelen getroffen zijn.

Het Financieel Expertise Centrum (FEC) vormt een belangrijke schakel tussen verschillende opsporingsinstanties en toezicht-houders. Afgelopen jaar zijn binnen het FEC twee voor de AFM belangrijke onderzoeken afgerond. Het eerste onderzoek was gericht op fiscale fraude bij overboekingen van effectendepots. Dit onderzoek heeft geleid tot

een aantal gerichte toezichtonderzoeken en handhavingsmaatregelen bij banken en vermogensbeheerders. Het tweede FEC-onderzoek, dat onder leiding stond van DNB, heeft eveneens operationeel bruikbare resultaten opgeleverd voor het AFM-toezicht op specifieke tussenpersonen en accountants-organisaties.

Kosten per heffingscategorie (€ 1.000)	Realisatie 2007	Begroting 2007
FEC	1.438	1.290
Toezicht Wid, Wet MOT, Sanctiewet 1977	290	2.145

Prestatie-indicatoren FEC, Wid, wet MOT	Realisatie*	Prognose 2007
<i>Fec</i>		
Aantal gestarte instellingsspecifieke onderzoeken	2	90
<i>Wid/MOT</i>		
Aantal afgeronde instellingsspecifieke onderzoeken	1	90
Aantal lopende thema-onderzoeken	5	5
Aantal toezichtmaatregelen	1	10

* Deze cijfers zijn te verklaren door de gewijzigde controlestrategie in het kader van de wetgeving over de identificatieplicht en de melding van ongebruikelijke transacties.

[Toezicht Pensioenuitvoerders]

Pensioentoezicht richt zich op informatie voor klanten

'De AFM zal de voorbereidingen van de nieuwe taken op basis van de Pensioenwet afronden door normuitleg aan en samenwerking met koepelorganisaties en individuele pensioenuitvoerders.'

Jaaragenda 2007

Het belangrijkste financiële product voor vrijwel ieder Nederlands huishouden is het pensioen. Zo sterk als dit belang weliswaar wordt gevoeld, zo gering is de interesse in en kennis van de oudedagsvoorziening. Keer op keer tonen onderzoeken aan dat veel mensen niet weten of ze aan het eind van hun werkzame leven voldoende inkomen overhouden. Of er vanuit gaan dat het wel goed geregeld is. Ook zaken als het partner-pensioen en de keuze voor de overdracht van pensioen bij een nieuwe baan krijgen weinig aandacht.

Om het informatiegat te dichten, moet er meer aandacht komen voor het pensioen. Tegelijkertijd moeten pensioenuitvoerders de informatieverstrekking aan hun deelnemers, 'slapers' en gepensioneerden verbeteren. Dat laatste punt is benoemd in de nieuwe Pensioenwet en de Wet verplichte beroepspensioenregeling. Hieraan heeft de AFM in 2007 veel aandacht geschonken.

De nadruk ligt op standaardinformatie van pensioenfondsen. Het door de uitvoerders

zelf ontwikkelde Uniform Pensioen Overzicht heeft een belangrijke functie om pensioenregelingen onderling te vergelijken. In 2007 is tevens een indexatielabel ontworpen, dat in de loop van 2008 verplicht wordt toegevoegd. Het label geeft grafisch de inflatiebestendigheid van de pensioenaanspraken weer. Dat gebeurt onder meer door de ambitie duidelijk te maken om uitkeringen mee te laten stijgen met de inflatie in de betreffende sector.

Uit een viertal pilotonderzoeken bij verschillende uitvoerders is gebleken dat de markt weliswaar laat is begonnen met de voorbereiding van de uitvoering van nieuwe informatie-eisen, maar dat het belang in de loop van 2007 op de juiste, hoge waarde is geschat. In 2007 werden de zevenhonderd pensioenuitvoerders verplicht een vragenlijst ('self assessment') in te vullen. Deze informatie is essentieel voor de controle op de uitvoering van de informatie-eisen en kan indien nodig afgedwongen worden door de AFM.

De AFM stak in 2007 bovengemiddeld veel tijd aan contacten met de sector. Het feit dat het om nieuw toezicht gaat, in combinatie met een voor deze sector nieuwe toezicht-houder, heeft om veel toelichting gevraagd. De AFM was daarom veelvuldig aanwezig als spreker op congressen. Ook verzorgde de AFM een reeks workshops voor fondsen en pensioenkepels. In november organiseerde de AFM zelf een goedbezocht congres over het pensioentoezicht. Deze extra inspanningen hebben in 2007 geleid tot hogere dan begrote kosten voor deze toezichtcategorie.

Op de lange termijn verwacht de AFM dat pensioenuitvoerders ook meer werk gaan maken van algemene voorlichting over pensioenen om daarmee de inzichtelijkheid van

de regelingen te vergroten. Een belangrijk hulpmiddel is het nationaal pensioenregister, waarin iedere Nederlander alle pensioenrechten bij verschillende uitvoerders kan opvragen. Pensioenuitvoerders moeten dit register in de komende jaren opbouwen.

Prestatie-indicator toezicht pensioenuitvoerders	Realisatie	Prognose
Aantal gestarte instellingsspecifieke onderzoeken	4	-
Aantal afgeronde instellingsspecifieke onderzoeken	2	-
Aantal toezichtmaatregelen	4	-

Kosten per heffingscategorie (€ 1.000)	Realisatie 2007	Begroting 2007
Toezicht pensioenuitvoerders	865	521

***'Het onderscheid tussen
toezichhouden en adviseren
moet helder zijn'***

***[Willem Noordman,
werknemersvoorzitter van
het bestuur van de Vereniging
van Bedrijfstakpensioenfondsen]***

‘Voor de pensioensector en de AFM was 2007 voornamelijk een proefjaar, een jaar van kennismaken met elkaar. Dat is gebeurd in een prima verstandhouding: de verhoudingen zijn uitstekend. In het bestuurlijk overleg dat zal plaatsvinden zullen af en toe kritische noten gekraakt moeten worden, en daarom is het belangrijk dat de relaties open zijn - en dat zijn ze.

Het is duidelijk dat de AFM zich moet oriënteren op de nieuwe rol; je ziet dat de organisatie aan het zoeken is. Dat merken wij vooral aan het hoge ambitieniveau: de AFM ontwikkelt in hoog tempo ideeën over hoe de communicatie tussen pensioenfondsen en deelnemer nóg beter kan verlopen dan nu al is vastgelegd in de wettelijke verplichtingen. Dat is op zichzelf gezien prima, maar als die ideeën onder de aandacht worden gebracht, moet het onderscheid met de toezichthoudende rol duidelijk zijn.

‘Enerzijds heeft de AFM wettelijke taken in het toezicht op de communicatie en in dat kader kan de organisatie ook dwingend optreden. Maar het werkt niet om in één adem door invloed te willen uitoefenen op andere processen dan die wettelijk verplicht zijn. Voor een adviserende rol is een model van samenwerking toch geschikter dan het toezichtsregime. Bijvoorbeeld: in de wet is opgenomen dat er over een aantal jaren een Pensioenregister is. Dat register moet elke

Niederlander inzicht bieden in zijn pensioenresultaat vanaf zijn 65ste jaar, inclusief AOW. Een prachtig instrument, dat laat zien of je moet bijsparen of niet. Daar is de hele pensioensector het over eens. Elk pensioenfonds heeft echter zijn eigen tempo en werkwijze om naar dat Pensioenregister toe te werken, maar we nemen bij de AFM de ambitie waar de snelheid waarmee dit register tot stand komt te stimuleren. Zonder dat ze daarvoor wettelijke bevoegdheden heeft.

‘Je kunt dan spanningen krijgen: het is heel lastig de rol van toezichthouder te combineren met die van een vriendelijke organisatie die wil adviseren. Wij vinden dat de AFM de prioriteit moet leggen bij de toezichthoudende rol. Anderzijds: het zou zonde zijn als de organisatie ophoudt met meedenken. De AFM kijkt bij heel veel instellingen in de keukens en het spreekt vanzelf dat andere instellingen daar veel van kunnen leren. Maar het werkt beter als het overbrengen van die lessen gescheiden wordt van de toezichthoudende rol.

‘Het gezamenlijke doel is een betere communicatie tussen pensioenfondsen en deelnemer en dat gaat ook gebeuren. Daar is de sector ook blij mee. We zijn het nu met elkaar eens over de vorm van het Uniform Pensioen Overzicht, terwijl aan het indexatielabel de laatste hand wordt gelegd. Het is positief dat we nu meer met deelnemers kunnen communiceren. Vroeger was het bijvoorbeeld nauwelijks mogelijk aan te geven welke indexatie men mocht verwachten, want De Nederlandsche Bank eiste bij elke uitspraak in die richting keiharde garanties ten aanzien van het vermogen. Nu kunnen we in gewone mensentaal laten zien wat redelijkerwijs verwacht mag worden en dan geven we er ook een rekenvoorbeeld bij in het geval de economie zich slechter dan verwacht ontwikkelt.

‘We werken samen aan een groter pensioenbewustzijn. Informatie over pensioenen belandt nu nog te vaak bij het oud papier. Dat moet veranderen en dat zal ook veranderen. Ik zie bijvoorbeeld nu al in mijn omgeving dat werkenden veel meer dan voorheen op de hoogte zijn van het belang van indexatie. Je kunt niet ontkennen dat pensioen ingewikkeld is en een en ander kan niet in twee zinnen worden samengevat. Maar we maken vorderingen.’

[Beleggingsobjecten]

AFM: investeren in beleggingsobjecten blijft riskant

'In 2007 zal het toezicht op beleggingsobjecten in het licht staan van de verdere verhoging van compliance en kwaliteit van informatieverstrekking door aanbieders van beleggingsobjecten.'

Jaaragenda 2007

Relatief veel tijd besteedde de AFM aan beleggingsobjecten. Met name de afhandeling van vergunningaanvragen vroeg meer inspanning dan gepland. Aanbieders van deze geïndividualiseerde beleggingen in – voor het merendeel – teakplantages zijn vergunningplichtig sinds begin 2006. Al actieve aanbieders mogen na het indienen van een aanvraag actief blijven tot een definitief besluit is genomen over de vergunning. Van 44 aanvragen beoordeelde de AFM de betrouwbaarheid en deskundigheid van de beleidsbepalende personen, naast de bedrijfsvoering van de onderneming in Nederland.

De keuze van de wetgever om deze beleggingen onder toezicht te laten vallen, heeft geleid tot grote veranderingen in deze markt. Circa de helft van de aanvragers trok zelf de aanvraag voor een vergunning in en koos voor de afwikkeling van de bestaande beleggingsobjecten. Van veertien aanbieders wees de AFM de aanvraag af, met hetzelfde resultaat. Uiteindelijk kregen zes aanbieders een vergunning. Drie vergunningaanvragen worden afgerond in 2008.

Ook aan beleggingsobjecten met een vergunning kleven risico's voor investeerders. De vergunning heeft slechts betrekking op de bestuurders en de bedrijfsvoering in Nederland en neemt de risico's niet weg. Beleggingsobjecten omvatten vaak juridisch complexe constructies die vaak meerdere jurisdicties bestrijken. Risico's zijn ook gelegen in de kwetsbaarheid van natuurproducten als teakbomen, de ondoorzichtige kostenstructuur en het grote belang van de juiste taxaties voor het uiteindelijke rendement. Zonder vergunning mogen aanbieders van beleggingsobjecten niet actief blijven. Wanneer een vergunningaanvraag is ingetrokken of door de AFM is afgewezen, mag de aanbieder geen beleggingsobjecten meer verkopen en dient hij over te gaan tot afwikkeling van de bestaande overeenkomsten. Vanaf het moment van intrekking of afwijzing ziet de AFM erop toe dat geen beleggingsobjecten meer worden verkocht.

De AFM verzoekt een aanbieder van beleggingsobjecten die zijn vergunningaanvraag heeft ingetrokken of waarvan de vergunningaanvraag is afgewezen, om aan te geven

op welke wijze hij uitvoering gaat geven aan de afwikkeling en binnen welke termijn deze gerealiseerd zal zijn. De keuze van de manier van afwickelen is aan de aanbieder van beleggingsobjecten zelf. Daarover moet hij in contact treden met de participanten. Belangrijk hierbij is dat de AFM niet kan ingrijpen in de civielrechtelijke relatie tussen aanbieder en de participant.

Prestatie-indicator toezicht beleggingsobjecten	Realisatie 2007	Prognose 2007
Aantal formele toezichtmaatregelen	6	-
Aantal afgeronde vergunningaanvragen	20	8

Kosten per heffingscategorie (€ 1.000)	Realisatie 2007	Begroting 2007
Doorlopend toezicht beleggingsobjecten	4.665	1.574
Vergunningverlening beleggingsobjecten	1.438	142

[Aanbieders]

Meer duidelijkheid nodig over ingewikkelde beleggingsproducten

'Hoewel het financieel-economische klimaat verbetert, blijft de strijd om klanten tussen de huidige instellingen voortbestaan, waarbij transparantie van kosten en risico's en de distributiewijze punt van aandacht voor de AFM blijft.'

Jaaragenda 2007

De AFM houdt toezicht op de markt van effectenbemiddelaars en beleggingsondernemingen. Aan het begin van 2007 heeft de AFM zich als doel gesteld prioriteit te geven aan transparantie over risico's en kosten van producten en de wijze van distributie, naast het gebruikelijke doorlopende toezicht. Dit werd vooral ingegeven door het feit dat de markt voor beleggingsproducten een van de meest dynamische is. Voortdurend komen er nieuwe, vaak innovatieve producten op de markt, gericht op een steeds breder publiek. Niet zelden worden deze producten als alternatief geboden voor de meer traditionele vormen van direct beleggen in aandelen, fondsen of derivaten. Tegelijkertijd spelen ze in op de zucht naar zekerheid die veel particuliere beleggers door de onrustige tijden op de kapitaalmarkten van de beurs afdreef.

De AFM doet onderzoek naar gestructureerde producten, een van de snelstgroeiende beleggingscategoriën in de markt. In het onderzoek zijn vooral de garantieproducten meegenomen, beleggingen waarbij koers-

dalingen worden opgevangen, maar ook de stijgingen worden afgetopt.

De kern van het probleem is dat deze, in eerste instantie voor de professionele markt ontwikkelde constructies, voor de doorsnee belegger lastig zijn te doorgronden. Brochures van de uitgevers van deze producten zijn niet altijd volledig, de prospectussen wel, maar juist daarom vrijwel ondoorgrondelijk. De AFM adviseert de aanbieders dan ook de richtlijnen van de Nederlandse Vereniging van Banken (NVB) te volgen over de informatie die moet worden verstrekt. Consumenten moeten tevens meer tijd investeren in deze producten, al dan niet met professionele hulp van een adviseur, voordat tot aanschaf wordt besloten.

Bij beleggingsinstellingen keek de AFM in 2007 naar de naleving van de transparantie-eisen die naar aanleiding van de Commissie Winter zijn opgesteld. De AFM keek naar de verplichte informatie op de website en het juiste gebruik van de Financiële Bijsluiter. De instellingen bleken in een aantal gevallen

tekort te schieten in hun informatievoorziening via de website. De AFM heeft aanbevelen om hierop beter te letten. Het betreft vooral de publicatie van jaarcijfers, ook van voorgaande jaren, en koersontwikkelingen. De Financiële Bijsluiter bleek in het algemeen te voldoen aan de gestelde eisen. Inmiddels is een tweede onderzoek gestart naar de opvolging van deze aanbeveling. Ook worden andere beleggingsinstellingen uit 'adequaate toezicht-landen' meegenomen in dit onderzoek, dat in 2008 wordt afgerond.

Een belangrijke ontwikkeling in de markt is de consolidatie en integratie van twee grote consumentenbanken in Nederland. Na de overname van ABN AMRO door het consortium van Royal Bank of Scotland, Banco Santander en Fortis, worden in Nederland de organisaties van Fortis en ABN AMRO samengevoegd. Eerder in 2007 kondigde ING aan haar beide merken ING Bank en Postbank in elkaar te zullen schuiven. De AFM ziet er mede op toe dat bij beide processen het klantenbelang wordt gewaarborgd.

De kosten van het toezicht op bancaire diensten en elektronisch geld zijn in 2007 hoger geworden in verband met de onderzoeken naar hypotheekadviezen en de zorgplicht bij beleggingsverzekeringen. Bij de geselecteerde instellingen voor dossieronderzoek op het gebied van Hypothekenadvies en Zorgplicht Beleggingsverzekeringen waren een aantal aanbieders van bancaire diensten opgenomen. De werkzaamheden die samenhangen met deze dossieronderzoeken, zijn uitgebreid en intensief geweest. Zij hebben het overgrote deel van de kosten voor de categorie Bancaire diensten veroorzaakt. Onder meer de onderzoeken naar Hypothekenadvies en Zorgplicht Beleggingsverzekeringen zorgden voor een lagere inspanning op het gebied van het verlenen van beleggingsdiensten en beleggingsinstellingen, met daardoor aanzienlijk lagere kosten.

Vermogensscheiding

Vermogensscheiding is een complex onderwerp. Dit bleek uit het marktbrede onderzoek dat de AFM in 2006 met uitloop in 2007 heeft gedaan bij beleggingsondernemingen. De complexiteit volgt met name uit de vereiste samenhang van juridische en operationele aspecten die moeten zorgdragen voor een adequate bescherming van de rechten van cliënten. Van belang daarbij is dat de financiële instrumenten van cliënten adequaat zijn afgescheiden van het vermogen van de beleggingsonderneming.

De aandachtspunten die uit het onderzoek naar voren zijn gekomen, liggen met name op het gebied van:

- Het bewaren van financiële instrumenten bij een derde: Voor financiële instrumenten die onder de Wet giraal effectenverkeer (Wge) vallen dient een bank aangesloten te zijn bij Euroclear Nederland of dient de bank de financiële instrumenten op naam van een bewaarinstelling bij een derde te bewaren. Financiële instrumenten die niet onder de Wge vallen dienen op naam van een bewaarinstelling of op naam van de cliënt bij een derde te worden bewaard.
- De voorwaarden waaraan een bewaarinstelling dient te voldoen: De beleggingsonderneming dient periodiek te controleren of de bewaarinstelling aan de voorwaarden in artikel 6:18, onder b, Nadere regeling gedragstoezicht financiële ondernemingen (Nrgfo) voldoet. De uitkomsten van deze controle moeten ook worden vastgelegd.
- Het 'levering tegen betaling' principe: De bank dient te waarborgen dat bij de afwikkeling van transacties in niet-beursgenoteerde financiële instrumenten het geld en de financiële instrumenten op de rekeningen van de cliënt gelijk worden 'overgestoken'.
- De administratieve organisatie en interne controle: Alle processen (juridisch en operationeel) op het gebied van vermogensscheiding dienen te zijn beschreven in de AO/IC. De interne controleprocedures moeten adequaat functioneren.

Veranderingen in wet- en regelgeving

De (uitvoerings)richtlijn markten voor financiële instrumenten (MiFID) is geïmplementeerd in het Besluit gedragstoezicht financiële ondernemingen (Bgfo) per 1 november 2007. Dit heeft geleid tot meer eenduidige eisen ten aanzien van het selecteren van derde bewaarplaatsen, het uitlenen van financiële instrumenten van cliënten en een jaarlijks verslag van de externe accountant over de deugdelijkheid van de getroffen maatregelen.

De wetgever is voornemens de Wge in 2008 te wijzigen om de goederenrechtelijke bescherming aan cliënten uit te breiden.

Prestatie-indicatoren verleners van beleggingsdiensten	Realisatie 2007	Prognose 2007
Aantal gestarte instellingsspecifieke onderzoeken	12	137
Aantal afgeronde instellingsspecifieke onderzoeken	39	124
Aantal toezichtmaatregelen	12	38

Kosten per heffingscategorie (€ 1.000)	Realisatie 2007	Begroting 2007
Doorlopend toezicht verleners van beleggingsdiensten	8.600	12.894
Vergunningverlening verleners van beleggingsdiensten	913	985

Kosten per heffingscategorie (€ 1.000)	Realisatie 2007	Begroting 2007
Doorlopend toezicht aanbieders van rechten van deelneming in een beleggingsinstelling	3.296	6.081
Vergunningverlening aanbieders van rechten van deelneming in een beleggingsinstelling	691	977

Kosten per heffingscategorie (€ 1.000)	Realisatie 2007	Begroting 2007
Toezicht aanbieders bancaire diensten en elektronisch geld	3.740	1.350

Kosten per heffingscategorie (€ 1.000)	Realisatie 2007	Begroting 2007
Toezicht aanbieders krediet	1.033	1.347

Kosten per heffingscategorie (€ 1.000)	Realisatie 2007	Begroting 2007
Toezicht aanbieders levensverzekeringen	2.147	2.006

Kosten per heffingscategorie (€ 1.000)	Realisatie 2007	Begroting 2007
Toezicht aanbieders schadeverzekeringen	410	671

Kosten per heffingscategorie (€ 1.000)	Realisatie 2007	Begroting 2007
Toezicht uitvoering collectieve pensioenregelingen	142	476

[Consument]

Voorlichting helpt consumenten om juiste keuzes te maken

'Eind 2006 zal AFM www.geldwaardering.nl evalueren. In 2007 wordt verder gewerkt aan de rol van de AFM gericht op het gedrag en positie van de consument onder andere door een bijdrage te leveren aan het Platform Financiële Geletterdheid van het ministerie van Financiën.'

Jaaragenda 2007

De inspanningen van de AFM op het gebied van consumentenvoorlichting zijn er in eerste instantie op gericht de financiële consument te helpen bij het vinden van goede informatie ter voorbereiding op de juiste keuze voor een financieel product. Tegelijkertijd moet (een deel van) de consumenten zich meer bewust worden van de gevolgen van die keuze. In een financiële wereld die steeds complexer wordt, staan steeds meer consumenten voor steeds meer keuzes. De AFM waarschuwt consumenten tegen specifieke risico's die men niet kan voorzien, bijvoorbeeld tegen illegale aanbieders of renterisico's.

In 2007 is het Meldpunt Financiële Markten gelanceerd. Via dit Meldpunt kunnen consumenten vragen, opmerkingen en klachten aan de AFM kwijt. Het Meldpunt is voor de AFM een belangrijke bron voor signalen voor toezicht. Internet speelt een belangrijke rol bij consu-

mentenvoorlichting. Het consumentendeel van de website van de AFM is in 2007 uitgebreid en toegankelijker gemaakt. Tevens lanceerde de AFM een module beleggingsverzekeringen in de kennistest weetwatjeweet.nl waarmee consumenten hun kennis over dit product kunnen testen.

Het concept van de AFM-consumentenfolders is aangepast aan de consumentenbehoeften aan stapsgewijze begrijpelijke informatie. De AFM heeft een mediacampagne gevoerd om consumenten te stimuleren om te vragen naar de Financiële Bijsluiters. In ontwikkeling zijn digitale spellen voor het Geldmuseum om de doelgroep jongeren in een vroegtijdig stadium te bereiken.

Na een evaluatie heeft de AFM geconcludeerd dat geldwaardering.nl een goede start heeft gekend in het eerste jaar. Om deze website, waar producten door consumenten kunnen worden beoordeeld, verder uit te bouwen, zoekt de AFM een nieuwe eigenaar die daarvoor beter is gepositioneerd.

De AFM is niet de enige instantie die zich bezighoudt met voorlichting voor consumenten. Mede daarom is op voorspraak van het ministerie van Financiën in 2007 veel werk gemaakt van het samenwerkingsverband CentiQ. Diverse partijen die zich bezighouden met de financiële consument hebben hun krachten gebundeld; zij tekenden in 2007 een convenant. Vooralsnog bestaat de belangrijkste activiteit uit een grootschalig onderzoek naar de manier waarop de financiële consument keuzes maakt. De resultaten worden in 2008 gepubliceerd.

4. Kapitaalmarkten

[Emissies en
openbare biedingen]

Overnames van ABN Amro en andere be- drijven raken ook AFM

‘Eén van de doelstellingen van het toezicht op emissies en openbare biedingen is het verbeteren van het inzicht dat beleggers krijgen in de kans op het voorgespiegelde rendement, de kosten, de reële en concrete risico's verbonden aan de propositie en de vooruitzichten van de instelling. Deze doelstelling zal in 2007 meer op de voorgrond komen te staan.’

Jaaragenda 2007

De AFM bevordert de eerlijke en efficiënte werking van kapitaalmarkten, waarop beleggers kunnen vertrouwen. Wij handhaven de spelregels voor degenen die actief zijn op de markt van aandelen en andere effecten. Marktmissbruik – gebruik van voorwetenschap, manipulatie of misleiding – is verboden. Beursgenoteerde bedrijven moeten koersgevoelige informatie (kgi) tijdig en correct naar buiten brengen. Wij handhaven de regels voor de uitgifte van effecten en openbare biedingen, voor financiële verslaggeving en voor accountants die de verslaggeving controleren.

De kapitaalmarkten kenden een wispelturig jaar. Los van de kredietcrisis die in de tweede helft van 2007 tot schoksgewijze correcties leidde en het vertrouwen van beleggers wereldwijd ondermijnde, kenmerkte het jaar zich vooral door de relatief grote hoeveelheid overnames van in Amsterdam genoteerde

fondsen. Daarbij was de overnamestrijd om ABN Amro opvallend. Niet alleen was de omvang van de transactie met 70 miljard euro bovengemiddeld, maar betrof het ook een complexe overname door de betrokkenheid van meerdere bidders, toezichhouders en de maatschappelijke discussie die over de verkoop van de bank ontstond.

De overnames vielen op, ook omdat niet private equity de overhand had, maar de ene concurrent de andere overnam.

Ondernemingen werden opgedeeld onder meerdere kopers. Een aantal overnames ging gepaard met vroegtijdige koersstijgingen in aanloop naar de officiële bekendmaking. Kwantitatief onderzoek naar de invloed van de regels voor koersgevoelige informatie in Nederland toonde juist aan dat de markt beter omging met de publicatie van informatie of gerechtvaardigde geheimhouding daarvan.

De overname van ABN Amro raakte de AFM op twee plaatsen. Allereerst hield de AFM toezicht op het biedingsproces, waarbij de wettelijke termijnen voor de officiële publicaties van de aankondiging van het bod en het biedingsbericht om een bovengemiddelde inspanning van de toezichthouder vroegen. Omdat het om meerdere biedingen ging, liepen er lange tijd twee processen parallel.

Los van de specifieke publicaties op grond van de biedingsregels was de bekendmaking van koersgevoelige informatie in het geding. In de strijd tussen enerzijds Barclays en anderzijds het trio Fortis, Royal Bank of Scotland en Banco Santander, kregen beleggers te maken met geruchten en andere onbevestigde berichten over de plannen die de bidders met ABN Amro hadden. Op last van de AFM publiceerden ABN Amro en Fortis uiteindelijk een reeks documenten over de mogelijke overname van LaSalle. Hiermee kregen alle beleggers tegelijkertijd de beschikking over de juiste informatie.

Het jaar 2007 werd gekenmerkt door een bovengemiddeld aantal overnames van (grote)

genoteerde ondernemingen op de Nederlandse markt. Waar in 2006 vooral hedge funds en private equity-investeerders zich profileerden als activistische aandeelhouders, waren het nu de strategische partijen die bieden op Nederlandse beursfondsen. In totaal behandelde de AFM twintig overnamedossiers, meer dan ooit tevoren.

Tegelijkertijd bracht de implementatie van de Europese overnamerichtlijn een aantal belangrijke wijzigingen in de regelgeving. Per 1 november verdween de goedkeuring door de AFM van persberichten in verband met overnames. Met de implementatie van de Europese overnamerichtlijn is ook het verplicht bod geïntroduceerd in de Nederlandse wetgeving. Als bevoegde autoriteit ten aanzien van de beoordeling van de noodzaak tot het uitbrengen van een verplicht bod, evenals voor de beoordeling van de billijke prijs, was niet de AFM maar de Ondernemingskamer van het Gerechtshof te Amsterdam aangevozen. Voor het overige gedragstoezicht, zoals goedkeuren van het biedingsbericht, is de AFM wel de bevoegde toezichthouder.

Marktmeester

In 2007 is in de markt veelvuldig de wens geuit een 'marktmeester' in te stellen. Er is nog geen eenduidig antwoord op de vraag of er inderdaad een dergelijke 'marktmeester' zou moeten komen en zo ja, in welke vorm dit dan zou moeten. In 2008 buigt het ministerie van Financiën zich over deze wens. Onderzocht wordt of en zo ja, in welke vorm een dergelijke 'marktmeester' gewenst dan wel noodzakelijk is. De AFM krijgt hierover advies van de Commissie Kapitaalmarkt, een permanente commissie die het bestuur onder meer adviseert over casuïstiek, wetgevingsaspecten en interpretaties op het gebied van openbare biedingen, marktmisbruikvraagstukken en prospectusvraagstukken. De Commissie heeft aangekondigd een rapport aan te bieden voor doorgeleiding naar het ministerie van Financiën.

Kosten per heffingscategorie (€ 1.000)	Realisatie 2007	Begroting 2007
Toezicht emissies	3.388	4.374
Toezicht openbare biedingen	1.049	1.180

Prestatie-indicator emissies en openbare biedingen	Realisatie 2007	Prognose 2007
Aantal afgeronde instellingsspecifieke onderzoeken	16	13
Aantal formele toezichtmaatregelen	2	-
Aantal geconstateerde overtredingen t.o.v. totale aantal onderzoeken	57%	40%

*‘Het ontbreekt
de AFM soms nog
aan transparantie
en snelheid’*

*[Jan Maarten Slagter,
directeur VEB]*

Laat er geen misverstand over bestaan: de Vereniging van Effectenbezitters (VEB) zou graag de grootste cheerleader van de AFM willen zijn. “Zij doet precies wat wij belangrijk vinden. Wij hebben voor vijfenegentig procent dezelfde belangen: een eerlijke markt waar outsiders niet door insiders worden besodemieterd.”

Maar er kan nog wel het een en ander verbeteren bij de toezichthouder vindt de nieuwe VEB-directeur, Jan Maarten Slagter. “Af en toe laat de AFM gaten vallen.”

De VEB heeft natuurlijk een andere taak en andere verplichtingen dan de AFM, realiseert Slagter zich. “De AFM moet anders dan wij veel balanceren tussen verschillende belangen. Ik ben mij ervan bewust dat dat soms lastig kan zijn. Wanneer brengt de toezichthouder bijvoorbeeld wat naar buiten over een bepaalde zaak om het publiek te informeren, zonder het onderzoek te frustreren? Het ontbreekt de AFM nu aan transparantie en snelheid. Ik vind dat de AFM ervoor zou moeten kiezen sneller te reageren als er problemen worden gesignaleerd. Want hoe langer het duurt dat de AFM tot actie overgaat, hoe meer mensen in de tussentijd gedupeerd worden.”

Als de AFM een onderzoek aankondigt, zou zij ook vaker moeten melden wanneer het is afgerond, of wat er überhaupt mee is gebeurd. Niets? Doorgestuurd naar het Openbaar Ministerie? “Wat waren uiteindelijk de bevindingen in het onderzoek naar onregelmatigheden rond de overname van ABN Amro door het bankentrio Royal Bank of Scotland, Fortis en Santander? En hoe staat het bijvoorbeeld met het onderzoek naar

Chinese walls bij investment banks, dat al in 2002 werd gestart? Voor beleggers belangrijke vragen. Maar niemand heeft ooit meer gehoord hoe die zaken zijn afgelopen, zelfs niet na expliciete navraag. Hier valt dan ook absoluut nog het een en ander te verbeteren voor de AFM. Het getuigt van maatschappelijk fatsoen om bekend te maken wat er met een onderzoek is gebeurd.”

De overnamestrijd rond ABN Amro leverde wel een ander interessant discussiepunt op: de mogelijke introductie van een toezichthouder op het biedingsproces. Slagter heeft met belangstelling kennis genomen van de wens van de AFM om tot een soort marktmeester-rol of een take over panel naar Brits model te komen, die niet alleen zou moeten toezien op naleving van de overnameregels, maar ook het biedingsproces zou moeten reguleren. “Dat zou bij ABN Amro wellicht een uitkomst zijn geweest.” Maar de AFM zou een dergelijke rol niet op zich moeten nemen en haar macht zou niet te uitgebreid moeten worden, meent de VEB-directeur. “Het zou een soort klaar-over-functie moeten zijn – zeker geen politie.” En misschien nog wel belangrijker: beleggers zouden zich nog steeds tot de Ondernemingskamer moeten kunnen wenden als zij dat nodig vinden.

De AFM zou van Slagter wel vaker bepaalde thema's onder de aandacht mogen brengen om maatschappelijke discussie op te wekken. En liefst nog wat kritischer. “Juist bij maatschappelijke problemen zou het toezicht de grenzen meer moeten onderzoeken. Als blijkt dat vijfenzeventig procent van de hypothekadviseurs betrouwbaar is, is dat vanuit ons perspectief nog steeds onaanvaardbaar. Dat betekent immers dat een kwart van hen niet betrouwbaar is en consumenten mogelijk dupeert.” De aanpak van teakfondsen liet zien dat het weldegelijk anders kan. “Die sector is zich dankzij ingrijpen van de AFM inmiddels zeer bewust van zijn verplichtingen.”

Slagter verwacht wat dat betreft veel van het nieuwe bestuur. “Het nieuwe bestuur kijkt weer fris tegen de zaken aan. De nieuwe voorzitter, Hans Hoogervorst, stelt zich naar mijn ervaring open op. Ik verwacht – en hoop op – een pro-actievare en transparante houding van de nieuwe leiding. Wij juichen het bovendien toe dat er met de komst van René Maatman ook een bestuurder uit de beleggershoek komt. Dat was hard nodig.”

[Marktmisbruik]

Bedrijven gaan beter om met koersgevoelige informatie

'In 2007 zal geautomatiseerde detectie en analyse de pakkans voor handel met voorwetenschap en marktmanipulatie verhogen. Daarnaast wordt door het afgeven van signalen, normoverdragende gesprekken en informatieverzoeken de transparantie rondom 'aandeelhoudersactivisme' verbeterd.'

Jaaragenda 2007

Beursgenoteerde ondernemingen gaan steeds beter om met de publicatie van koersgevoelige informatie. Dit bleek uit onderzoek door de AFM. De markt raakte steeds meer gewend aan het relatief nieuwe toezicht van de AFM op de transparantie-eisen. Ondernemingen namen in steeds meer gevallen op de juiste wijze hun verantwoordelijkheid en publiceerden in het algemeen meer persberichten.

Vergelijkend onderzoek van de AFM toonde eveneens aan dat de markt schoner en efficiënter was geworden sinds de invoering van de Europese richtlijn Marktmisbruik. In een periode van 15 maanden na de invoering (op 1 oktober 2005) bleken minder abnormale koersbewegingen voor te komen dan in de 15 maanden vóór de invoering. Minder afwijkende bewegingen, zowel voorafgaand aan de publicatie van koersgevoelige informatie als na de bekendmaking.

Dat er vóór bekendmaking in het algemeen minder abnormale koersbewegingen waren, wees er op dat ondernemingen nieuws eerder aan de markt bekendmaakten of de vertrouwelijkheid van informatie beter konden garanderen. En hoewel er sprake was van een sterke stijging van het aantal persberichten sinds de invoering van de nieuwe richtlijn, was geen sprake van een overdaad aan informatie. Dat bleek uit het feit dat koersbewegingen ná bekendmaking niet significant afweken van de situatie van voor 1 oktober 2005.

De verbeteringen waren vooral zichtbaar bij de publicatie van berichten met slecht nieuws, bij relatief kleine ondernemingen met een notering aan de small en midcap-index, bij bedrijven in de technologiesector en bij berichten over fusies en overnames.

Opvallend genoeg ging in 2007 de aankondiging van de overname van een aantal grote beursgenoteerde ondernemingen gepaard met forse koersstijgingen. De koersen van voedingsconcern Numico, technisch handelshuis Hagemeyer en uitzendconcern Vedior stegen fors voorafgaand aan de bekendmaking van een openbaar bod op de aandelen van deze fondsen. Ook in andere gevallen

leidden geruchten in de markt vaker tot opmerkelijke handelspatronen. Dit soort opvallende koersbewegingen was voor de AFM aanleiding om onderzoek te doen naar mogelijke handel met voorwetenschap. In 4 gevallen leidden sterke koersbewegingen tot tijdelijke onderbreking van de handel. In één geval werd de handel teruggedraaid.

[Wet melding zeggenschap]

Stroom nieuwe meldingen van belangen in bedrijven

Wijzigingen per 1 november 2006 hebben geleid tot een stroom nieuwe meldingen. Door inwerkingtreding van de nieuwe wet moesten alle belangen opnieuw worden gemeld, zodat een geactualiseerd overzicht ontstond voor beleggers. Voornaamste wijzigingen in de regels waren de invoering van meer meldingsdrempels, een actieve meldplicht bij verwatering. Ook moesten vermogensbeheerders voortaan op beheerdersniveau beziën hoe groot het belang in een bepaalde onderneming was, en niet per fonds.

In 2007 maakte de AFM een belangrijke slag in de controle op de belangenmeldingen. Zo werd deze belangrijke informatie voor beleggers verder verbeterd. Daarmee droeg de AFM bij aan eerlijke en transparante handel op de financiële markten.

De implementatie van de MiFID leidde voor het tegengaan van marktmisbruik tot twee belangrijke ontwikkelingen. Allereerst schrijven de nieuwe regels voor dat alle transacties worden geregistreerd in een centrale databank. De AFM bereidde dit transaction reporting-systeem voor in 2007. Dit systeem maakt het mogelijk om met slimme software opmerkelijke transacties te traceren. Bovendien maakt het systeem mogelijk dat sneller informatie tot beschikking is die nodig is voor voorkennis- of manipulatieonderzoeken. Geautomatiseerde detectie is gezien de late datum van de invoering van de MiFID niet in 2007 gerealiseerd.

Prestatie-indicator marktmisbruik en meldingen	Realisatie 2007	Prognose 2007
Aantal afgeronde instellingsspecifieke onderzoeken	58	70
Aantal meldingen zeggenschap en insider meldingsregeling	3.462	2.750
Aantal te late meldingen	441	200

Kosten per heffingscategorie (€ 1.000)	Realisatie 2007	Begroting 2007
Toezicht marktmisbruik	5.518	5.677
Toezicht insider meldingsregeling en melding zeggenschap	738	990

[Infrastructuur]

Nieuwe regels leiden tot nieuwe handelsplatforms

'Als speerpunten in 2007 worden aangemerkt: het volgen, toetsen en beoordelen van fusies en integratie- en harmonisatieprocessen van handelsplatformen en afwikkelingsystemen en het ontwikkelen van een toezichtmodel voor nieuwe derivatenmarkten in de energie- en emissierechtenbranche.'

Jaaragenda 2007

Markontwikkeling en toetreding

In februari 2007 kreeg de New York Stock Exchange (NYSE) definitief 'toestemming' om haar voorgenomen openbaar bod op Euronext uit te brengen. Zowel het College of Regulators als de Nederlandse Minister van Financiën gaf een verklaring van geen bezwaar. Het bod slaagde en NYSE verkreeg (vrijwel) alle aandelen.

Gedurende 2007 werden talrijke stappen gezet om de Europese en Amerikaanse organisaties te integreren. Gevolgen voor de gebruikers, zoals gezamenlijke systemen, procedures of voorwaarden, kunnen vanaf 2008 zichtbaar worden. De aan de verklaring van geen bezwaar verbonden voorwaarden vormden de basis voor voortzetting van het toezicht door de AFM op de nieuwe organisatie, uiteraard voor zover van belang voor de Nederlandse markt.

Vooruitlopend op de mogelijkheden van MiFID startte in het Verenigd Koninkrijk een

nieuw platform voor de handel in aandelen die al genoteerd waren op traditionele gereguleerde markten: Chi-X. Als centrale tegenpartij trad een Nederlandse vennootschap op, die onder gezamenlijk toezicht staat van AFM en DNB. Vooruitlopend op nieuwe wetgeving was dat toezicht vrijwillig.

In 2006 kondigde een groep internationale banken aan een nieuw handelsplatform voor effecten te starten. De klantenorders van deze banken zouden hierop worden ingebracht in plaats van naar de traditionele beurzen, als alternatief voor 'internal matching' (klantenorders tegen elkaar of tegen eigen boek). Dit initiatief heeft een scala aan reacties opgeroepen, onder andere bij Euronext, in de vorm van tariefwijzigingen en additionele diensten. Implementatie van het nieuwe platform wordt verwacht in 2008.

Toezicht

De voorwaarden die werden verbonden aan de overname van Euronext door NYSE behelzen in de kern een goedkeuringsbevoegdheid voor alle relevante integratiegebieden. Zowel individueel (nationale bevoegdheden) als gezamenlijk (College) beoordelen de Europese toezichthouders voorkomende wijzigingen in de organisatie: operationeel, reglementair, technologisch, enz. Om dat ook voor de komende jaren mogelijk te maken, werd de samenwerking binnen het College uitgebreid tot de SEC (een extra Memorandum of Understanding).

De invoering van MiFID in november betekende onder meer:

- automatische nieuwe vergunning als gereguleerde markt (in plaats van beurserkenning) voor bestaande platforms: Euronext, Endex,
- automatische nieuwe vergunning als Multilateral Trading Facility (MTF) voor Alternext
- nieuwe vergunning als gereguleerde markt voor MTS Amsterdam; bij de behandeling van deze aanvraag gebruikte de AFM het voor MiFID nieuw ontwikkelde toezichtkader handelsplatforms

Het bestaande toezichtmodel voor markten in energieproducten werd in 2007 doorontwikkeld.

Op het gebied van effectenafwikkeling beoordeelde de AFM – waar nodig samen met DNB – diverse projecten, waaronder:

- aanpassing van risicobeleid, incl. intraday margining
- wijziging tariefstructuur bij Euroclear (als onderdeel van haar in 2008 te harmoniseren afwikkelmodel)
- feitelijke wijziging centrale tegenpartij bij Endex
- diverse reglementswijzigingen

Naast de al verwachte verdere integratie van bestaande organisaties speelde een andere tendens die de marktverhoudingen mogelijk substantieel heeft veranderd. Reeds tastbaar waren de eerste initiatieven tot 'interoperability': nieuwe centrale tegenpartijen zochten toegang tot de bestaande infrastructuur (bij handelsplatform én CSD) om als concur-

rent van bestaande partijen te kunnen optreden. Naar verwachting leidt dit in de loop van 2008 tot concrete stappen; dan kunnen de traditionele silostructuren snel veranderen.

In voorbereiding: direct toezicht op centrale betalings- én effectenafwikkelingsystemen

Sinds jaar en dag staan effectenafwikkelingsystemen indirect onder gezamenlijk toezicht van de AFM en DNB, namelijk via de vergunningen die aan gereguleerde markten zijn gegeven. Betalingsafwikkelingsystemen staan nu niet onder toezicht. Met een speciaal deel 6 van de Wft zouden deze systemen onder direct toezicht komen. Het ministerie van Financiën werkt aan een gewijzigd wetsvoorstel, na een kritisch advies van de Raad van State over het eerdere wetsvoorstel. Het wetsvoorstel behelst uitbreiding van de bestaande delen 3 en 4 van de Wft, in plaats van een separaat deel, en zou inhoudelijk minder ver moeten gaan dan het oorspronkelijke voorstel. De nieuwe reikwijdte was met name in het vierde kwartaal uitvoerig onderwerp van gesprek tussen AFM, DNB, het ministerie van Financiën en de markt.

Met de gewijzigde aanpak is de invoering van direct toezicht opnieuw uitgesteld; aan daadwerkelijke voorbereiding is daardoor dit jaar weinig tijd besteed.

Prestatie-indicator infrastructuur	Realisatie 2007	Prognose 2007
Aantal gestarte instellingsspecifieke onderzoeken	4	2
Aantal afgeronde instellingsspecifieke onderzoeken	3	2
Aantal lopende thema-onderzoeken	1	0

Kosten per heffingscategorie (€ 1.000)	Realisatie 2007	Begroting 2007
Toezicht houden van een beurs en gereguleerde markt	1.276	1.704
Toezicht onderhouden van een effectenafwikkelingsysteem	442	482

Kosten per heffingscategorie (€ 1.000)	Realisatie 2007	Begroting 2007
Toezicht onderhouden betalingsafwikkelingsysteem	28	132

A man in a dark suit and light-colored scarf stands in front of a modern, multi-story building with a prominent overhang. He is holding a white folder with the word 'MAGLIS' printed on it. The building has a mix of brick and light-colored panels, with large windows and a modern architectural style. The sky is overcast.

*“Cijfers zeggen
beslist niet alles”*

*[Maarten Schönfeld,
CFO van Stork en lid Commissie
Financiële Verslaggeving]*

“De samenstelling van de Commissie Financiële Verslaggeving is gebalanceerd”, verklaart Maarten Schönfeld, “de grote vier in de accountantswereld zijn vertegenwoordigd door hun wetenschappelijke speerpunten en er zit ook een viertal vertegenwoordigers van beursgenoteerde ondernemingen in.”

“Akzo, Shell, DSM en Stork. Een goede mix.” De CFO van Stork heeft ook zitting in de Adviescommissie Uitgevende Instellingen Euronext Amsterdam. Wat is zijn indruk van de afgelopen jaren sinds de AFM in 2005 het toezicht op de verslaggeving van beursgenoteerde ondernemingen toebedeeld kreeg?

“Het is de verantwoordelijkheid van de onderneming dat de ‘argeloze’ investeerder adequaat wordt geïnformeerd (kwartaalcijfers, jaarverslag, persberichten) en de AFM ziet daarop toe. Die investeerder leest een jaarverslag of prospectus van een beursgenoteerde onderneming waar hij vol vertrouwen geld in stopt. Dus mogen er in die publicaties geen dingen staan die voor meerdere uitleg vatbaar, laat staan misleidend zijn! De AFM stelt bij twijfels vragen aan de onderneming: wat heeft de onderneming bedoeld te zeggen of wat zou de investeerder erin kunnen lezen? Het gaat overigens niet alleen om de cijfers, maar ook om de context: hoe interpreteer je zaken, de karakteristiek van het werkterrein van de onderneming, hoe gaat het in de markt, de dagelijkse problematiek. De accountants – zeker de wat oudere – voelen dat goed aan. Ik zeg weleens: de cijfers staan op papier, maar kijk ook eens verder, naar de echte wereld. Cijfers zeggen beslist niet alles...”

“We hebben nu onder meer te maken met IFRS en met deze standaard werken steeds meer landen. Zo kun je de prestaties van ondernemingen in de wereld steeds beter vergelijken. In tegenstelling tot de US (US GAAP is rule based) is de regelgeving in Europa principle based. Vertaalt naar de AFM: niet de regels afvinken, maar kijkend naar de verslaggeving het probleem zien en je afvragen hoe je daar als partijen verstandig mee om kunt gaan.”

“De AFM stelt zich ten doel jaarverslagen te lezen met de bril van de investeerder. Daarbij zijn enkele topics vastgesteld. Eén van die topics was dat alle activiteiten van een onderneming bekeken moeten kunnen worden. Als we voor het gemak even Stork nemen, dan is deze onderneming gedifferentieerd naar een aantal divisies die alle wat anders doen. Dus van Stork moest dit per divisie duidelijk worden. De andere topics zijn nogal technisch van aard. Bijvoorbeeld hoe je over de pensioenverplichting verslag doet, een heikel punt. Als de AFM vindt dat de informatie in kwartaalcijfers, jaarverslagen of andere uitingen misleidend zou kunnen zijn, wordt de onderneming gevraagd te corrigeren. De ondernemingen reageren daar constructief op en daardoor is er duidelijk een kwaliteitslag gemaakt. In wezen betreft het een controle op de controle van de externe accountants. Van hen vond de wetgever dat zij ook dienen te worden gecontroleerd. En zo hebben we inmiddels controle op controle op controle. Teveel van het goede? Wellicht. Daarom moeten we er pragmatisch mee omgaan en vandaar dat er ook bedrijven zijn vertegenwoordigd in de Commissie Financiële Verslaggeving.”

“Als u vraagt wat we nu precies doen in die Commissie, dan zeg ik de realiteitszin bewaken. Het toezicht mag niet te abstract worden, het moet principle based blijven. We hebben echter uitsluitend een adviserende taak. Wij kunnen bijvoorbeeld met een verslaggeving leven, maar dat hoeft in theorie niet te zeggen dat de AFM dit óók moet doen. De samenwerking is inmiddels professioneel en hecht. We leren allemaal nog elke dag en het geheel gaat steeds beter draaien.”

[Financiële verslaggeving]

Kwaliteit financiële verslaggeving verbeterd door toezicht

'De Wtfv is per 1 januari 2007 in werking getreden en zal van toepassing zijn op jaarrekeningen vanaf 2006. Na het pre-toezicht in 2006 zullen in 2007 aan de hand van desktop reviews controles worden uitgevoerd.'

Jaaragenda 2007

De financiële verslaggeving van beursgenoteerde ondernemingen is een belangrijke bron voor beleggers die zich een oordeel willen vormen over de waardering en toekomst van een onderneming. Het is dus van groot belang dat de financiële verslaggeving inzicht geeft in de financiële situatie en prestaties van een onderneming.

Publiek toezicht op de financiële verslaggeving van Nederlandse beursgenoteerde ondernemingen dient de juiste toepassing van de verslaggevingvoorschriften te waarborgen. De nieuwe regelgeving leidt tot een betere transparantie en vergelijkbaarheid van de financiële verslaggeving. Een betere kwaliteit van de financiële verslaggeving draagt bij aan het vertrouwen van het publiek in de naleving van de verslaggevingvoorschriften en aan het adequaat functioneren van de financiële markten.

Het toezicht van de AFM bestaat uit twee belangrijke taken. De eerste taak betreft het toezicht op het tijdig en volledig deponeren

van de financiële verslaggeving, en onderhouden van een openbaar register. De tweede taak betreft het toezicht op de juiste toepassing van de verslaggevingvoorschriften.

In het openbare register van de AFM is de gedeponeerde financiële verslaggeving te vinden van Nederlandse beursgenoteerde ondernemingen die onder toezicht staan van de AFM. Voorts heeft de AFM in 2007 de financiële verslaggeving van 52 ondernemingen aan een nader onderzoek onderworpen. Bij het merendeel van deze ondernemingen heeft de AFM vragen gesteld over de toepassing van de verslaggevingvoorschriften.

Eén dossier, Spyker Cars NV, was in de ogen van de AFM ernstig genoeg om voor te leggen aan de Ondernemingskamer van het gerechtshof in Amsterdam. Deze procedure is speciaal voor dit toezicht ingesteld. De rechter wees in december 2007 het verzoek tot herziening van de jaarrekening af. De AFM gaat tegen deze uitspraak in cassatie bij de Hoge Raad.

Bij zeven ondernemingen had de AFM twijfel over de juiste toepassing van de verslaggevingsregels. De ondernemingen hebben op verzoek van de AFM een bericht hierover openbaar gemaakt. Dit betrof met name ondernemingen met lokale noteringen. Deze berichten zijn te vinden in het openbare register van de AFM, op de website van de AFM.

Bij een aantal ondernemingen deed de AFM een mededeling dat er twijfel was over de juiste toepassing van de verslaggevingvoorschriften. Deze ondernemingen hoefden geen bericht openbaar te maken. De AFM ziet erop toe dat ondernemingen bij toekomstige financiële verslaggeving deze mededelingen in acht zullen nemen.

De AFM voerde specifieke onderzoeken uit inzake de toepassing van verslaggevingvoorschriften over onder andere winstbelasting en kasstroomoverzicht.

De AFM heeft geconstateerd dat er in het algemeen een goede samenwerking was met ondernemingen. Er was bereidwilligheid om mee te werken aan het toezicht. Ten aanzien van ondernemingen met lokale noteringen

was zichtbaar dat zij nog een verbeterlag aan het maken zijn in de overgang naar IFRS. Vergeleken met het eerder uitgevoerde pretoezicht in 2005 en 2006 heeft de AFM een verbetering geconstateerd van de toepassing van de verslaggevingvoorschriften.

Internationaal besprak de AFM in CESR-verband verslaggevingstechnische onderwerpen met andere lidstaten, om de consistente toepassing van verslaggevingvoorschriften te bevorderen. In 2007 kaartte de AFM specifieke issues aan op het gebied van onder meer pensioen, segmentatie en 'business combinations' in Europa.

Begin 2007 installeerde de AFM de Commissie Financiële Verslaggeving met (inter)nationale experts. De commissie kwam 3 keer bijeen en had een belangrijke inbreng bij de vaststelling van de thematische onderzoeken naar kasstromen en winstbelastingen en de te volgen strategie bij het toezicht. Tevens boog de commissie zich over een aantal verslaggevingstechnische onderwerpen.

Prestatie-indicator financiële verslaggeving	Realisatie 2007	Prognose 2007
Aantal afgeronde instellingsspecifieke onderzoeken	45	66
Aantal formele toezichtmaatregelen	26	10
Aantal geconstateerde overtredingen t.o.v. totale aantal onderzoeken	58%	25%

Kosten per heffingscategorie (€ 1.000)	Realisatie 2007	Begroting 2007
Toezicht financiële verslaggeving	3.559	3.745

[Accountantsorganisaties]

Onderzoek accountantsorganisaties gericht op verbetering kwaliteit

'In 2007 staat in het kader van de zogenoemde 'overgangsregeling' voor accountantsorganisaties het verlenen van vergunningen centraal, een proces dat in beginsel een jaar vergt.'

Jaaragenda 2007

Het toezicht op accountantsorganisaties richtte zich in 2007 voornamelijk op de beoordeling van de vergunningaanvragers. De eerste onderzoeken wezen uit dat meer tijd en onderzoek nodig was voor het verlenen van de vergunningen aan accountantsorganisaties. Het betrof de instellingen die geen controles doen bij 'organisaties van openbaar belang', zoals beursgenoteerde ondernemingen, banken en verzekeraars. Zij maken het overgrote deel uit van de 716 vergunningaanvragers.

Van de eerste groep van 89 onderzochte instellingen, voldeden er in eerste instantie 71 (nog) niet aan de wettelijke eisen. Vooral de organisaties met een kleinere klantengroep hadden moeite aan de regels te voldoen. De belangrijkste tekortkomingen bij de onderzochte instellingen betroffen het ontbreken van een in de praktijk werkend stelsel van kwaliteitsbeheersing, alsook gebreken in de uitvoering van de wettelijke controles.

Begin 2008 heeft circa 55% van deze 71 onderzochte instellingen dusdanige maatregelen getroffen dat inmiddels wordt voldaan aan de vergunningeisen. Ruim 10% van deze instellingen besloot de vergunningaanvraag in te trekken.

De naleving van de wettelijke eisen is door de onderzoeken aanzienlijk verbeterd. De onderzoeken hebben wel onvoorziene additionele inspanningen gevergd.

De vergunningverlening aan instellingen die geen organisaties van openbaar belang controleren heeft in 2007 niet kunnen plaatsvinden, als gevolg van de andere onderzoeken. De kosten voor vergunningverlening aan accountantsorganisaties die geen organisaties van openbaar belang controleren, waren dan ook lager dan begroot voor 2007, nu deze pas plaatsvindt in 2008. Dit was niet voorzien in de begroting 2007. Daar komt bij dat de behandeling van de aanvragen over die gehele groep instellingen, door de aard en de omvang van de geconstateerde bevindingen,

meer tijd zal kosten. Voor 2008 is derhalve een verlies voorzien. Dit verlies is reeds in 2007 in het resultaat genomen.

Aan 13 van de 18 vergunningaanvragers die controles uitvoeren bij organisaties van openbaar belang, is in september 2007 een vergunning verleend. Bij alle onderzoeken kwamen noodzakelijke punten ter verbetering naar voren om de kwaliteit van de accountantscontrole te waarborgen. Enkele accountantsorganisaties zagen in het onderzoek van de AFM bijvoorbeeld aanleiding om de groep van externe accountants die wettelijke controles mogen verrichten te beperken en de kwaliteitsbewaking verder uit te breiden. De AFM heeft de verbeteringen tijdens vervolgonderzoeken beoordeeld. In de ogen van de AFM zijn bij alle accountantsorganisaties waaraan een vergunning is verstrekt, het interne kwaliteitsbewustzijn en de kwaliteitsbeheersingsystemen versterkt.

De kosten voor het behandelen van de vergunningaanvragen voor het verrichten van controles bij organisaties van openbaar belang waren fors hoger dan begroot. Dit werd veroorzaakt door de onvoorziene tijd die was besteed aan het opvolgen van de geconstateerde verbeterpunten.

Door de beperktere groep vergunninghouders in 2007 waren de kosten voor het doorlopend toezicht op deze instellingen achtergebleven bij het daarvoor begrote bedrag.

De AFM controleert in 2008 gericht op een aantal speerpunten. Het gaat dan om de invulling van de compliance-functie binnen de organisaties, het omgaan met de risico's van de kredietcrisis en de kwaliteitsbewaking bij opdrachten. Tevens wordt in 2008 een sectorbreed themaonderzoek opgestart.

De verdere implementatie van de Europese 'Achtste' Richtlijn leidde volgens verwachting tot een toename van het aantal kantoren onder toezicht. De AFM adviseerde het ministerie van Financiën hierover. Op basis van de richtlijn, die naar verwachting uiterlijk 1 juli 2008 in de Nederlandse wetgeving is ingevoerd, houdt de AFM ook toezicht op accountantsorganisaties die gevestigd zijn buiten de Europese Unie. Het betreft kantoren die de jaarrekeningen controleren van ondernemingen die eveneens buiten de EU zijn gevestigd, maar een beursnotering in Nederland hebben.

Als sprake is van gelijkwaardig toezicht in het land waar het kantoor is gevestigd, dan kan op basis van een convenant onder voorwaarde van wederkerigheid gesteund worden op het buitenlandse toezichtstelsel. In andere gevallen zal het toezicht op de buitenlandse kantoren door de AFM zelf worden verricht.

Prestatie-indicator accountantsorganisaties	Realisatie 2007	Prognose 2007
Aantal gestarte instellingsspecifieke onderzoeken	1	-
Aantal toezichtmaatregelen	2	-

Kosten per heffingscategorie (€ 1.000)	Realisatie 2007	Begroting 2007
Doorlopend toezicht accountantsorganisaties	1.448	1.961
Vergunningverlening accountantsorganisaties	4.610	6.358

A man in a dark suit and glasses is sitting on a concrete pillar outdoors. He is holding a laptop and looking towards the camera. In the background, there is a tall, modern building with a curved facade and many windows. The scene is set in an urban environment with some trees and a paved area.

*[Roger Dassen,
voorzitter Raad van Bestuur Deloitte]*

*“Beslist niet teleurgesteld,
toch een paar opmerkingen”*

‘Het klinkt vreemd, want moeten voldoen aan de Wet toezicht accountantsorganisaties kost tijd en veel geld, maar ik ben blij dat het externe toezicht door de AFM er nu is.

Niet omdat de zelfregulering zoals het beroep dat invulde feitelijk niet meer voldeed. Maar we moesten onder ogen zien dat, althans in de beeldvorming, de geloofwaardigheid van die manier van kwaliteitsborging tekortschoot.

Die beeldvorming is belangrijk omdat het voor accountants altijd lastig is om hun toegevoegde waarde aan de buitenwereld aantoonbaar te maken. Incidenten worden onmiddellijk zichtbaar en breed uitgemeten, terwijl de positieve maatschappelijke toegevoegde waarde van het beroep voornamelijk wordt ingevuld in de beslotenheid van de bestuurskamer, door aan te dringen op correcties en verbeteringen. Door intensieve monitoring van ons functioneren draagt de AFM bij aan een genuanceerd beeld van de kwaliteit van het accountantsberoep. Ik moet eerlijk zeggen dat ik beslist niet teleurgesteld ben in mijn eerste ervaringen met het optreden van de nog zo jonge AFM-ploeg. Natuurlijk moet die al doende leren, maar de professionele stijl van het team beviel me. Er werd goed geluisterd, scherp gereviewed en de discussies waren overwegend positief-kritisch.

Toch een paar opmerkingen. Soms merkte je dat de toezichhoudersploeg nogal snel een oordeel had over wat als best practice moest gelden. Voor de discussie prima, maar het ging hier om de toetsing of een accountantsorganisatie zich aan de wet houdt. Dan wordt met een subjectieve best practice de lat op het verkeerde niveau gelegd. Dit punt verdient ook aandacht in het licht van de kosteneffectiviteit van het toezicht en van een efficiënte inrichting van onze eigen kwaliteitssystemen.

Een tweede punt dat me bezighoudt is hoe de AFM met de media omgaat. Generieke opmerkingen over de kwaliteit van ons beroep, of van financiële verslaggeving, kunnen en mogen alleen worden gemaakt als daar echt een goede basis voor bestaat en als de beeldvorming gebalanceerd is. Ik heb hier een FD liggen dat opent met “AFM heeft ‘twijfels’ bij meer dan de helft van getoetste jaarrekeningen”. Bij lezing blijkt dat de twijfels nagenoeg alleen mineure issues betreffen. Hoewel ik bij de AFM zelf vooruitgang bespeur ten aanzien van het uitgangspunt van ‘balans in de beeldvorming’ zie je hoe gemakkelijk door een ongelukkige keuze van een ‘koppenmaker’ negatieve beeldvorming kan ontstaan. Overigens ging dit specifieke bericht niet eens over de taak van de AFM in het kader van de Wta, maar van de Wet toezicht financiële verslaggeving. Bij de start van de Wta was de combinatie van beide toezichtsdomeinen bij één instantie een heet hangijzer. Ik zie die domeinen ook wel in elkaars verlengde liggen. Dus geen probleem mits er binnen de AFM maar adequate Chinese Walls bestaan.

Tenslotte: de vertrouwenscrisis op de financiële markten in 2007 onderstreepte de urgentie van een derde punt. Namelijk de internationale harmonisatie van zowel de regels voor toezicht op accountants als de jaarverslaggeving. Als wij onze multinationale – met name dual listed - relaties controleren, wordt ons werk en onze organisatie door verschillende autoriteiten beoordeeld, elk volgens zijn eigen normen. Dat draagt niet bij tot transparantie, dus ook niet tot signalering van eventuele problemen. Ik kan de AFM slechts aanmoedigen om hard aan uniformering te blijven werken.

Naar aanleiding van die subprime-crisis vroegen sommigen of accountants daar in een vroeg stadium een signalerende rol hadden kunnen spelen. Ik geloof het niet. Accountants konden toch moeilijk vraagtekens plaatsen bij hoe de markt hypotheekportefeuilles waardeert? Wel denk ik dat periodieke uitwisseling van kennis op macro-niveau tussen enerzijds accountants die bij hun klanten trends opmerken, en anderzijds toezichhouders die de hele financiële keten overzien, heel nuttig kan blijken’.

5. Governance en bedrijfsvoering

'De AFM stelt zich voor 2007 ten doel om een duidelijke accentverschuiving te realiseren voor de inzet van haar middelen, om met minder middelen meer effect te bereiken. In het komende begrotingsjaar krijgt het bevorderen van efficiëntie en effectiviteit een hoge prioriteit.'

Jaaragenda 2007

Dit hoofdstuk gaat achtereenvolgens in op de governance, de wijze waarop de AFM wordt bestuurd, en de bedrijfsvoering van de AFM, als wezenlijke onderdelen voor het realiseren van de AFM doelstellingen. Belangrijke ontwikkelingen en initiatieven voor de beheersing en verbetering van de governance en de bedrijfsprocessen komen kort aan de orde.

Het jaarverslag bevat tevens een mededeling over de bedrijfsvoering. In deze mededeling doet het bestuur een uitspraak over de rechtmatigheid van de inkomsten en de bestedingen over 2007. De certificerend accountant toetst de getrouwheid van deze verklaring. Tevens is voor het eerst een 'in control' verklaring opgenomen. Hierbij heeft de certificerend accountant vastgesteld dat deze niet strijdig is met hun controlebevindingen.

5.1. Governance

5.1.1 Goed bestuur

De Wet financieel toezicht (Wft), die per 1 januari 2007 is ingegaan, bevat diverse bepalingen over de 'corporate governance' van de AFM. Het betreft onder meer regels over de benoeming en bezoldiging van de leden van het bestuur en van de Raad van Toezicht, alsmede de taken van laatstgenoemd orgaan. De statuten van de AFM bevatten op diverse punten een nadere uitwerking. Conform de wens van de minister van Financiën voldoet de AFM waar mogelijk en relevant aan de bepalingen uit de Code Tabaksblad. Dit betekent dat de 'best practice' bepalingen van de Code worden toegepast met uitzondering van de volgende: III.5.5, III.5.13, en III.6.3. Gegeven het feit dat de AFM geen beursgenoteerde vennootschap is maar

een zelfstandig bestuursorgaan in de vorm van een stichting, is een aantal best practice bepalingen niet toegesneden op de AFM en worden derhalve niet toegepast. Het betreft de best practice bepalingen II.2.1 tot en met II.2.5, III.6.4, III.6.6, III.7.1, III 7.2., III.8, IV.1 tot en met IV.4 en V.1.2.

De AFM heeft een uitgebreid overzicht opgesteld van de bepalingen uit de Code die worden toegepast, danwel uitgelegd. In het laatste geval is een motivering vereist. Deze 'pas-toe-of-leg-uit'-matrix is te vinden op de AFM website onder marktpartijen/ governance. Enkele hoofdlijnen hieruit zijn:

- De AFM hanteert de Code ten aanzien van de benoemingsperiode voor het bestuur, nevenfuncties van bestuursleden, procedure ter vaststelling van de bezoldiging, en de maximale vergoeding bij onvrijwillig ontslag.
- De Raad van Toezicht stelt de bezoldiging van het bestuur vast en behoeft daarvoor de instemming van de minister. De minister heeft in het kader van de benoeming van de nieuwe bestuursvoorzitter in 2007 het beleid voor de salariëring van het bestuur opnieuw vastgesteld. De aanvullende onkostenvergoeding is gekoppeld aan die voor bewindspersonen. Sinds 1 januari 2006 heeft de AFM een nieuwe pensioenregeling die gebaseerd is op het middelloonstelsel en bijbehorende indexatie-afspraken. Voor oudere

- werknemers geldt een overgangsregeling. Voor bestuurders geldt bovendien een maximering van de opbouw op 60% van het eindloon.
- De AFM kent een incompatibiliteitsregeling (regeling betreffende onverenigbare functies) en een verschoningsregeling (voor het omgaan met situaties van potentieel tegenstrijdige belangen) die voldoen aan de eisen van de Code. Dit geldt zowel de regels voor het bestuur als de regels voor de Raad van Toezicht.
 - De AFM legt vanaf het verslagjaar 2007 een 'in control' verklaring af in lijn met hetgeen door de Monitoring Commissie Corporate Governance is voorgesteld als 'good practice' van de best practice bepaling II.1.4, namelijk dat de verklaring zich alleen richt op de financiële rapportage en wordt aangevuld met een beschrijving van de overige risicomanagementactiviteiten. Reden hiervoor is een kostenbaten afweging: de controlelast bij invulling zoals beschreven in de (oorspronkelijke) Code Tabaksblad is aanzienlijk, en te hoog in vergelijking met de opbrengsten.
In 2007 heeft de AFM een integrale risico-inventarisatie gedaan, en van de daaruit voortkomende risico's bepaald in welke gevallen aanvullende actie nodig is.
 - De AFM heeft een complianceregelung die strikter is dan de Code voorschrijft. Tevens kent de AFM de voorgeschreven klokkenluidersregeling, alsmede een geschenkenregeling en een privacy statement, een integriteitsbeleid en een gedragscode informatiebeveiliging.
 - Begroting en jaarrekening worden ter goedkeuring voorgelegd aan de Raad van Toezicht en vervolgens ter instemming aan de minister van Financiën gezonden. De minister wordt bij de voorjaars- en najaarsronde geïnformeerd over het verloop van de begroting in het lopende jaar. Het jaarverslag wordt na goedkeuring door de Raad van Toezicht uitgebracht aan de minister. Met de minister van SZW zijn voor het toezicht op pensioenuitvoerders afspraken over begroting en verantwoording gemaakt die aansluiten op de verhouding tussen de AFM en de minister van Financiën.
 - De certificerende accountant van de AFM wordt conform de Code benoemd door

de Raad van Toezicht. De accountant heeft rechtstreeks toegang tot de Audit Commissie van de Raad van Toezicht.

- De AFM heeft een Interne Audit Dienst (IAD). De bevindingen van de IAD worden besproken in de Audit Commissie.

Wat betreft de drie bepalingen uit de Code die niet worden toegepast (schuin gedrukte passages) geldt de volgende uitleg:

- III.5.5 De auditcommissie is het eerste aanspreekpunt van de certificerende accountant, wanneer deze onregelmatigheden constateert in de inhoud van de financiële berichten. *Uitleg: De accountant heeft rechtstreeks toegang tot de auditcommissie, bijvoorbeeld doordat hij de vergaderingen van de auditcommissie bijwoont. In geval van (een vermoeden van) fraude zal zijn eerste aanspreekpunt afhangen van het niveau waarop de (vermoede) fraude plaatsvindt. In veel gevallen zal het bestuur het eerste aanspreekpunt zijn. Hij kan in bepaalde gevallen besluiten dat de auditcommissie hierbij het juiste eerste aanspreekpunt is.*
- III.5.13 De selectie- en benoemingscommissie richt zich in ieder geval op: (c) de periodieke beoordeling van het functioneren van individuele commissarissen en bestuurders en de rapportage hierover aan de raad van commissarissen; (e) het toezicht op het beleid van het bestuur inzake selectiecriteria en benoemingsprocedures voor het hoger management. *Uitleg: onderdeel c van de bepaling uit de Code wordt door de Raad van Toezicht als geheel behandeld op initiatief van de voorzitter. Onderdeel e behoort tot de verantwoordelijkheid van het bestuur.*
- III.6.3 Alle transacties waarbij tegenstrijdige belangen van commissarissen spelen worden onder in de branche gebruikelijke condities overeengekomen. Besluiten tot het aangaan van transacties waarbij tegenstrijdige belangen van commissarissen spelen die van materiële betekenis zijn voor de vennootschap en/of voor de betreffende commissarissen behoeven goedkeuring van de raad van commissarissen. Dergelijke transacties worden gepubliceerd in het jaarverslag met vermelding van het tegenstrijdig belang en de verklaring dat best practice

bepalingen III.6.1 tot en met III.6.3 zijn nageleefd. *Uitleg: De leden van de raad van toezicht spelen geen rol in de besluitvorming over operationele kwesties binnen de AFM, noch hebben zij bevoegdheden omtrent transacties, leveringen en/of diensten, uitgezonderd eventuele uitzonderlijke situaties (vermeld in de statuten) wanneer zij voorzien in de externe vertegenwoordiging van de AFM vanwege een tegenstrijdig belang tussen de AFM en één of meer bestuursleden. Gelet hierop is geen bijzondere voorziening getroffen anders dan de algemene regeling ter voorkoming van belangenconflicten.*

5.1.2 Klachtenregeling

Een ieder heeft het recht om door de AFM en haar medewerkers op een correcte manier te worden behandeld. Indien een persoon van mening is dat dit ten aanzien van een bepaalde aangelegenheid niet het geval is geweest, kan een klacht worden ingediend bij de AFM. Klachten worden intern door de AFM op zorgvuldige en behoorlijke wijze behandeld.

De wijze waarop de AFM klachten in behandeling neemt, overeenkomstig hoofdstuk 9 Algemene Wet Bestuursrecht (Awb), staat beschreven in het Klachtenreglement AFM dat op de website van de AFM is te vinden onder marktpartijen/organisatie/klacht over AFM.

In 2007 zijn 40 klachten ontvangen.

5.2. Bedrijfsvoering

Uitgangspunt bij de bedrijfsvoering is niet alleen de VBTB¹-methodiek van de rijksoverheid, maar ook de specifieke verantwoordingswetgeving voor financieel toezichthouders. Daarnaast zoekt de AFM vanuit een voorbeeldrol aansluiting bij de regels die gelden voor de onder haar toezicht staande effectenuitgevende instellingen. De aandacht gaat daarbij in het bijzonder uit naar de aanbevelingen van de Commissie Frijns voor de toepassing van de gedragscode voor corporate governance (Code Tabaksblat).

5.2.1 Mededeling over de bedrijfsvoering en rechtmatigheid

De AFM besteedt op een gestructureerde wijze aandacht aan haar bedrijfsvoering. De volledige planning- en controlcyclus is doorlopen waarbij aan de hand van een beleidskader individuele jaarplannen en begrotingen per organisatieonderdeel zijn opgesteld die vervolgens zijn geconsolideerd in een AFM-brede begroting. Op de uitvoering wordt op basis van managementrapportages doel- en resultaatgericht gestuurd. Maandelijks worden financiële en niet-financiële resultaten gerapporteerd en indien nodig besproken. Ieder kwartaal wordt volgens een vast stramien gerapporteerd over de realisatie van geplande activiteiten, afgezet tegen de gestelde doelen. Daarbij spelen ook prestatie-indicatoren een belangrijke rol. Het bestuur stuurt waar nodig bij.

Het financieel beheer wordt binnen de AFM op gestructureerde wijze vormgegeven. Ter beheersing van de financiële risico's heeft de AFM een stelsel van interne procedures met ingebouwde controles zoals autorisatie, functiescheidingen, verplichte documentatie en vastlegging. In 2007 hebben de Interne Audit Dienst (IAD) en de afdeling Control volgens een vooraf opgesteld programma interne audits respectievelijk controles uitgevoerd en is een tweetal interim-controles door de certificerend accountant uitgevoerd ondermeer gericht op de opzet, het bestaan en de werking van de belangrijkste financiële processen, de rechtmatigheid van de heffingen en de lasten over 2007. De aanbevelingen die hieruit voortkwamen zijn geïmplementeerd. Op een aantal punten worden nog voorbereidingen getroffen voor opvolging.

Op 1 januari 2007 is er een centrale inkoopadviseur aangesteld. Deze functie richt zich op het (door-)ontwikkelen van het centrale inkoopbeleid en de implementatie. Inkopen vinden plaats binnen de afdelingen onder de verantwoordelijkheid van de budgethouder, in overeenstemming met het managementmodel van de AFM. Doel van de aanstelling van een centrale inkoopadviseur is een verdere verbetering van het inkoopproces, van de doelmatigheid en van de rechtmatigheid van uitgaven. Daarnaast voert de afdeling

¹ Van beleidsbegroting tot beleidsverantwoording.

Heffingen controles uit ten behoeve van de rechtmatigheid van de inning van gelden.

Verantwoording financiële rechtmatigheid

Voor de financiële rechtmatigheid over 2007 is de Comptabiliteitswet 2001 en de daaruit voortvloeiende regelgeving van overeenkomstige toepassing voor de AFM. Het stelsel van interne beheersingsmaatregelen van de AFM heeft gewaarborgd dat zich in 2007 geen onrechtmatigheden hebben voorgedaan die de rapporteringstoleranties, die op basis van de genoemde regelgeving gelden, worden overschreden.

5.2.2. Risicobeheersing en control

Zowel de financiële markten als de AFM zijn voortdurend aan veranderingen onderhevig. Veel gebeurtenissen en ontwikkelingen – zowel extern in de markt als intern bij de AFM – zijn van invloed op de mate waarin de AFM haar doelstellingen realiseert. De AFM streeft ernaar om een 'state of the art' toezichthouder op de financiële markten te zijn. Dat betekent ten eerste dat er vanuit een basis van gedegen toezicht en bedrijfsvoering continu gestreefd wordt naar (verdere) professionalisering en ontwikkeling. Daarbij hoort dat de organisatie creativiteit aan de dag legt, nieuwe wegen uitprobeert en daarmee regelmatig ook buiten haar comfortzone treedt. En dus ook risico's neemt, mits het berekende en bewust genomen risico's zijn. Deze professionaliteit houdt ook in dat er goede prioriteiten gesteld worden en effectieve keuzes t.a.v. de allocatie van middelen. Daaraan ligt een afweging van de kosten en baten voor de AFM en de financiële markten ten grondslag. De AFM streeft er in dit kader naar de (potentiële) kansen en risico's zo goed mogelijk te identificeren, te analyseren en waar nodig passende maatregelen te nemen.

Kansen- en risicomangement framework

Uitgangspunt is dat het bestuur en management verantwoordelijk zijn voor een effectieve identificatie, analyse, beheersing en bewaking van kansen en risico's. In 2007 heeft de AFM een risk framework ingericht. Daarbij is aansluiting gezocht bij het Enterprise Risk Management framework van COSO, maar is ook gekeken naar de aard, diversiteit en omvang van de eigen organisatie. Voor de AFM is het van belang dat de volgende haunting

questions positief beantwoord (c.q. risico's beheerst) kunnen worden, te weten:

- Waarom was u er niet?
- Waarom was u er wel maar heeft u niets gezien?
- Waarom heeft u het gezien maar er niets aan gedaan?

De AFM maakt in haar primaire processen gebruik van diverse methodieken en tools om risico's en kansen, zowel in de financiële markten als intern, te monitoren en om waar zinvol passende beheersmaatregelen te nemen. Het risk framework maakt gebruik van al deze bouwstenen en zorgt ervoor dat er – met enige regelmaat – een integraal perspectief gekozen wordt waardoor risico's in onderlinge samenhang en op de korte én middellange termijn geanalyseerd worden. De bouwstenen van het risk framework bestaan onder andere uit: ongoing risicobeheersings- en controlesystemen en issuelijsten per taak, diverse taakoverschrijdende overleggen en jaarlijkse organisatiebrede Risk Self Assessments. De risicobeheersing is geïntegreerd in de planning- en controlcyclus. De opzet van deze aanpak is afgestemd met de Raad van Toezicht en de certificerend accountant. De IAD evalueert de opzet, het bestaan en de werking van het risicobeheersingssysteem.

Risicobeheersing

Toepassing van het kansen- en risicomangement framework (o.a. met risk self assessments) heeft voor de tweede helft 2007 en 2008 relevante risico's in kaart gebracht. Hierbij wordt steeds een afweging gemaakt tussen de gewenste mate van risicobeheersing en een maatschappelijk aanvaardbaar kostenniveau:

Processen en informatiesystemen

Nu de AFM qua aantal taken in de consolidatiefase komt is, wordt gekeken naar verdere optimalisatie en harmonisatie van (toezicht)processen en informatiesystemen. Uiteraard is er sprake van samenhang hiertussen. Zowel processen als systemen dienen aan te sluiten op de continu veranderende omgeving en vergen dan ook structurele aandacht van de AFM.

Kwaliteit en kwantiteit personeel

Het in dienst nemen en houden van voldoende medewerkers van hoge kwaliteit blijft een voortdurend aandachtspunt, zeker gezien de huidige krappe arbeidsmarkt. Immers, de kwaliteit van het toezicht hangt in hoge mate af van de kwaliteit van het personeel van de AFM. Eén van de speerpunten op het gebied van personeel ligt dan ook in de werving van kwalitatief hoogwaardig personeel.

Doorlooptijd signaal - zichtbare actie AFM

De tijd die verloopt tussen het verkrijgen van een signaal uit de markt en het uitvoeren van een voor de markt zichtbare actie en/of publicatie is een factor die van invloed is op het vertrouwen in de markt, maar bovenal het vertrouwen van de markt in de AFM. Met alle randvoorwaarden waarmee de AFM rekening moet houden, wordt gewerkt aan het verder optimaliseren van een snelle en flexibele risicogestuurd toezichtstrategie en het voor externe belanghebbenden zichtbaar maken van de resultaten.

Inzicht (inter-)nationale financiële markt en de maatschappij

In het algemeen is één van de belangrijke risico's voor een toezichthouder dat deze onvoldoende inzicht heeft in en kennis heeft van de betreffende (inter)nationale financiële markt. De AFM zoekt dan ook structureel naar nieuwe wegen om relevante informatie te vergaren.

De AFM is van mening dat de risicomanagementaanpak past bij de huidige aard en omvang van de organisatie. Het daadwerkelijk realiseren van de AFM doelstellingen en/of het uitsluiten van fouten, gevallen van fraude of niet compliance zijn aan wet- en regelgeving kan echter nooit helemaal gegarandeerd worden. In 2007 heeft de risicomanagementaanpak additionele zekerheid ten aanzien van de actuele risicobeheersing aan het management verschaft. Toch is de AFM ondanks alle scherpe beheersingsmaatregelen dit jaar verrast door een compliance-issue rondom een van haar bestuurders. De signalering en afhandeling van dit issue is geheel conform de betreffende regelingen en procedures ver-

lopen. Nader onderzoek gaf echter geen aanleiding voor het aanscherpen van de bestaande complianceregelgeving.

In 2008 zal verder gewerkt worden aan het harmoniseren van de (toezicht)processen en daarbinnen aan de gehanteerde risicobeheersings- en controlesystemen. Daardoor zal de risicomanagementaanpak steeds meer geoptimaliseerd worden.

In Control

Gelet op het bovenstaande en de best practice bepalingen van de Commissie Frijns vengend, is de AFM van oordeel dat ten aanzien van de financiële verslagleggingsrisico's de systemen van interne risicobeheersing en controle een redelijke mate van zekerheid geven dat de financiële verslaggeving geen onjuistheden van belang bevat; dat ten aanzien van de verslagleggingsrisico's de systemen van interne risicobeheersing en controle in het verslagjaar naar behoren hebben gewerkt, en dat er geen indicaties zijn dat deze systemen van interne risicobeheersing en controle in 2008 niet naar behoren zullen werken.

5.2.3. Onafhankelijke accountantscontrole AFM

Met de invoering van het toezicht op accountantsorganisaties in 2006 zijn alle accountantsorganisaties die wettelijke controles verrichten onder toezicht van de AFM komen te staan. Om te voorkomen dat dit voor de controle op haar eigen jaarrekening tot een belangenverstremming zou leiden of de schijn daartoe zou oproepen heeft de Raad van Toezicht in overleg met het ministerie van Financiën in 2005 besloten de jaarrekening van de AFM voortaan te laten controleren door een accountantsorganisatie die niet onder het toezicht van de AFM valt.

Bovenstaande is in lijn met de bepaling van artikel 35 lid 3 van de wet toezicht accountantsorganisaties (Wta). Gekozen is voor de Auditdienst Financiën (AdF) die functioneert als interne accountant van het ministerie van Financiën. Om de onafhankelijkheid van de controlerende accountant binnen het ministerie te waarborgen zijn er binnen het ministerie en de AdF maatregelen

getroffen. De controle is belegd bij een accountant en medewerkers die geen verantwoordelijkheid hebben voor de accountantscontrole binnen het beleids-terrein van de directie Financiële Markten van het ministerie.

5.2.4 Prestatiemeting

De AFM maakt bij de interne sturing en de externe verantwoording gebruik van prestatie-indicatoren. Bij het vaststellen van de basisset prestatie-indicatoren is het uitgangspunt geweest om zo treffend mogelijk zichtbaar te maken in welke mate de AFM erin geslaagd is haar doelstellingen te realiseren. Daarbij heeft de AFM naast prestatie-indicatoren per toezichtcategorie en per bedrijfsonderdeel, ook organisatiebrede prestatie-indicatoren.

Elders in dit verslag worden de begrote en gerealiseerde uitkomsten van de gehele basisset prestatie-indicatoren weergegeven.

5.2.5 Doelmatigheid

De AFM werkt aan innovatie van haar toezicht, ook om de doelmatigheid daarvan te vergroten, bijvoorbeeld via 'Toezicht op Maat' en 'Effectief beïnvloeden', die beschreven zijn in hoofdstuk 2.

Een belangrijk doel van de planning- en controlcyclus is het beschikbaar krijgen van doelmatigheidsinformatie. In de hiervoor rijksbreed vastgestelde kaders gaat het om de samenhang tussen de effecten van beleid, de geleverde producten en de ingezette middelen. Hierbij wordt onderscheid gemaakt tussen doelmatigheid van de bedrijfsvoering (van input naar output) en doelmatigheid van de beleid (van input naar outcome).

Het is voor de AFM niet altijd mogelijk om effecten van haar inspanning te kwantificeren (bijvoorbeeld: 'goede werking van de markt' of 'vertrouwen in de markt'), maar de AFM brengt wel kwalitatief in kaart of toezicht werkt. Voor een nadere uiteenzetting hiervan wordt verwezen naar pagina 26 van dit verslag.

Voor de beoordeling van de doelmatigheid van bedrijfsvoering van de AFM zijn enkele graadmeters beschikbaar. Meest concreet is het percentage direct toezicht. Dit percentage geeft aan welk deel van de totale gewerkte uren van AFM-medewerkers wordt besteed aan het primaire proces van de AFM, het houden van toezicht. Dit percentage is in de afgelopen jaren belangrijk opgelopen en stabiliseert op 52%. Verwacht wordt overigens dat dit percentage in de komende jaren niet veel verder zal kunnen stijgen.

	2003	2004	2005	2006	2007
Percentage directe uren	37%	40%	43%	52%	52%

5.2.6 Personeel

Bij de werving van personeel lag de nadruk in 2007 op starters op de arbeidsmarkt. Door het organiseren van 'inhouse'-dagen en bezoeken aan universiteiten heeft de AFM getracht de bekendheid onder pas afgestudeerden te vergroten. Dat zal een vervolg krijgen door de introductie van traineeships en stages.

5.2.7 Huisvesting

In mei is de toezichthouder vanuit verschillende locaties in het centrum van Amster-

dam verhuisd naar een nieuw (al bestaand) gebouw aan de Vijzelgracht. Er is bij de inrichting van het gebouw gekozen voor een nieuw werkplekconcept om de zowel de toezichts- als ondersteunende processen zo optimaal mogelijk te kunnen faciliteren. Op het gebied van automatisering, beveiliging, catering en vergaderen is het gebouw voorzien van moderne faciliteiten.

5.2.8 Beveiliging

In 2007 heeft naast de verhuizing ook beveiliging hoog op de agenda gestaan. Er is verder werk gemaakt van de uitwerking van het

eerder vastgestelde beveiligingsplan, onder meer door de aanstelling van een beveiligingscoördinator.

5.2.9 Automatisering

Ook de automatisering is verder verbeterd. Naast de ingrijpende verhuizingsoperatie, krijgt de toegenomen aandacht voor

bedrijfsvoering binnen de AFM vorm in de integratie toezichtwetten en het daadwerkelijke proces van controles. Een belangrijk onderdeel is de harmonisatie van verschillende onderdelen van de IT-ondersteuning van de AFM. Automatisering moet zo een grotere directe bijdrage leveren aan het toezicht. In 2007 is tevens een nieuw compliance softwaresysteem geïmplementeerd.

Gerechtelijke procedures

De AFM is in 2007 evenals in voorgaande jaren veelvuldig betrokken geweest in gerechtelijke procedures bij de rechtbank Rotterdam en het College van beroep voor het bedrijfsleven te Den Haag. Aan deze zaken lagen besluiten van de AFM ten grondslag die betrekking hadden op handhaving (aanwijzingen, doorhalingen, lasten onder dwangsom en oplegging van boetes), toetreding (weigeringen van vergunningen en verklaringen van geen bezwaar) alsmede de heffing van aanvraag- en toezichtkosten. Beroepen hadden met name betrekking op de laatste twee groepen besluiten.

De AFM heeft in 2007 een groot aantal beslissingen genomen op aanvragen voor een vergunning van financieel dienstverleners. Deze instellingen staan pas sinds kort onder toezicht van de AFM. Vaak oefenden zij al ruime tijd hun bedrijf uit. De wetgever heeft daarom bepaald dat zij wel een vergunning bij AFM dienden aan te vragen, maar dat zij totdat daarop was beslist hun activiteiten konden blijven voortzetten. Er zijn ruim tienduizend aanvragen ingediend, waarvan ongeveer vier honderd aanvragen zijn afgewezen. In de verslagperiode hebben drie financieel dienstverleners, waarvan de AFM de vergunningaanvraag had afgewezen omdat zij twijfelde aan hun betrouwbaarheid, zich tot de rechtbank Rotterdam gewend met het verzoek om te bepalen dat zij hun activiteiten zouden mogen blijven voortzetten totdat de AFM op een door hen ingediend bezwaar zou hebben beslist. In twee gevallen is de gevraagde voorziening toegewezen en in het andere geval is deze afgewezen. Als men de zaken naast elkaar legt blijkt dat de voorzieningenrechter veel betekenis hecht aan het feit of een strafrechtelijke veroordeling al dan niet verband houdt met de werkzaamheden van de betrokken beleidsbepaler op de financiële markten. Zo schorste de voorzieningenrechter wel de weigering van de vergunning van een persoon die meerdere jaren uitkeringsfraude had gepleegd schorste terwijl dat niet gebeurde bij een persoon die een veel geringer bedrag had verduisterd van zijn werkgever die financieel dienstverlener was. Er zijn nog geen uitspraken gedaan door de bodemrechter.

De AFM heeft in 2006 voor het eerst aan financieel dienstverleners heffingen opgelegd vanwege aanvraag- en toezichtkosten. Dat heeft in 2007 geleid tot een relatief groot aantal procedures bij de rechtbank Rotterdam. Tot op heden zijn alle beroepen ongegrond verklaard nu naar het oordeel van de rechtbank de AFM bij de oplegging van heffingen geen beoordelingsvrijheid heeft en -zo die al bestaat- een beperkte beleidsvrijheid.

In 2007 heeft het Hof Amsterdam uitspraak gedaan naar aanleiding van een schadevergoedingsactie van beleggingsonderneming Accent Aigu. Deze financiële onderneming meende dat de AFM die wist van de grote financiële problemen en fraude bij Ahold eerder actie had moeten ondernemen toen een persbericht van Ahold over de problemen uitbleef. Bijvoorbeeld door het vestigen van de aandacht van Euronext op het feit dat Ahold zich niet hield of had gehouden aan de beursregels dan wel een aanwijzing aan Euronext tot schorsing van de handel totdat Ahold een persbericht zou hebben uitgebracht. Het Hof Amsterdam heeft geoordeeld dat onder de gegeven omstandigheden de AFM daartoe niet verplicht was.

6. Budgettaire gevolgen

In dit hoofdstuk beschrijft de AFM de budgettaire gevolgen van het in 2007 gevoerde beleid. Het betreft de kosten van de personele en andere middelen die ingezet zijn om de hiervoor beschreven resultaten te bereiken.

Kosten per categorie

Het uitgangspunt voor de financierings-systematiek van de AFM is dat min of meer homogene groepen onder toezicht staande instellingen alleen betalen voor het toezicht op de instellingen in die groep. Kruissubsidiëring tussen verschillende groepen wordt vermeden. Hiertoe rekent de AFM de kosten die zij maakt voor het toezicht toe aan de verschillende (sub)categorieën naar rato van de directe toezichturen die volgens de tijdregistratie van AFM-medewerkers per (sub)categorie zijn besteed. Grote individuele kostenposten en investeringen (boven de € 100.000) die voor de uitvoering van een specifieke toezichtsubcategorie zijn gemaakt, zijn rechtstreeks aan de desbetreffende subcategorie doorberekend.

De totale kosten van de AFM bestaan voor het overgrote deel uit personeelslasten, met daarnaast bedragen voor onder meer overige bedrijfslasten (waaronder huisvesting en advies) en afschrijvingen. De specificatie van de kosten is opgenomen in het onderdeel 'Toelichting op de staat van baten en lasten' van de jaarrekening.

Ieder jaar maakt de AFM bij de voorbereiding van de begroting een nauwkeurige afweging over de inzet van middelen voor het volgende jaar. Uit een raming van de te besteden toezichturen per (sub)categorie worden begrote

kosten per (sub)categorie berekend. De gerealiseerde kosten per (sub)categorie wijken in de regel af van de begrote kosten omdat de AFM gedurende het jaar de toezichtinspanning aanpast aan de ontwikkelingen in de markt. Deze verschillen komen niet onverwacht (ze zijn een afspiegeling van de dynamiek van de markt) en de AFM houdt er expliciet rekening mee in de financierings-systematiek zodat marktpartijen uitsluitend betalen voor de werkelijke kosten van het toezicht (zie ook 'Exploatieverschillen').

Aanmerkelijke verschillen tussen begrote en gerealiseerde kosten per taak worden volgens afspraak gedurende het jaar gemeld aan de ministers van Financiën en Sociale Zaken en Werkgelegenheid en aan het Adviserend panel van vertegenwoordigende organisaties. In 2007 gebeurde dit in mei en oktober. De belangrijkste verschillen zijn toegelicht in het onderdeel 'Toelichting begroting en realisatie lasten' van de jaarrekening.

Baten: overheidsbijdrage en heffingen

De kosten van de AFM worden gefinancierd uit verschillende bronnen. Het deel dat niet door een overheidsbijdrage en de opbrengst van boetes en dwangsommen wordt gedekt, wordt verhaald op marktpartijen, via een tarief per verrichting of via een jaarlijkse heffing. De kosten van voorbereiding van nieuwe taken worden opgenomen in de balans en na

inwerkingtreding van de betreffende toezichtwet over een periode van vijf jaar in de heffingen aan de desbetreffende groep onder toezicht staande instellingen verrekend.

De overheidsbijdrage

De overheid betaalt een deel van de kosten van het gedragstoezicht. In 2007 gaat het hierbij om:

- de kosten van repressieve handhaving (dit zijn de kosten die de AFM maakt wanneer zij optreedt bij een redelijk vermoeden van een strafbaar feit of het overtreden van een bestuursrechtelijk gestelde norm), waaronder het toezicht op misbruik voorwetenschap, marktmanipulatie en illegale financiële activiteiten. Hieronder vallen ook de kosten die gemaakt zijn in het kader van het repressieve integriteitstoezicht;
- een deel van de kosten van de preventieve handhaving, het toezicht op Wid/Wmot & Sanctiewet (witwasbestrijding); hier gaat het om de kosten die de AFM heeft gemaakt in haar streven naar het voorkomen van overtredingen;

Naast de bovengenoemde handhavingkosten draagt de overheid de volledige lasten van het bij de AFM ondergebrachte Financieel Expertise Centrum (FEC), het toezicht op publicisten, de Wet handhaving consumentenbescherming, een deel van de lasten van het toezicht op emissies en de helft van de lasten van het toezicht op het onderhouden van effectenafhandelsystemen.

Een specificatie van de overheidsbijdrage staat in het gelijknamige onderdeel van de jaarrekening.

De heffingen

Waar mogelijk brengt de AFM aan instellingen een bedrag per verrichte toezichthandeling in rekening. Dat kan bij activiteiten gekoppeld aan concrete verzoeken en acties van instellingen, bijvoorbeeld bij aanvragen voor vergunningen, registraties, ontheffingen, bestuurderstoetsingen, en beoordelingen van openbare biedingen of emissies. Het tarief wordt vastgesteld met het oog op kostendekkendheid; onverwachte verschillen tussen gerealiseerde kosten en opbrengsten per handeling komen terecht in de exploita-

tieverschillen per subcategorie instellingen (zie verder).

Bij het merendeel van de toezichtactiviteiten zijn de werkzaamheden niet gekoppeld aan concrete verzoeken en acties van instellingen. De kosten daarvan worden gedekt door jaarlijkse heffingen aan alle onder toezicht staande instellingen in een bepaalde subcategorie. Deze heffingen zijn gebaseerd op de kosten per taak (zie hiervoor) plus bedragen voor de verrekening van geactiveerde lasten uit eerdere jaren (zie verder) minus de overheidsbijdrage. Verder verrekent de AFM exploitatieverschillen uit eerdere jaren (zie verder).

Het verkregen totale heffingsbedrag slaat de AFM binnen de betreffende subcategorie om via een vast bedrag per instelling of een tarief dat is gebaseerd op een 'heffingsmaatstaf'. Deze maatstaf verschilt per subcategorie instellingen en is vaak gerelateerd aan de grootte van een individuele instelling.

De heffingtarieven zijn gebaseerd op het principe van kostendekkendheid en worden vastgesteld door de ministers van Financiën en Sociale Zaken en Werkgelegenheid. Een specificatie van de door de AFM in rekening gebrachte heffingen staat in het gelijknamige onderdeel van de jaarrekening.

Instellingen hebben de mogelijkheid bezwaar te maken tegen een heffing. In 2007 zijn 398 bezwaarschriften tegen de heffingen ontvangen, tegen 433 in 2006.

Exploitatieverschillen

Ieder jaar zijn er verschillen tussen de begrote en werkelijke kosten per (sub)categorie instellingen. Ook in de baten zijn er verschillen tussen begrote en werkelijke bedragen. De verschillen tussen begrote en gerealiseerde baten en lasten leiden tot exploitatieverschillen, die de AFM in het opvolgende jaar in de heffingen verrekent. Deze verrekening vindt plaats per subcategorie instellingen, zodat iedere subcategorie over de jaren uiteindelijk precies betaalt voor de kosten gemaakt voor het toezicht op de eigen subcategorie. De tabel 'Te verrekenen exploitatiesaldi' in de jaarrekening licht toe welke bedragen er in 2008 in de heffingen worden verrekend.

Activering van de voorbereidingskosten van nieuwe taken

De kosten die de AFM maakt voor de uitoefening van een toezichttaak kan zij pas via heffingen aan marktpartijen doorberekenen wanneer hiervoor een wettelijke grondslag bestaat. Deze grondslag ligt in de toezichtwet. De AFM maakt echter al kosten ter voorbereiding van de toezichttaak voordat de toezichtwet in werking treedt en kan deze kosten niet dekken met heffingen. De AFM activeert daarom deze kosten, dat wil zeggen, ze voert ze op op de balans. Na inwerkingtreding van de toezichtwet verrekent de AFM deze kosten over een periode van vijf jaar in de heffingen aan de relevante groep onder toezicht gestelde instellingen. In 2007 activeert de AFM de voorbereidingskosten voor een beperkt aantal nieuwe taken en schrijft ze met name eerder geactiveerde voorbereidingskosten af voor een aantal reeds in werking getreden taken. Een specificatie met toelichting staat in het onderdeel van de jaarrekening 'Immateriële vaste activa'.

Deel II

Jaarrekening

Inhoudsopgave Jaarrekening

Staat van baten en lasten voor de jaren eindigend op 31 december	112
Balans per 31 december	113
Kasstroomoverzicht voor de jaren eindigend op 31 december	114
Toelichting	116
Toelichting op de staat van baten en lasten	120
Begroting en realisatie lasten 2007	130
Toelichting begroting en realisatie lasten 2007	132
Toelichting op de balans	137
Realisatie 2007, begroting 2007 en 2008	151
Overige gegevens	153

Staat van baten en lasten voor de jaren eindigend op 31 december

(bedragen in euro's)

		realisatie 2007	begroting 2007	realisatie 2006
Baten				
<i>Regulier</i>				
Heffingen	1	49.273.318	59.624.975	45.650.801
Boetes en dwangsommen		2.569.318	-	1.502.891
Overheidsbijdragen	2	22.484.964	22.533.874	18.958.602
<i>Als gevolg van geactiveerde kosten</i>				
In latere jaren in de heffingen te verrekenen lasten	3	28.078	877.754	5.908.804
Geactiveerde lasten ontwikkelde software	3	101.340	906.144	-
Totale baten		74.457.018	83.942.747	72.021.098
Lasten				
Personeelslasten	4	48.892.536	53.718.877	47.306.012
Afschrijvingen vaste activa	5	10.333.832	9.513.631	8.432.258
Overige bedrijfslasten	6	21.495.878	19.187.739	16.569.946
Totale lasten		80.722.246	82.420.247	72.308.216
Financiële Baten en Lasten	7	1.290.646	1.522.500	940.125
Som der lasten		82.012.892	83.942.747	73.248.341
Exploitatiesaldo		-7.555.874	-	-1.227.243
Ten laste van het reservefonds	14	5.584.022	-	-
Exploitatiesaldo na verrekening reservefonds		-1.971.852	-	-1.227.243

Balans per 31 december (na bestemming van het exploitatiesaldo)

(bedragen in euro's)

		2007	2006
Activa			
Vaste activa			
<i>Immateriële vaste activa</i>	8		
Nieuwe taken		20.795.063	28.816.019
Ontwikkelde software		101.340	-
		20.896.403	28.816.019
<i>Materiële vaste activa</i>	9		
Verbouwingen		2.385.266	198.741
Inventaris		2.584.247	926.347
Computerapparatuur & software		2.292.408	1.844.115
Vooruitbetalingen op materiële vaste activa		13.563	402.029
		7.275.484	3.371.232
		28.171.887	32.187.251
Vlottende activa			
Te verrekenen exploitatiesaldi	10	6.675.296	4.703.444
Debiteuren	11	16.727.202	6.943.935
Kortlopende vorderingen en overlopende activa	12	4.733.139	4.876.728
		28.135.637	16.524.107
<i>Liquide middelen</i>	13	1.035.272	1.610.406
		29.170.909	18.134.513
		57.342.796	50.321.764
Passiva			
Reservefonds	14	-	5.584.022
Voorzieningen	15	1.686.966	3.724.720
Kortlopende schulden (ten hoogste 1 jaar)			
Opgenomen kredietfaciliteit ministerie van Financiën	16	37.030.255	26.703.454
Crediteuren		3.937.043	1.811.820
Ministerie van Financiën		1.695.796	4.007.398
Belastingen en premies sociale verzekeringen		1.968.962	1.917.319
Overige schulden en overlopende passiva	17	11.023.774	6.573.031
		55.655.830	41.013.022
		57.342.796	50.321.764

Kasstroomoverzicht voor de jaren eindigend op 31 december

(bedragen in euro's)

	2007	
Kasstroom uit operationele activiteiten		
Exploitatiesaldo		-7.555.874
Aanpassing voor		
- Afschrijvingen immateriële vaste activa	8.049.034	
- Afschrijvingen materiële vaste activa	2.284.798	
- Mutatie van de voorzieningen	-2.037.754	
		8.296.078
Toename (-/-) / afname in het werkkapitaal		
- Kortlopende vorderingen	-9.639.678	
- Kortlopende schulden	4.316.007	
		-5.323.671
Kasstroom uit operationele activiteiten		-4.583.467
Kasstroom uit investeringsactiviteiten		
Investerings in materiële vaste activa		-6.236.300
Desinvesteringen in materiële vaste activa		47.250
Activering nieuwe taken		-28.078
Activering ontwikkelde software		-101.340
Kasstroom uit investeringsactiviteiten		-6.318.468
Kasstroom uit financieringsactiviteiten		
Opgenomen uit kredietfaciliteit	10.326.801	
Kasstroom uit financieringsactiviteiten		10.326.801
Kasstroom uit bedrijfsactiviteiten		-575.134
Eindsaldo 31 december		1.035.272
Af: beginsaldo 1 januari		1.610.406
Mutatie liquide middelen		-575.134

2006	
	-1.227.243
5.518.884	
2.913.374	
748.448	
	9.180.706
-1.919.958	
2.123.245	
	203.287
	8.156.750
	-1.922.505
	-
	-5.908.804
	-
	-7.831.309
	583.774
	583.774
	909.215
	-
	1.610.406
	701.191
	909.215

Toelichting

Algemeen

De jaarrekening is opgemaakt in euro's, tenzij anders is aangegeven, en is zoveel als mogelijk opgemaakt in overeenstemming met de bepalingen van Titel 9 Boek 2 BW, hoewel de Stichting Autoriteit Financiële Markten (AFM) niet is onderworpen aan deze bepalingen.

Vreemde valuta

Vorderingen en schulden in vreemde valuta worden omgerekend naar euro's tegen de koers per balansdatum. Transacties in vreemde valuta worden omgerekend naar euro's tegen de koers op transactiedatum. De hiermee samenhangende koersverschillen worden in de staat van baten en lasten verwerkt.

Grondslagen voor resultaatbepaling

De baten en lasten worden toegerekend aan het boekjaar waarop zij betrekking hebben.

De lasten van de AFM worden hoofdzakelijk gedekt door jaarlijkse heffingen die worden opgelegd aan de onder toezicht staande instellingen, voorts uit vaste bijdragen gekoppeld aan de behandeling van aanvragen en registraties en uit overheidsbijdragen.

De heffingen zijn gebaseerd op de volgende besluiten en regelingen:

- Besluit bekostiging financieel toezicht 12 oktober 2006, Staatsblad 2006, 504, laatstelijk gewijzigd met implementatie MiFID richtlijn, Staatsblad 2007, 407;
- Besluit toezicht accountantsorganisaties 16 augustus 2006, Staatsblad 2006, 380;
- Besluit toezicht financiële verslaggeving 31 oktober 2006, Staatsblad 2006, 570;
- Besluit uitvoering pensioenwet en wet verplichte beroepspensioenregeling 18 december 2006, Staatsblad 2006, 709, laatstelijk gewijzigd Staatsblad 2007, 572;
- Vaststelling bedragen Besluit bekostiging financieel toezicht 2007, Staatscourant 11 januari 2007 nr. 10, laatstelijk gewijzigd Staatscourant 19 november 2007 nr. 224;
- Regeling tot vaststelling voor 2007 van de verdeelsleutels, bandbreedtes, maatstaven en bedragen Besluit bekostiging financieel toezicht, Staatscourant 18 juli 2007 nr. 136;
- Regeling toezichtkosten Wet toezicht accountantsorganisaties, Staatscourant 25 september 2006 nr. 186;
- Vaststellingsregeling eenmalige tarieven 2006 en 2007 ex. artikelen 2 en 6 Regeling toezichtkosten Wet toezicht accountantsorganisaties, Staatscourant 25 september 2006, nr. 186;
- Vaststelling bandbreedtes, maatstaven en tarieven regeling toezichtkosten Wet toezicht accountantsorganisaties voor 2007, Staatscourant 27 juni 2007 nr. 121;
- Vaststelling verdeelsleutels, bandbreedtes en bedragen voor 2007 Wet toezicht financiële verslaggeving, Staatscourant 13 juli 2007 nr. 133;
- Wijziging regeling Pensioenwet en Wet verplichte beroepspensioenregeling, Staatscourant 29 december 2006, laatstelijk gewijzigd Staatscourant 19 december 2007, nr. 246.

Indien de AFM een bezwaar tegen een opgelegde heffing gegrond verklaart, wordt het te restitueren bedrag in mindering gebracht op de baten uit heffingen. Ingeval de AFM in een beroepszaak tegen een afwijzende beslissing op bezwaar tegen een opgelegde heffing door de rechter in het ongelijk wordt gesteld wordt het door de AFM aan de dagende partij(en) betaalde bedrag als algemene last in de staat van baten en lasten opgenomen.

Daarnaast biedt de Wet Invoering dwangsom en bestuurlijke boete de mogelijkheid boetes en dwangsommen op te leggen. De in rekening te brengen boetes variëren en kunnen worden verhoogd met een factor afhankelijk van het vermogen van de onder toezicht staande overtreder. De boetes worden als bate verantwoord zodra deze onherroepelijk zijn komen vast te staan. Dwangsommen worden bij verbeurdverklaring direct als bate verantwoord. De opbrengsten uit boetes en dwangsommen worden in mindering gebracht op de heffingen voor het toezichtgebied waarin de overtreding is geconstateerd.

De AFM is voor de uitvoering van haar wettelijke taken vrijgesteld van zowel vennootschapsbelasting als omzetbelasting.

Waarderingsgrondslagen voor de balans

De activa en verplichtingen worden gewaardeerd tegen de nominale waarde tenzij anders vermeld.

De lasten voortvloeiende uit de nieuw toegekende taken worden geactiveerd onder immateriële vaste activa voor zover er nog geen wettelijke basis bestaat voor de doorberekening van deze lasten aan onder toezicht staande instellingen. Na het tot stand komen van een dergelijke wettelijke basis worden de geactiveerde lasten over een periode van vijf jaar in de heffingen voor die taak verrekend. Voor een toelichting op de berekening van de lasten van de verschillende taken verwijzen wij naar de toelichting op de staat van baten en lasten.

De lasten voortvloeiende uit software-ontwikkeling worden tegen vervaardigingsprijs geactiveerd onder immateriële vaste activa. Op de geactiveerde software wordt stelselmatig, op basis van de geschatte levensduur, afgeschreven. Het verloop van de afschrijvingen zal gelijke tred houden met de genoten economische voordelen in de verstreken perioden.

De materiële vaste activa worden gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs en worden lineair afgeschreven op basis van aanschafwaarde en verwachte economische levensduur.

De waardering van debiteuren geschiedt tegen nominale waarde. Voor zover nodig, wordt rekening gehouden met het risico van oninbaarheid.

Voorzieningen worden gevormd tegen verplichtingen die op balansdatum als waarschijnlijk of als vaststaand worden beschouwd maar waarvan niet bekend is welke omvang zij hebben of wanneer zij zullen ontstaan. De voorzieningen worden, tenzij anders vermeld, gewaardeerd tegen contante waarde waarbij een rentepercentage van 4,5% is gehanteerd.

De AFM heeft de pensioenregeling ondergebracht bij de Stichting Mercurius Amsterdam (voorheen Stichting Pensioenfonds Euronext) en als een toegezegde pensioenregeling gekwalificeerd als bedoeld in RJ 271.3. Daardoor wordt de vermogenspositie van het pensioenfonds in de berekening van de pensioenlasten betrokken, hoewel zij juridisch afgescheiden is van de onderneming. De contante waarde van de toegezegde pensioenaanspraken, dan wel de toename daarvan, wordt berekend volgens de projected unit credit methode. Bij de bepaling van de pensioenlasten wordt rekening gehouden met toekomstige ontwikkelingen zoals verwachte salarisstijgingen en te verwachten rendementen op belegde premies. De contantmaking van de verplichtingen geschiedt tegen een rentevoet voor hoogwaardige ondernemingsobligaties. Actuariële winsten en verliezen die na 1 januari 2005 ontstaan worden, voor zover ze cumulatief meer bedragen dan 10% van de contante waarde van de brutoverplichting uit hoofde van de toegezegde pensioenregeling (dan wel van de reële waarde van de fondsbeleggingen indien deze hoger is), in de staat van baten en lasten opgenomen. Dit deel wordt afgeschreven over een periode die gelijk is aan de verwachte gemiddelde resterende diensttijd van de werknemers die aan de regeling deelnemen. Voor het overige wordt de actuariële winst of het actuariële verlies niet opgenomen.

De pensioenlasten van toegezegde pensioenregelingen bestaan uit de mutatie van de contante waarde van de toegekende pensioenaanspraken, de toe te rekenen interest, de verwachte opbrengst van fondsbeleggingen, alsmede de rechten op vergoeding, de toe te rekenen lasten over verstreken diensttijd en het toe te rekenen effect van inperking of beëindiging van de regelingen. De pensioenverplichting die in de balans wordt verantwoord is de contante waarde van de toegezegde pensioenregeling op balansdatum verminderd met de reële waarde van de pensioenactiva plus of min de nog niet verwerkte overgangsverplichting en nog niet verwerkte actuariële resultaten en de nog niet verwerkte lasten over verstreken dienstjaren. Het gevolg

van deze methode is dat de kosten van de pensioenaanspraken een gelijkmatig verloop tonen over het gehele dienstverband. Daarnaast heeft de AFM voor enkele medewerkers een toegezegde bijdrageregeling. Ingeval van een toegezegde bijdrageregeling wordt de bijdrage als last genomen in het jaar waarop deze betrekking heeft.

De overige uitgestelde personeelsbeloningen zijn in de jaarrekening zoveel mogelijk verwerkt in overeenstemming met RJ 271.4. Voorbeelden van een dergelijke uitgestelde personeelsbeloning zijn jubileumuitkeringen en (andere) vergoedingen wegens lang dienstverband. De voorziening voor jubileumuitkeringen is actuariel berekend. Bij de bepaling van de verplichtingen hiervoor (bij een dienstverband van 10, 20, 30 en 40 jaren) wordt rekening gehouden met toekomstige elementen zoals verwachte salarisstijgingen en wordt zoveel mogelijk aangesloten bij de actuariële veronderstellingen voor de berekening van de pensioenverplichtingen op basis van de RJ 271.3.

De voormalige Wabb-reserve is gewaardeerd tegen nominale waarde. Een eventueel ongebruikt gebleven deel wordt op termijn gerestitueerd aan marktpartijen.

De voorziening herstelwerkzaamheden huurpanden is gewaardeerd tegen nominale waarde.

De te verrekenen exploitatiesaldi worden normaliter per subcategorie in de heffingen voor die subcategorie in het eerstvolgende boekjaar verrekend. Hierop zijn de volgende uitzonderingen van toepassing:

- De exploitatiesaldi van de subcategorie Openbare biedingen op effecten worden over een periode van vijf jaren na het eerstvolgende jaar verrekend;
- Het exploitatiesaldo 2002 van de Wet toezicht beleggingsinstellingen is in vijf gelijke jaarlijkse termijnen met de heffingen verrekend;
- Het exploitatietekort van het toezicht op verlenen van accountantsdiensten, dat ontstaan is in de periode tussen ingangsdatum van de wet en het afronden van de eerste fase van vergunningverlening, wordt in vijf gelijke jaarlijkse termijnen met de heffingen verrekend.

Grondslagen kasstroomoverzicht

Het kasstroomoverzicht is opgesteld volgens de indirecte methode. Het bedrag aan liquide middelen kan als volgt uitgesplitst worden:

	2007	2006
Banksaldi vrij opneembaar	8.011	93.761
Banksaldi niet vrij opneembaar	1.026.026	1.502.324
Kas	1.235	1.251
Te verzilveren cheques	-	13.070
Totaal per 31 december	1.035.272	1.610.406

Toelichting op de staat van baten en lasten

(Bedragen in euro's)

1 Heffingen

	realisatie 2007	begroting 2007
Heffingen doorlopend toezicht		
Heffing aanbieders	17.462.311	21.407.868
Heffing adviseurs en bemiddelaars	10.776.489	8.220.182
Heffing effectenuitgevende instellingen	7.838.748	6.982.946
Heffing infrastructuur	1.750.000	1.749.536
Heffing accountantsorganisaties	1.137.500	1.328.091
Heffing pensioenuitvoerders	546.677	578.518
Totaal doorlopend toezicht	39.511.725	40.267.141
Heffingen specifieke verrichtingen		
Heffing aanbieders	1.253.586	2.153.221
Heffing adviseurs en bemiddelaars	3.096.678	7.979.204
Heffing effectenuitgevende instellingen	3.720.680	2.714.374
Heffing infrastructuur	37.110	153.324
Heffing accountantsorganisaties	1.653.539	6.357.711
Totaal specifieke verrichtingen	9.761.593	19.357.834
Totaal heffingen	49.273.318	59.624.975

De indeling naar heffingen is gemaakt per hoofdcategorie onder toezicht staande instellingen en is daarmee een minder gedetailleerde indeling dan die naar subcategorie (zie daarvoor "Begroting en realisatie lasten 2007").

De verschillen tussen begrote en gerealiseerde heffingen voor 2007 worden voor een deel verklaard door de exploitatieverschillen uit 2006 en de teruggave van het reservefonds. Deze waren ten tijde van de opstelling van de begroting voor 2007 nog niet bekend. De begrote heffingen zijn dus vastgesteld zonder dat hier rekening mee kon worden gehouden. Na vaststelling van de exploitatieverschillen in de jaarrekening 2006 en het besluit tot teruggave van het reservefonds zijn de begrote heffingstarieven aangepast om deze verschillen te kunnen verrekenen. Het verschil tussen begroting en realisatie van de heffingen 2007 valt uiteen zoals weergegeven in bovenstaande tabel (in de kolommen "a.g.v. exploitatieverschil voorgaande jaren", "teruggave reservefonds" en "a.g.v. oorzaken boekjaar").

Volgens de jaarrekening 2006 van de AFM was per saldo € 4.100.570 te verrekenen in 2007. Dit bedrag maakt onderdeel uit van de balanspost "te verrekenen exploitatiesaldi per 31 december 2006". In 2007 is een bedrag van € 4.161.211 in de heffingen verrekend met marktpartijen. Het verschil wordt verklaard door: (i) het uitstel van de vergunningverlening inzake het toezicht op accountantsorganisaties, hierdoor is € 1.142.919 voor verrekening doorgeschoven naar 2008 en volgende jaren, (ii) door de AFM terug te betalen bedragen ten behoeve van de subcategorieën EP-houders (€ 410.392) en Beleggingsobjecten (€ 793.168) die niet in 2007 maar ook in volgende jaren worden verrekend.

verschil met begroting 2007	a.g.v. exploitatieverschil voorgaande jaren	teruggave reservefonds	a.g.v. oorzaken boekjaar	realisatie 2006
-3.945.557	-635.291	-2.580.959	-729.307	22.833.598
2.556.307	2.203.455	-	352.852	7.486.726
855.802	1.531.486	-408.862	-266.822	2.449.730
464	343.187	-347.803	5.080	880.000
-190.591	242.437	-	-433.028	-
-31.841	-	-	-31.841	-
-755.416	3.685.274	-3.337.624	-1.103.066	33.650.054
-899.635	-	-	-899.635	2.705.909
-4.882.526	-	-	-4.882.526	7.140.111
1.006.306	475.938	-	530.368	2.044.371
-116.214	-	-	-116.214	-
-4.704.172	-	-	-4.704.172	110.356
-9.596.241	475.938	-	-10.072.179	12.000.747
-10.351.657	4.161.211	-3.337.624	-11.175.244	45.650.801

In 2007 is door het bestuur van de AFM besloten om het volledige saldo van het reservefonds te restitueren. Als gevolg hiervan is € 3.337.624 verdisconteerd in de tarieven doorlopend toezicht 2007.

Voor alle overige oorzaken geldt dat de verschillen samenhangen met onvoorziene mutaties in de populatie van onder toezicht staande instellingen in combinatie met de maatstaven waarop de heffingen worden gebaseerd en met onvoorzien uitstel van de inwerkingtreding van deel 6 van de Wet financieel toezicht, waardoor heffingen achterwege zijn gebleven.

Het verschil ad € -433.028 bij doorlopend toezicht accountantsorganisaties wordt verklaard doordat vanwege uitstel van vergunningverlening voor accountantsorganisaties zonder OOB-klienten (Organisaties van Openbaar Belang) in 2007 geen heffing doorlopend toezicht is opgelegd. Bij de heffingen specifieke verrichtingen vallen met name de verschillen bij adviseurs en bemiddelaars (€ -4.882.526) en bij accountantsorganisaties (€ -4.704.172) op. De voornaamste verklaring voor het verschil bij adviseurs en bemiddelaars is dat na de afronding in 2007 van de behandeling van de in 2006 aangevraagde vergunningen van de Wet Financiële Dienstverlening duidelijk is geworden dat het in 2006 vastgestelde tarief voor deze vergunningen onvoldoende kostendekkend was. Bij accountantsorganisaties geldt dat de behandeling van vergunningaanvragen van accountantsorganisaties zonder OOB-klienten meer tijd vergt dan was voorzien waarna de wettelijke termijn verlengd is tot 2008. Dit heeft tot gevolg dat een groot deel van de opbrengst voor de behandeling van deze vergunningen in 2008 zal worden verantwoord.

2 Overheidsbijdragen

De overheidsbijdragen, die afkomstig zijn van het ministerie van Financiën, zijn als volgt te specificeren:

	realisatie 2007	begroting 2007	realisatie 2006
Teruggave overheidsbijdrage ten laste van het reservefonds	-544.372	-	-
Repressieve handhaving	16.701.466	14.971.360	10.575.783
Vorbereidingskosten Wet toezicht financiële verslaggeving en Wet handhaving consumentenbescherming	-	-	1.691.252
Toezicht Wet identificatie dienstverlening (WID), Wet melding ongebruikelijke transacties (WMOT) en Sanctiewet	250.366	2.145.481	1.414.245
Financieel Expertise Centrum	1.453.768	1.305.907	1.293.921
Toezicht op Publicisten	332.062	323.762	273.158
Toezicht op onderhouden van effectenafwikkelingsystemen	193.453	238.481	192.021
Toezicht Emissies	2.204.205	3.143.325	3.518.222
Toezicht Beleggingsobjecten	1.691.760	-	-
Vorbereidingskosten Toezicht op onderhouden van een betalingsafwikkelingsysteem	122.981	-	-
Toezicht Consumentenrichtlijnen	79.275	405.558	-
Totaal overheidsbijdragen	22.484.964	22.533.874	18.958.602

In 2007 heeft het bestuur van de AFM besloten tot restitutie van het reservefonds. Het door de overheid eerder gedoteerde bedrag ad € 544.372 wordt in 2007 volledig verrekend.

De overheid betaalt een deel van de kosten van het gedragstoezicht. Het gaat hierbij om: (i) de kosten van repressieve handhaving, d.w.z. de kosten die de AFM maakt wanneer zij optreedt bij een redelijk vermoeden van een strafbaar feit of het overtreden van een bestuurlijk gestelde norm, waaronder het toezicht op misbruik voorwetenschap, marktmanipulatie en illegale financiële activiteiten; en (ii) een deel van de kosten van preventieve handhaving, te weten de kosten van het toezicht Wid/MOT, Sanctiewet. Verder betaalt de overheid de volledige kosten van het Financieel Expertise Centrum, de kosten voor het toezicht op publicisten, de helft van de kosten van het toezicht op onderhouden van effectenafwikkelingsystemen en een deel van de kosten van toezicht Emissies.

In 2007 heeft de overheid een extra bedrag ad € 2,4 miljoen aan de AFM overgemaakt ten behoeve van het toezicht op beleggingsobjecten. Hiervan is € 1.691.760 als bate verantwoord ter dekking van het exploitatietekort op toezicht beleggingsobjecten in 2007. Het restant is als vooruitontvangen overheidsbijdrage op de balans verantwoord. Daarnaast is een extra bijdrage verantwoord ad € 122.981 in verband met het afgesproken maximum van de aan de markt in rekening te brengen voorbereidingskosten van nieuwe taken.

3 Geactiveerde lasten

	realisatie 2007	begroting 2007	realisatie 2006
Toezicht financiële verslaggeving	-	-	2.400.938
Toezicht accountants	-	745.359	3.184.832
Onderhouden van een betalingsafwikkelingsysteem	28.078	132.395	25.918
Optreden als clearinginstelling	-	-	51.596
Toezicht pensioenuitvoerders	-	-	245.520
Totaal in latere jaren in de heffingen te verrekenen lasten	28.078	877.754	5.908.804
Geactiveerde lasten ontwikkelde software	101.340	906.144	-
Totaal geactiveerde lasten	129.418	1.783.898	5.908.804

Voor de toelichting op in latere jaren in de heffingen te verrekenen lasten wordt verwezen naar de toelichting bij de lasten per subcategorie.

De geactiveerde lasten ontwikkelde software betreft een nieuw te ontwikkelen systeem voor het opleggen van heffingen. In de begroting 2007 waren meerdere softwareprojecten voorzien waarvan de ontwikkeling in 2007 niet is gestart.

4 Personeelslasten

De personeelslasten zijn als volgt te specificeren:

	realisatie 2007	begroting 2007	realisatie 2006
Salarissen	30.036.894	32.853.939	28.777.351
Sociale lasten	3.112.750	3.719.493	2.805.852
Pensioenlasten	5.863.307	6.269.628	3.638.291
Overige personeelslasten	9.879.585	10.875.817	12.084.518
Totaal personeelslasten	48.892.536	53.718.877	47.306.012

Het verschil tussen de begrote salarissen en sociale lasten en de realisatie wordt voor een groot deel verklaard doordat de AFM in 2007 gemiddeld 37 FTE's minder in dienst had dan oorspronkelijk begroot.

Het verschil tussen de begrote overige personeelslasten en de realisatie bedraagt € 1,0 miljoen en is voor een belangrijk deel toe te schrijven aan minder inhuur van uitzendkrachten en interim-medewerkers en vrijval van personele voorzieningen.

Als gevolg van een herberekening van de voorzieningen met betrekking tot de overgangsregeling voor ex-DNB-medewerkers is in 2007 onder overige personeelslasten een eenmalige bate ontstaan van € 277.234 en een vrijval vanwege vertrokken werknemers van € 171.352.

Het gemiddeld aantal werknemers op FTE-basis bij de AFM bedroeg 434 (2006: 420). Begroot was gemiddeld 471.

De verdeling naar organisatie-indeling in 2007 en 2006 is als volgt:

	2007	2006
Bedrijfsvoering	112	108
Toezichtuitvoering	295	258
Toezichtvoorbereiding	27	54
Totaal gemiddeld aantal werknemers op FTE-basis	434	420

Specificatie van de pensioenlasten

Het resultaat voor de winst- en verliesrekening aangaande de actuariële pensioenverplichting komt als volgt tot stand:

	realisatie 2007	begroting 2007	realisatie 2006
Lineaire toerekening van de overgangsverplichting	700.000		-700.000
Toename contante waarde van de toegekende pensioenaanspraken	4.830.000	-	4.751.000
Interest (oprenting verplichting)	1.989.000	-	1.577.000
Verwacht rendement fondsbeleggingen	-1.791.000	-	-1.338.000
In het resultaat verwerkte effect van inperkingen van regelingen (winst)	-	-	-2.170.000
Last regelingen in de vorm van de toegezegde pensioenregeling	5.728.000	-	3.520.000
Last regelingen in de vorm van toegezegde bijdrageregelingen	135.307	-	118.291
Pensioenlasten	5.863.307	6.269.628	3.638.291

De pensioenlasten zijn in 2007 voornamelijk toegenomen ten opzichte van 2006 doordat in 2006 een eenmalig effect van € 2.170.000 was verwerkt in verband met de overgang van eindloonstelsel naar middelloonstelsel.

De overgangsverplichting per 1 januari 2005 van € 6.894.000 wordt lineair toegerekend aan het resultaat over een periode die overeenkomt met de verwachte gemiddelde resterende dienstdaag van de op het overgangstijdstip (1 januari 2005) actieve werknemers (9,15 jaar), rekening houdend met de eenmalige vrijval van de overgangsverplichting in 2006 ad € 439.000.

De lasten in de vorm van toegezegde bijdrageregelingen bestaan uit spaarpremies voor werknemers die voor 1 januari 2005 55 jaar of ouder waren en daardoor onder de overgangsregeling voor opbouw van prepensioen- en vutregelingen vallen. Voor vier personeelsleden heeft de AFM afzonderlijke pensioenregelingen op basis van een toegezegde bijdrageregeling.

Bezoldiging bestuur en Raad van Toezicht en enkele andere functionarissen

De rapportage uit hoofde van de Wet openbaarmaking uit publieke middelen gefinancierde topinkomens (Wopt) is als volgt:

	2007			2006		
	dagen in dienst	belastbaar loon	pensioen-premie	dagen in dienst	belastbaar loon	pensioen-premie
Bestuur						
A.W.H. Docters van Leeuwen	288	265.190	47.887	365	321.280	161.426
P.M. Koster	365	271.027	100.294	365	273.804	82.907
A.W. Kist	273	208.538	19.147	365	267.547	111.718
Overige functionarissen						
Directeur	365	217.635	67.226	365	210.454	60.994
Directeur	365	219.299	59.050	365	232.496	58.528
Directeur	365	221.698	28.514	365	218.057	30.762
Directeur	365	224.359	39.040	365	232.144	35.535
Hoofd	365	177.208	40.243	365	181.315	43.811
Hoofd	365	158.028	53.565	365	159.811	47.632
Hoofd	365	160.940	23.841	365	141.909	16.965
CESR-Secretaris	365	204.874	33.199	365	156.530	29.553
Toezichthouder	220	261.431	17.722	365	51.733	18.008
Senior Toezichthouder	305	189.787	40.504	365	72.491	29.334

De beloning van de bestuurders en van enkele andere functionarissen van de AFM bedraagt meer dan het gemiddelde belastbare loon van de ministers zoals jaarlijks wordt vastgesteld door het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties en voor 2007 is gepubliceerd in de Staatscourant nr. 35 van 19 februari 2008. Deze hogere beloning hangt samen met het feit dat de toezichthoudende taken van de AFM een specialistisch karakter hebben. De AFM concurreert daardoor bij het aantrekken van medewerkers met de financiële marktsector. De AFM zoekt immers deskundige en ervaren medewerkers en bestuurders met een achtergrond als (register)accountant, specialist in financieel recht, financieel analist, effectenspecialisten en dergelijke, en met werkervaring bij grote accountantskantoren, advocatenkantoren of financiële instellingen. De beloningen dienen dan ook een relatie te hebben met de arbeidsvoorwaarden van dergelijke functies. Specifiek voor de beloningen van de bestuurders geldt dat deze na te zijn vastgesteld door de Raad van Toezicht worden goedgekeurd door de minister van Financiën. De minister heeft in zijn brief van 8 juni 2007 aan de Tweede Kamer zijn overwegingen bij het bijgestelde beloningsbeleid t.a.v. de bestuurders van de AFM uiteengezet.

In het belastbaar loon van de CESR-Secretaris zijn verstrekte vergoedingen voor hogere verblijf-kosten in het buitenland inbegrepen. De functies Toezichthouder en Senior Toezichthouder overschrijden het normbedrag vanwege éénmalige schadeloosstellingen in verband met de beëindiging van de betreffende arbeidsovereenkomsten.

De bezoldiging van één bestuurder, in dienst sinds 15 september 2007, valt in 2007 niet onder de Wopt-rapportage en wordt hier apart genoemd:

	2007		
	dagen in dienst	belastbaar loon	pensioen-premie
J.F. Hoogervorst	109	89.332	18.907

Beloningen Raad van Toezicht

	2007	2006
A. Baan	30.000	30.000
J. Vroegop	25.000	25.000
H.J. Hielkema	25.000	25.000
A.J. Bindenga	25.000	25.000
J.W. Winter	25.000	25.000
Totaal	130.000	130.000

5 Afschrijvingen vaste activa

	realisatie 2007	begroting 2007	realisatie 2006
Afschrijving nieuwe taken	8.049.034	5.551.767	5.518.884
Afschrijving ontwikkelde software	-	151.026	-
Afschrijving immateriële vaste activa	8.049.034	5.702.793	5.518.884
Verbouwingen	341.123	875.475	799.896
Inventaris	647.251	501.839	748.676
Computerapparatuur & software	1.296.424	2.433.524	1.364.802
Afschrijving materiële vaste activa	2.284.798	3.810.838	2.913.374
Totaal afschrijvingen vaste activa	10.333.832	9.513.631	8.432.258

De afschrijvingen op nieuwe taken zijn € 2,5 miljoen hoger dan begroot. In de afschrijvingen zijn extra afschrijvingen inbegrepen conform het besluit van het bestuur van de AFM inzake de teruggave van het reservefonds. Tevens is eerder dan begroot aangevangen met af te schrijven op de taak toezicht op accountantsorganisaties. Voorts hebben versnelde afschrijvingen, gefinancierd door de overheid, op toezicht beleggingsobjecten en toezicht op onderhouden van betalingsafwikkelingsystemen plaatsgevonden.

De in 2007 geactiveerde software is nog niet in gebruik genomen.

De afschrijvingen op materiële vaste activa zijn € 1,5 miljoen lager dan begroot als gevolg van lagere investeringen.

6 Overige bedrijfslasten

	realisatie 2007	begroting 2007	realisatie 2007
Huisvestingslasten	6.181.851	5.487.731	4.687.448
Advieslasten	2.838.826	3.559.644	3.401.031
Algemene lasten	12.475.201	10.140.364	8.481.467
Totaal overige bedrijfslasten	21.495.878	19.187.739	16.569.946

De overschrijding van de huurlasten ten opzichte van de begroting wordt veroorzaakt door tijdelijk dubbele huurlasten in verband met de verhuizing, hogere servicelasten vanwege de afrekening van servicelasten van de oude panden en hogere beveiligingslasten door de extra inzet van beveiliging gedurende de periode van verbouwing en de verhuizing. De algemene lasten zijn in 2007 € 2,3 miljoen hoger dan begroot, voornamelijk als gevolg van een € 3,6 miljoen hogere dotatie voorziening debiteuren en lagere datacommunicatie- en telefoniekosten ad € 0,9 miljoen.

Lasten certificerend accountant

De lasten uit hoofde van de wettelijke controles zijn opgenomen onder de algemene lasten, de overige lasten onder de advieslasten. De onderverdeling van de lasten van de certificerend accountant naar soort vergoeding is als volgt:

	realisatie 2007	begroting 2007	realisatie 2006
Wettelijke controles 2007	129.710	150.000	-
Wettelijke controles 2006	-	-	124.838
Wettelijke controles 2005	-24.686	-	50.087
Overige adviesdiensten	18.099	-	51.714
Belastingadviesdiensten	-	-	356
	123.123	150.000	226.995
Overige dienstverlening	-	-	1.244
Totaal lasten certificerend accountant	123.123	150.000	228.239

7 Financiële baten en lasten

	realisatie 2007	begroting 2007	realisatie 2006
Interestlasten	1.424.196	1.522.500	961.120
Interestbaten	133.550	-	20.995
Totaal financiële baten en lasten	1.290.646	1.522.500	940.125

De interestlasten zijn € 128.304 lager dan begroot, voornamelijk als gevolg van een gemiddeld minder opgenomen krediet dan begroot. De interestbaten bestaan uit ontvangen wettelijke rente (€ 83.488) en ontvangen rente op aangehouden tegoeden in verband met afgegeven bankgaranties (€ 50.062).

Binnen de onderverdeling naar categorieën wordt een verdere onderverdeling naar subcategorieën gemaakt. Deze is als volgt:

Begroting en realisatie lasten 2007

(Bedragen in euro's)

		realisatie 2007	begroting 2007	verschil
<i>Doorlopend toezicht (op):</i>				
Het aanbieden van bancaire diensten en elektronisch geld	1	3.725.164	1.343.583	2.381.581
Het aanbieden van beleggingsobjecten	2	4.664.950	1.574.383	3.090.567
Het aanbieden van krediet	3	1.021.235	1.283.531	-262.296
Het aanbieden van levensverzekeringen	4	2.126.436	2.004.619	121.817
Het uitvoeren van collectieve pensioenregelingen (Wft)	5	142.393	476.064	-333.671
Het aanbieden van rechten van deelneming in een beleggingsinstelling	6	3.296.484	6.080.936	-2.784.452
Het aanbieden van schadeverzekeringen	7	387.111	654.983	-267.872
Het verlenen van beleggingsdiensten – handelen voor publiek	8	7.999.184	10.741.127	-2.741.943
Het verlenen van beleggingsdiensten – handelen niet voor publiek	9	392.030	558.151	-166.121
Het verlenen van beleggingsdiensten – EP-houders	10	134.595	501.279	-366.684
Het verlenen van beleggingsdiensten – vrijgestelden	11	74.427	1.093.156	-1.018.729
Het optreden als clearinginstelling	12	513	269.753	-269.240
Het verlenen van accountantsdiensten – accountantsorganisaties met OOB-klienten	13	1.037.368	1.497.831	-460.463
Het verlenen van accountantsdiensten – accountantsorganisaties zonder OOB-klienten	14	410.988	463.548	-52.560
Het adviseren en bemiddelen in financiële producten	15	12.536.398	8.540.167	3.996.231
Het uitgeven van effecten – financiële verslaggeving	16	3.558.535	3.745.379	-186.844
Het uitgeven van effecten – KGI	17	865.976	1.117.565	-251.589
Het uitgeven van effecten – klikplicht	18	226.509	99.669	126.840
Het uitgeven van effecten – marktmanipulatie	19	2.036.587	1.929.414	107.173
Het uitgeven van effecten – publicisten	20	267.264	243.117	24.147
Het uitgeven van effecten – voorwetenschap	21	2.121.611	2.287.634	-166.023
Het uitgeven van effecten – insider – meldingsregelingen	22	136.959	392.044	-255.085
Het uitgeven van effecten – melding zeggenschap	23	601.494	597.607	3.887
Infrastructuur – het houden van een gereguleerde markt	24	1.226.694	1.555.120	-328.426
Infrastructuur – het onderhouden van effectenafwikkelingsystemen	25	386.906	476.961	-90.055
Financieel expertise centrum	26	1.438.212	1.290.351	147.861
Wid, Wet MOT, SW 1977	27	290.366	2.145.481	-1.855.115
Het bemiddelen in opvorderbare gelden	28	72.668	-	72.668
Het onderhouden van een betalingsafwikkelingsstelsel	29	28.078	132.395	-104.317
Pensioenuitvoerders – pensioenfondsen (Pw en Wvb)	30	650.442	494.749	155.693
Pensioenuitvoerders – verzekeraars (Pw en Wvb)	31	214.416	26.039	188.377
Wet handhaving consumenten bescherming	32	79.275	360.316	-281.041
Totale kosten doorlopend toezicht		52.151.268	53.976.950	-1.825.682

		realisatie 2007	begroting 2007	verschil
<i>Specifieke verrichtingen voor:</i>				
Het aanbieden van bancaire diensten en elektronisch geld	33	14.699	6.043	8.656
Het aanbieden van beleggingsobjecten	34	1.438.470	142.429	1.296.041
Het aanbieden van krediet	35	12.337	63.404	-51.067
Het aanbieden van levensverzekeringen	36	21.048	1.353	19.695
Het aanbieden van rechten van deelneming in een beleggingsinstelling	37	691.044	977.303	-286.259
Het aanbieden van schadeverzekeringen	38	22.822	16.324	6.498
Het verlenen van beleggingsdiensten	39	912.658	984.881	-72.223
Het optreden als clearinginstelling	40	2.906	18.579	-15.673
Het verlenen van accountantsdiensten – accountantsorganisaties met OOB-klienten	41	1.521.962	766.439	755.523
Het verlenen van accountantsdiensten – accountantsorganisaties zonder OOB-klienten	42	3.088.448	5.591.272	-2.502.824
Het adviseren en bemiddelen in financiële producten	43	9.443.273	9.232.944	210.329
Emissies	44	3.388.389	4.373.899	-985.510
Openbare biedingen	45	1.049.259	1.179.692	-130.433
Infrastructuur – het houden van een gereguleerde markt	46	49.147	148.814	-99.667
Infrastructuur – het onderhouden van effectenafwikkelingsystemen	47	54.788	4.510	50.278
Totale kosten specifieke verrichtingen		21.711.250	23.507.886	-1.796.636
Totale kosten van alle toezichtcategorieën		73.862.518	77.484.836	-3.622.318
Afschrijving eerder geactiveerde kosten		8.049.034	5.551.767	2.497.267
Geactiveerde lasten ontwikkelde software		101.340	906.144	-804.804
Som der lasten		82.012.892	83.942.747	-1.929.855

Toelichting begroting en realisatie lasten 2007

De toerekening van de lasten aan subcategorieën vindt plaats volgens de procentuele verhouding van het aantal directe toezichten per subcategorie, tot het totaal aantal directe toezichten. Directe toezichten zijn gedefinieerd als uren voortkomend uit de voorbereiding of uitvoering van toezicht uit hoofde van één of enkele wettelijke taken.

Op deze algemene toerekeningssystematiek via de directe uren zijn drie uitzonderingen. De voorziening dubieuze debiteuren en de afschrijving van voorbereidingskosten nieuwe taken worden per subcategorie vastgesteld. Tevens worden individuele contracten (deels) rechtstreeks toegerekend aan één of meerdere subcategorieën waarbij geldt dat zowel het totale contract als het gedeelte dat aan een bepaalde subcategorie wordt toegerekend minimaal € 100.000,- bedraagt.

De begrote kosten per subcategorie zijn gebaseerd op de begrote totale kosten van de AFM en de vooraf geplande directe toezichten per subcategorie. De gerealiseerde kosten per subcategorie kunnen afwijken van de begroting als gevolg van een tweetal factoren: (i) een verschil tussen begroting en realisatie van de totale kosten van de AFM; en (ii) een verschil tussen begroting en realisatie van de procentuele verhouding in het aantal directe toezichten per subcategorie.

De verschillen tussen begroting en realisatie in de urenverdeling per subcategorie treden niet onverwacht op. In de begrotingscyclus worden de geplande uren per subcategorie in het najaar voorafgaande aan het begrotingsjaar zo goed als mogelijk en volgens de meest actuele inzichten gepland, maar de AFM past haar toezichtinspanning tijdens het begrotingsjaar aan op de ontwikkelingen in de markt. Zij reageert op incidenten en speelt in op trends die de aandacht van de toezichthouder vergen. De dynamiek van de markt maakt dat de toezichtinspanning per subcategorie hierdoor afwijkt van wat bij de opstelling van de begroting voorzien was. Met de hierdoor opgetreden afwijkingen in de kosten per subcategorie is daarom expliciet rekening gehouden in de financieringsystematiek van de AFM: de verschillen tussen de begrote en gerealiseerde kosten per subcategorie in een jaar worden in het opvolgende jaar in de heffingen verrekend. Eenzelfde systematiek geldt voor de baten.

In 2007 zijn de totale kosten van de AFM lager dan begroot. Dit is voornamelijk het gevolg van een lagere dan begrote personele bezetting. Als gevolg van de lagere kosten zijn ook de kosten per direct toezichtuur lager. Dit lagere uurtarief heeft een algemeen drukkend effect op de kosten per toezichtcategorie.

Afwijkingen tussen begroting en realisatie van de kosten per subcategorieën worden onderstaand toegelicht:

Doorlopend toezicht (op):	Afwijking		Toelichting
Het aanbieden van bancaire diensten en elektronisch geld	2.381.581	1	De hogere kosten voor deze categorie zijn vooral veroorzaakt door de projecten Hypothekenadvies en Zorgplicht Beleggingsverzekeringen. Ten tijde van het opstellen van de begroting 2007 was nog niet voorzien dat deze projecten zouden worden uitgevoerd.
Het aanbieden van beleggingsobjecten	3.090.567	2	De kostenoverschrijding op deze toezichtcategorie is in belangrijke mate veroorzaakt door de grotere complexiteit van de dossiers. Bovendien is in 2007 een voorziening getroffen voor oninbaarheid van de vorderingen.
Het aanbieden van krediet	-262.296	3	Aan deze categorie is door de prioriteitsstelling op basis van risicogestuurd toezicht in 2007 minder tijd besteed.
Het aanbieden van levensverzekeringen	121.817	4	In de projecten Hypothekenadvies en Zorgplicht Beleggingsverzekeringen is een aantal verzekeraars in de deelwaarneming van de te onderzoeken marktpartijen meegenomen. Ten tijde van het opstellen van de begroting 2007 was nog niet voorzien dat deze projecten zouden worden uitgevoerd.
Het uitvoeren van collectieve pensioenregelingen (Wft)	-333.671	5	Aan het doorlopend toezicht op het uitvoeren van collectieve pensioenregelingen is in 2007 minder tijd besteed. De inspanningen zijn vooral gericht geweest op de voorbereiding van het toezicht op pensioenuitvoerders.

Doorlopend toezicht (op):	Afwijking		Toelichting
Het aanbieden van rechten van deelneming in een beleggingsinstelling	-2.784.452	6	Op basis van de risicogestuurde toezichtsinzet heeft deze categorie een lagere prioriteit gekregen en is er minder tijd aan besteed.
Het aanbieden van schadeverzekeringen	-267.872	7	Op basis van de risicogestuurde toezichtsinzet heeft deze categorie een lagere prioriteit gekregen en is er minder tijd aan besteed.
Het verlenen van beleggingsdiensten – handelen voor publiek	-2.741.943	8	Op basis van de risicogestuurde prioriteitsstelling is in 2007 de aandacht voor het toezicht op beleggingsondernemingen deels verlegd naar het toezicht op adviseurs en bemiddelaars.
Het verlenen van beleggingsdiensten – handelen niet voor publiek	-166.121	9	De kosten zijn lager, omdat het aantal marktpartijen dat onder deze heffingscategorie valt kleiner is gebleken dan verwacht werd ten tijde van het opstellen van de begroting.
Het verlenen van beleggingsdiensten – EP-houders	-366.684	10	Aan deze categorie is door de prioriteitsstelling op basis van risicogestuurd toezicht in 2007 minder tijd besteed dan oorspronkelijk was voorzien.
Het verlenen van beleggingsdiensten – vrijgestelden	-1.018.729	11	Cliëntenremisiers vallen sinds de invoering van de Wet op het financieel toezicht (Wft) niet langer onder het toezicht van de AFM. Dit was nog niet als zodanig in de begroting verwerkt.
Het optreden als clearinginstelling	-269.240	12	Het toezicht op clearinginstellingen is in 2007 beperkt gebleven tot het reageren op incidenten. De kosten van het toezicht zijn daarom aanzienlijk lager dan geraamd.
Het verlenen van accountantsdiensten – accountantsorganisaties met OOB-klanten	-460.463	13	Aan deze toezichtcategorie is minder tijd besteed, omdat het behandelen van vergunningaanvragen van accountantsorganisaties die geen OOB's controleren veel extra tijd heeft gevegd.
Het verlenen van accountantsdiensten – accountantsorganisaties zonder OOB-klanten	-52.560	14	Het doorlopend toezicht op deze categorie instellingen start later dan voorzien in de begroting 2007. De bestede tijd is gebruikt voor de voorbereiding op het doorlopend toezicht.
Het adviseren en bemiddelen in financiële producten	3.996.231	15	Begin 2007 is geconstateerd dat een hogere toezichtinspanning nodig was bij deze categorie onder toezicht staande instellingen. De daarop volgende herprioritering heeft ertoe geleid dat er meer tijd en geld aan deze categorie is besteed dan was begroot.
Het uitgeven van effecten – financiële verslaggeving	-186.844	16	De kosten zijn lager dan begroot, omdat het gerealiseerd uurtarief lager is dan begroot.
Het uitgeven van effecten – KGI	-251.589	17	Door efficiency in het toezichtproces is de tijdsbesteding afgenomen. De vrijgekomen capaciteit is ingezet op toezicht marktmanipulatie en voorwetenschap.
Het uitgeven van effecten – klikplicht	126.840	18	De AFM heeft in 2007 een onderzoek ingesteld naar de naleving van de klikplicht. Hierdoor zijn de kosten hoger dan voorzien werd ten tijde van het opstellen van de begroting 2007.
Het uitgeven van effecten – marktmanipulatie	107.173	19	Binnen de onderzoeken marktmisbruik is het accent in 2007 verschoven van koersgevoelige informatie naar handel met voorwetenschap en marktmanipulatie. Hierdoor zijn de werkelijke kosten hoger dan begroot.
Het uitgeven van effecten – publicisten	24.147	20	Het toezicht op deze categorie heeft zich gekenmerkt door een thema-onderzoek en individuele onderzoeken. Hierbij was in een aantal situaties ook sprake van mogelijke marktmanipulatie danwel handel met voorwetenschap. Daardoor viel de realisatie hoger uit dan voorzien.
Het uitgeven van effecten – voorwetenschap	-166.023	21	Er zijn meer toezichturen aan deze categorie besteed. Echter, door een lager uurtarief en lagere direct aan deze categorie toegerekende informatiseringskosten zijn de totale kosten lager dan begroot.
Het uitgeven van effecten – insider – meldingsregelingen	-255.085	22	Door efficiency in het toezichtproces en een lager aantal meldingen vallen de kosten lager uit dan begroot.

Doorlopend toezicht (op):	Afwijking		Toelichting
Het uitgeven van effecten – melding zeggenschap	3.887	23	In de eerste helft van het jaar 2007 is extra capaciteit ingezet om niet gedane meldingen te achterhalen die onder de nieuwe Wmz (per november 2006 inwerking) gedaan hadden moeten worden. Door het lagere uurtarief wijken de kosten echter slechts minimaal af.
Infrastructuur – het houden van een gereglementeerde markt	-328.426	24	De integratie van NYSE en Euronext krijgt pas in 2008 verder beslag; dit is later dan bij de begroting werd verwacht. Er blijken eveneens minder nieuwkomers dan verwacht waardoor er minder toezicht nodig was.
Infrastructuur – het onderhouden van effecten-afwikkelingsystemen	-90.055	25	Integratie van organisaties en harmonisatie van processen verliepen trager dan verwacht; een deel van de verwachte beoordelingsinspanningen is daarom naar 2008 verschoven.
Financieel expertise centrum	147.861	26	Twee FEC-projecten die relatief veel capaciteit vergden, zijn uitgelopen. Hierdoor was de tijdbesteding aan het FEC hoger dan voorzien werd bij de begroting.
Wid, Wet MOT, SW 1977	-1.855.115	27	De controlestrategie inzake Wid/MOT toezicht is in 2007 gewijzigd waardoor minder preventief toezicht heeft plaatsgevonden en voornamelijk capaciteit werd ingezet op incidenten.
Het bemiddelen in opvorderbare gelden	72.668	28	Bij het opstellen van de begroting was er geen rekening mee gehouden dat, met de komst van de Wet op het financieel toezicht, het toezicht op het Bemiddelen in opvorderbare gelden van de Nederlandsche Bank over zou gaan naar de AFM.
Het onderhouden van een betalingsafwikkelingsstelsel	-104.317	29	Doordat de invoering van nieuwe wetgeving is uitgesteld, zijn de voorbereidingen op de nieuwe wetgeving eveneens grotendeels uitgesteld.
Pensioenuitvoerders – pensioenfondsen (Pw en Wvb)	155.693	30	Er is in 2007 meer tijd (en dus geld) besteed aan de voorbereiding van het toezicht dat in 2008 van start zal gaan. Er is een self assessment uitgevoerd, AFM heeft een succesvol congres georganiseerd en er hebben in 2007 vier pilotonderzoeken plaatsgevonden.
Pensioenuitvoerders – verzekeraars (Pw en Wvb)	188.377	31	De begrote urenverdeling tussen pensioenfondsen en verzekeraars is gebaseerd op de verhouding in de aantallen onder toezicht staande instellingen. Het toezicht op verzekeraars bleek in 2007 echter naar verhouding meer tijd te vergen.
Wet handhaving consumenten bescherming	-281.041	32	De verwachte uitbreiding van taken en de inwerkingtreding van de richtlijn oneerlijke handelspraktijken hebben in 2007 niet plaatsgevonden.

Specifieke verrichtingen voor:	Afwijking		Toelichting
Het aanbieden van bancaire diensten en elektronisch geld	8.656	33	Er zijn in 2007 veel meer aangesloten instellingen aangemeld bij deze categorie aanbieders dan was begroot. De tijdsbesteding per dossier was conform begroting.
Het aanbieden van beleggingsobjecten	1.296.041	34	Er is substantieel meer tijd besteed dan was begroot. Oorzaken hiervan zijn het aantal aanvragen, de complexiteit van de dossiers en het grote aantal tekortkomingen daarin. Ook hebben de afwijzingen en andere maatregelen extra tijd gevegd.
Het aanbieden van krediet	-51.067	35	Het aantal ingediende aanvragen is veel lager gebleken dan was voorzien.
Het aanbieden van levensverzekeringen	19.695	36	Er zijn in 2007 significant meer aangesloten instellingen aangemeld bij deze categorie aanbieders dan was begroot. De tijdsbesteding per dossier was conform begroting.
Het aanbieden van rechten van deelneming in een beleggingsinstelling	-286.259	37	Het aantal ingediende aanvragen is lager gebleken dan was voorzien.
Het aanbieden van schadeverzekeringen	6.498	38	Er zijn in 2007 meer aangesloten instellingen aangemeld bij deze categorie aanbieders dan was begroot. De tijdsbesteding per dossier was conform begroting.
Het verlenen van beleggingsdiensten	-72.223	39	Het aantal bestede uren per dossier is lager dan begroot.
Het optreden als clearinginstelling	-15.673	40	Het aantal ingediende aanvragen is veel lager gebleken dan was voorzien.
Het verlenen van accountantsdiensten – accountantsorganisaties met OOB-klanten	755.523	41	Er is meer tijd besteed aan deze categorie dan begroot vanwege de opvolging van de geconstateerde verbeterpunten.
Het verlenen van accountantsdiensten – accountantsorganisaties zonder OOB-klanten	-2.502.824	42	De vergunningverlening aan accountantsorganisaties die geen OOB's controleren zal pas in 2008 gaan plaatsvinden. Dit was niet voorzien in de begroting 2007. De behandeling van de aanvragen kost echter meer tijd door de aard en de omvang van de geconstateerde bevindingen. Tevens is voor 2008 een exploitatietekort voorzien. Dit exploitatietekort is reeds in 2007 in het resultaat genomen.
Het adviseren en bemiddelen in financiële producten	210.329	43	Het aantal behandelde nieuwe aanvragen, bestuurderstoetsingen en vragen is groter dan begroot. Ook heeft de behandeling van de uit 2006 doorlopende aanvragen in het kader van het overgangsregime Financiële Dienstverlening langer geduurd dan was voorzien in de begroting. Door efficiencywinst in het proces is de overschrijding zeer beperkt gebleven.
Emissies	-985.510	44	Een aanzienlijk aantal aanvragen tot goedkeuring is ingetrokken door turbulente marktomstandigheden. Dit heeft geresulteerd in een lagere realisatie dan begroot.
Openbare biedingen	-130.433	45	In 2007 zijn er meer concurrerende biedingen geweest dan was verwacht. Een duidelijk kortere doorlooptijd en capaciteitsbeslag per dossier heeft echter geleid tot lagere dan begrote kosten.
Infrastructuur – het houden van een gereglementeerde markt	-99.667	46	Er werd slechts één nieuwe vergunning voor een gereglementeerde markt verstrekt aan een bestaand platform.
Infrastructuur – het onderhouden van effectenafwikkelingsystemen	50.278	47	In 2007 plaatste een nieuwe partij zich vrijwillig onder toezicht, de daarvoor benodigde tijdsinspanning was niet begroot.

Kerncijfers over het door de AFM uitgevoerde toezicht

(Bedragen in miljoenen euro's)

	realisatie 2007	realisatie 2006
Lasten		
Aanbieders	27,08	27,15
Accountantsorganisaties	6,06	4,26
Adviseurs en bemiddelaars in financiële producten	21,98	18,42
Effecten uitgevende instellingen	14,25	12,70
Infrastructuur	1,72	2,04
Integriteit	1,73	2,69
Overig	1,04	0,47
Afschrijving eerder geactiveerde kosten	8,05	5,52
Geactiveerde lasten ontwikkelde software	0,10	-
Som der lasten	82,01	73,25
Gemiddeld aantal FTE's	434	420
Aan onder toezichtgestelden toe te rekenen kosten*	51,39	48,79

Deze tabel is ingedeeld naar de indeling volgens de Wet financieel toezicht. De cijfers van 2006 zijn op deze indeling aangepast.

* Inclusief de in het betreffende jaar gemaakte voorbereidingskosten die later aan onder toezichtgestelden worden doorberekend.

Toelichting op de balans

(bedragen in euro's)

8 Immateriële vaste activa

Dit betreft de activering van lasten van nieuwe toezichttaken en de toerekening aan de heffingen na inwerkingtreding van de toezichtwet alsmede door de AFM ontwikkelde software.

Het verloop is als volgt:

	2007	2006
Stand per 1 januari	28.816.019	28.426.100
Investerings	129.418	5.908.803
Afschrijvingen	-8.049.034	-5.518.884
Stand per 31 december	20.896.403	28.816.019
Cumulatieve aanschafwaarde	35.583.476	35.454.058
Cumulatieve afschrijvingen	-14.687.073	-6.638.039
Boekwaarde per 31 december	20.896.403	28.816.019

De specificatie luidt als volgt:

	stand per 31 december 2006	investeringen	afschrijving	stand per 31 december 2007
Toezicht financiële bijsluiter *)	145.920	-	-145.920	-
Toezicht marktmisbruik / marktmanipulatie	3.145.158	-	-1.072.730	2.072.428
Financieel Expertise Centrum	31.112	-	-15.556	15.556
Toezicht financiële verslaggeving	6.654.673	-	-1.330.934	5.323.739
Toezicht financiële dienstverlening	7.701.041	-	-2.549.500	5.151.541
Toezicht accountantsorganisaties	7.984.857	-	-1.847.939	6.136.918
Toezicht onderhouden betalingsafwikkel-systemen	243.504	28.078	-128.208	143.374
Optreden als clearinginstelling	257.761	-	-56.284	201.477
Toezicht beleggingsobjecten	357.675	-	-267.489	90.186
Toezicht pensioenuitvoerders	245.520	-	-49.104	196.416
Toezicht Emissies	2.048.798	-	-585.370	1.463.428
Totaal Nieuwe Taken	28.816.019	28.078	-8.049.034	20.795.063
Applicatie voor het opleggen van heffingen	-	101.340	-	101.340
Totaal ontwikkelde software	-	101.340	-	101.340
Totaal immateriële vaste activa	28.816.019	129.418	-8.049.034	20.896.403

*) De afschrijvingslasten voor het Toezicht financiële bijsluiter zijn in 2007 naar rato van de kostenverdeling 2005 verdeeld over de toezichtcategorieën:

- Het aanbieden van rechten van deelneming in een beleggingsinstelling (voorheen Toezicht beleggingsinstellingen)
- Het verlenen van beleggingsdiensten - handelen voor publiek (voorheen Toezicht effectenbemiddeling)
- Het aanbieden van bancaire diensten en elektronisch geld (voorheen Toezicht wet financiële dienstverlening)
- Het aanbieden van krediet (voorheen Toezicht wet financiële dienstverlening)
- Het aanbieden van levensverzekeringen (voorheen Toezicht wet financiële dienstverlening)
- Het aanbieden van schadeverzekering (voorheen Toezicht wet financiële dienstverlening)
- Het adviseren en bemiddelen in financiële producten (voorheen Toezicht wet financiële dienstverlening)

Voor de financiering van de voorbereidingskosten van het toezicht op nieuwe taken heeft het ministerie van Financiën een overheidsgarantie gegeven om het risico af te dekken dat de vorderingen uit hoofde van de voorgenomen wetten niet inbaar zijn. Omdat het ministerie van Financiën de totale jaarlijkse kosten van het Financieel Expertise Centrum vergoedt, is het Financieel Expertise Centrum niet in de overheidsgarantie opgenomen. De overheidsgarantie is verstrekt tot een maximum van € 28.736.000.

De applicatie voor het opleggen van heffingen wordt vanaf het moment van ingebruikname lineair in 3 jaar afgeschreven.

Wanneer op de balans sprake is van een immaterieel actief moet krachtens het Burgerlijk Wetboek Boek 2 een wettelijke reserve worden aangehouden. De AFM heeft met het ministerie van Financiën afgesproken geen eigen vermogen aan te houden en om deze reden wordt door de AFM geen wettelijke reserve gevormd. De financiële positie van de crediteuren van de AFM wordt hierdoor niet verslechterd, aangezien de AFM geen winstuitkeringen doet.

9 Materiële vaste activa

Het verloop is als volgt:

	2007	2006
Stand per 1 januari	3.371.232	4.362.101
Investerings	6.236.300	1.922.505
Afschrijvingen	-2.284.798	-2.913.374
Desinvesteringen	-47.250	-
Stand per 31 december	7.275.484	3.371.232
Cumulatieve aanschafwaarde	23.041.673	16.852.623
Cumulatieve afschrijvingen	-15.766.189	-13.481.391
Boekwaarde per 31 december	7.275.484	3.371.232

De specificatie luidt als volgt:

	stand per 31 december 2006	inves- teringen	afschrijving	desinves- teringen	stand per 31 december 2007
Verbouwingen	198.741	2.527.648	-341.123	-	2.385.266
Inventaris	926.347	2.311.283	-647.251	-6.132	2.584.247
Computerapparatuur & software	1.844.115	1.785.835	-1.296.424	-41.118	2.292.408
Vooruitbetalingen op materiële vaste activa	402.029	-388.466	-	-	13.563
Totaal materiële vaste activa	3.371.232	6.236.300	-2.284.798	-47.250	7.275.484

De negatieve post ad € 388.466 in de kolom investeringen heeft betrekking op vooruitbetalingen uit 2006 die in 2007 als investeringen onder inventaris en computerapparatuur & software zijn verantwoord.

De volgende afschrijvingstermijnen zijn gehanteerd:

- Verbouwingen gedurende de looptijd van de huurcontracten,
- 4 - 5 jaar voor inventaris (waaronder auto's),
- 3 jaar voor computerapparatuur & software.

10 Te verrekenen exploitatiesaldi

Bestemming van het exploitatiesaldo en de te verrekenen bedragen in de heffingen 2008

	A	B
	Te verrekenen in 2007	exploitatiesaldo 2007 voor verrekening reservefonds
Het aanbieden van bancaire diensten en elektronisch geld	266.001	-2.630.238
Het aanbieden van beleggingsobjecten	793.168	-826.810
Het aanbieden van krediet	485.691	-404.966
Het aanbieden van levensverzekeringen	778.779	-1.060.229
Het uitvoeren van collectieve pensioenregelingen (Wft)	201.173	146.727
Het aanbieden van rechten van deelneming in een beleggingsinstelling	592.874	1.974.612
Het aanbieden van schadeverzekeringen	236.888	63.458
Het verlenen van beleggingsdiensten – handelen voor publiek	-1.903.348	332.932
Het verlenen van beleggingsdiensten – handelen niet voor publiek	49.773	-102.033
Het verlenen van beleggingsdiensten – EP-houders	410.392	-190.513
Het verlenen van beleggingsdiensten – vrijgestelden	-72.540	-68.167
Het optreden als clearinginstelling	-	-59.489
Het verlenen van accountantsdiensten – accountantsorganisaties met OOB-klienten	-969.749	-2.232.746
Het verlenen van accountantsdiensten – accountantsorganisaties zonder OOB-klienten	-415.606	-2.843.028
Het adviseren en bemiddelen in financiële producten	-2.203.455	-1.455.035
Het uitgeven van effecten – financiële verslaggeving	-	-780.500
Het uitgeven van effecten – KGI	-930.314	1.216.371
Het uitgeven van effecten – klikplicht	-	-248.378
Het uitgeven van effecten – marktmanipulatie	-	-154.299
Het uitgeven van effecten – publicisten	-	-27.439
Het uitgeven van effecten – insider – meldingsregelingen	-391.357	559.427
Het uitgeven van effecten – melding zeggenschap	-209.815	-121.623
Infrastructuur – het houden van een gereguleerde markt	-448.315	518.492
Financieel expertise centrum	-	-205.240
Wid, Wet MOT, SW 1977	-	-134.113
Wet handhaving consumenten bescherming	-	-34.409
Infrastructuur – het onderhouden van effectenafwikkelingsystemen	105.128	-248.241
Het onderhouden van een betalingsafwikkelingsysteem	-	-5.227
Pensioenuitvoerders – pensioenfondsen (Pw en Wvb)	-	-175.704
Pensioenuitvoerders – verzekeraars (Pw en Wvb)	-	-189.702
Openbare biedingen	-475.938	1.830.233
Totaal	-4.100.570	-7.555.874

De kolom “Exploitatiesaldo 2007 voor verrekening reservefonds” (kolom B) is het voorstel ter bestemming van het exploitatiesaldo als bedoeld in de Regeling bekostiging financieel toezicht, artikel 6, de Regeling toezichtkosten Wet toezicht accountantsorganisaties, artikel 4 lid 3 en artikel 15, de Wet toezicht financiële verslaggeving artikel 13 en de Wet op het financieel toezicht, artikel 1:35, Besluit uitvoering Pensioenwet (Pw) en Wet verplichte beroepspensioenregeling (Wvb) 18 december 2006, artikel 42 lid 4.

C	D (= B + C)	E (=A + D)	F	G (=E + F)
totaal ten laste van reservefonds	exploitatiesaldo 2007 na verrekening reservefonds	exploitatiesaldo 2007 incl. te verrekenen in 2007 na verrekening reservefonds	van/naar balans 2009/2013	te verrekenen in 2008
102.792	-2.527.446	-2.261.445	-	-2.261.445
33.642	-793.168	-	-	-
75.010	-329.956	155.735	-	155.735
117.151	-943.078	-164.299	-	-164.299
30.496	177.223	378.396	-	378.396
222.922	2.197.534	2.790.408	-250.295	2.540.113
38.278	101.736	338.624	-	338.624
2.295.715	2.628.647	725.299	-	725.299
81.859	-20.174	29.599	-	29.599
-	-190.513	219.879	-	219.879
-	-68.167	-140.707	-	-140.707
5.915	-53.574	-53.574	-	-53.574
148.000	-2.084.746	-3.054.495	2.443.596	-610.899
63.428	-2.779.600	-3.195.206	3.195.206	-
499.089	-955.946	-3.159.401	-	-3.159.401
153.051	-627.449	-627.449	-	-627.449
171.260	1.387.631	457.317	-	457.317
11.249	-237.129	-237.129	-	-237.129
154.299	-	-	-	-
27.439	-	-	-	-
-	559.427	168.070	-	168.070
381.292	259.669	49.854	-	49.854
320.059	838.551	390.236	-	390.236
205.240	-	-	-	-
134.113	-	-	-	-
34.409	-	-	-	-
27.744	-220.497	-115.369	-	-115.369
5.227	-	-	-	-
-	-175.704	-175.704	-	-175.704
-	-189.702	-189.702	-	-189.702
244.343	2.074.576	1.598.638	-1.519.615	79.023
5.584.022	-1.971.852	-6.072.422	3.868.889	-2.203.533

De heffingen over de jaren 2008 tot en met 2013 worden in totaal met € 4.471.763 verhoogd. Dit bedrag is als volgt te specificeren:

Te verrekenen bedragen in 2009 en latere jaren

	2009	2010	2011	2012	2013	Totaal
Toezicht openbare biedingen op effecten	226.484	305.227	364.467	270.859		1.167.038
Het verlenen van accountantsdiensten – accountantsorganisaties met OOB-klienten	-610.899	-610.899	-610.899	-610.899		-2.443.596
Het verlenen van accountantsdiensten – accountantsorganisaties zonder OOB-klienten	-639.041	-639.041	-639.041	-639.041	-639.041	-3.195.205
	-1.023.456	-944.713	-885.473	-979.081	-639.041	-4.471.763

Te verrekenen exploitatiesaldi

	Stand per 31 december 2007	Stand per 31 december 2006
Te verrekenen in 2008 (respectievelijk 2007)	-2.203.533	-4.100.570
Te verrekenen in 2009 (respectievelijk 2008) en latere jaren	-4.471.763	-602.874
Totaal te verrekenen exploitatiesaldi	-6.675.296	-4.703.444

Het jaarlijkse exploitatiesaldo wordt verrekend conform artikel 11, vierde en vijfde lid van de Regeling bekostiging financieel toezicht (Regeling). Dit artikel geeft aan dat het uitstaande exploitatiesaldo dat aan een categorie of subcategorie van instellingen valt toe te rekenen in het opvolgende jaar wordt verrekend in de heffingen van de desbetreffende (sub)categorie instellingen indien een daartoe strekkend voorstel als bedoeld in artikel 6 van de Regeling is opgenomen in de jaarrekening of verantwoording waarmee door de minister is ingestemd. Artikel 11 lid 5 van de Regeling staat toe dat slechts een gedeelte van een exploitatiesaldo wordt verrekend. Deze uitzondering wordt toegepast in drie gevallen: (i) het jaarlijkse exploitatiesaldo uit hoofde van het toezicht op openbare biedingen op effecten wordt vanaf het eerstvolgende jaar in vijf gelijke jaarlijkse termijnen verrekend; (ii) het exploitatiesaldo 2002 uit hoofde van de uitvoering van de Wet toezicht beleggingsinstellingen wordt gedurende 2004-2008 in gelijke jaarlijkse termijnen met de heffingen verrekend; en (iii) exploitatietekort van het toezicht op verlenen van accountantsdiensten dat ontstaan is in de periode tussen ingangsdatum van de wet en het afronden van de eerste fase van vergunningverlening wordt in 5 gelijke jaarlijkse termijnen verrekend. Artikel 4, derde lid van de Regeling toezichtkosten Wet toezicht accountantsorganisaties is van gelijke strekking. Door het positieve exploitatieresultaat 2007 voor het toezicht op openbare biedingen is het saldo voor de te verrekenen bedragen voor de komende jaren omgeslagen van een tekort naar een overschot. Hiermee is een buffer ontstaan voor toekomstige jaren met eventueel lagere inkomsten in dit volatiele segment.

11 Debiteuren

	< 60 dagen	60 - 180 dagen	> 180 dagen	2007	2006
Debiteurensaldi gesplitst naar ouderdom ultimo 2007 (respectievelijk saldo 31 december)	10.997.023	8.977.944	3.242.425	23.217.392	9.595.812
Voorzien wegens risico oninbaarheid				-6.490.190	-2.651.877
Balanswaarde debiteuren 31 december				16.727.202	6.943.935

De toename van het debiteurensaldo van € 13,6 miljoen wordt vooral verklaard door het opgelopen saldo van met name de categorieën Adviseurs en bemiddelaars en Beleggingsobjecten. Tevens is in december 2007 voor € 4,1 miljoen meer gefactureerd dan in december 2006.

12 Kortlopende vorderingen en overlopende activa

	2007	2006
Vooruitbetaalde huur	1.026.026	1.177.546
Vooruitbetaalde pensioenpremie	27.846	30.343
Pensioen actief	1.341.050	-
Overige overlopende activa	2.338.217	3.668.839
	4.733.139	4.876.728

De vooruitbetaalde pensioenpremie betreft vooruitbetaalde premies van toegezegde bijdrage-regelingen.

Het pensioen actief betreft het negatieve saldo van de pensioenverplichting van de toegezegde pensioenregeling. Het tijdelijke pensioen actief is ontstaan doordat in 2007 zowel premies voor 2007 als voor 2008 zijn voldaan. Voor verdere informatie zie punt 15 van de toelichting onderdeel pensioenvoorziening.

Overige overlopende activa betreffen voornamelijk vooruitbetaalde kosten € 748.093 en nog te factureren heffingen € 1.534.513.

13 Liquide middelen

De liquide middelen staan ter vrije beschikking met uitzondering van het bedrag ter grootte van € 1.026.026 dat ter dekking dient voor lopende bankgaranties.

14 Reservefonds

In 2007 is in overleg met het Adviserend panel en het ministerie van Financiën besloten het reservefonds te restitueren aan de onder toezicht staande groepen alsmede de overheid. De restitutie is verdeeld naar rato van de oorspronkelijke bijdrage. Het saldo van het reservefonds wordt na resultaatbestemming 2007 nihil.

De specificatie is als volgt:

	2007	2006
Balanswaarde 1 januari	5.584.022	4.084.022
Uit bestemming exploitatiesaldo 2007 respectievelijk 2005	-5.584.022	1.500.000
Balanswaarde 31 december	-	5.584.022

15 Voorzieningen

	< 1 jaar	1-5 jaar	> 5 jaar	Totaal 2007	Totaal 2006
Pensioenvoorziening (heeft alleen betrekking op het defined benefit plan)	-	-	-	-	948.469
Overige personeelsvoorziening: Overgangsregeling ex-DNB-medewerkers	132.532	403.100	158.665	694.297	1.145.034
Overige personeelsvoorziening: Arbeids-ongeschiktheid	20.628	-	-	20.628	59.695
Overige personeelsvoorziening: Woningfinanciering	4.107	18.030	8.962	31.099	88.280
Jubilea voorziening	17.000	-	457.627	474.627	481.000
Voormalige Wabb-reserve	-	466.315	-	466.315	882.242
Voorziening herstelwerkzaamheden huurpanden	-	-	-	-	120.000
Totaal voorzieningen	174.267	887.445	625.254	1.686.966	3.724.720

Pensioenvoorziening

	2007	2006
Balanswaarde 1 januari	948.469	832.835
Jaarlijkse dotatie inzake de overgangsverplichting per 1 januari 2005	700.000	700.000
In de winst- en verliesrekening opgenomen last	5.028.000	2.820.000
Af: betaalde premies	8.017.519	3.404.366
Balanswaarde 31 december	-1.341.050	948.469

Het balanssaldo van de pensioenvoorziening is negatief geworden, daarom wordt deze verantwoord onder de kortlopende vorderingen en overlopende activa. Het tijdelijke pensioen actief is ontstaan omdat in 2007 zowel premies voor 2007 als voor 2008 zijn betaald.

De overgangsverplichting per 1 januari 2005 bedraagt € 6.894.000. De AFM bouwt dit bedrag op over een termijn die overeenkomt met de gemiddelde toekomstige diensttijd van de actieve werknemers (9,15 jaar). De pensioenregeling is met ingang van 1 januari 2006 gewijzigd. De opbouw van het pensioen is niet meer volgens een eindloonstelsel maar volgens een middelloonstelsel. Met uitzondering van medewerkers die op 1 januari 2005 55 jaar of ouder waren, is de pensioengerechtigde leeftijd verhoogd van 62 naar 65 jaar.

Hierdoor heeft in 2006 een eenmalige vrijval uit de overgangsverplichting plaatsgevonden van € 439.000. Als gevolg van deze vrijval is de jaarlijkse extra pensioenlast voor de opbouw van de overgangsverplichting in de jaren 2006 tot en met 2013 verlaagd van € 753.000 naar € 700.000. In 2014 vindt de laatste dotatie inzake de overgangsverplichting plaats ter grootte van € 102.000.

Overzicht ontwikkeling pensioenverplichting gedurende 2007

	2007	2006
Contante waarde van de toegekende pensioenaanspraken per 1 januari	44.233.000	39.983.000
Interest (oprenting verplichting)	1.989.000	1.577.000
Toename contante waarde van toegekende pensioenaanspraken per 1 januari	4.830.000	4.751.000
Saldo waardeoverdrachten	-	3.125.000
Af: betaalde pensioenuitkeringen (door het pensioenfonds)	233.000	228.000
Actuariële resultaten op aanspraken	-4.980.000	-2.114.000
Toe te rekenen effect van inperkingen van regelingen	-	-2.861.000
Contante waarde van toegekende pensioenaanspraken per 31 december	45.839.000	44.233.000
Reële waarde fondsbeleggingen per 1 januari	38.043.531	29.482.165
Verwacht rendement fondsbeleggingen	1.791.000	1.338.000
Betaalde premies (aan pensioenfonds)	8.017.519	3.404.366
Af: betaalde pensioenuitkeringen (door het pensioenfonds)	233.000	228.000
Saldo waardeoverdrachten	-	3.125.000
Actuariële resultaat op fondsbeleggingen	-182.000	922.000
Reële waarde fondsbeleggingen per 31 december	47.437.050	38.043.531
Contante waarde van de toegekende pensioenaanspraken	45.839.000	44.233.000
Reële waarde fondsbeleggingen	-47.437.050	-38.043.531
	-1.598.050	6.189.469
Af: nog niet verwerkte toename bij eerste toepassing van de Richtlijn	4.302.000	5.002.000
Nog niet verwerkte actuariële resultaten	4.559.000	-239.000
Saldo	-1.341.050	948.469

Verloop van de nog niet toegerekende overgangsverplichting

	2007	2006
Stand 1 januari	5.002.000	6.141.000
Af: toegerekend aan lopend boekjaar	700.000	700.000
Af: vrijval wegens inperkingen	-	439.000
Stand 31 december	4.302.000	5.002.000

Verloop van de nog niet toegerekende actuariële resultaten

	2007	2006
Stand 1 januari	-239.000	-3.527.000
Actuariële resultaat boekjaar	4.798.000	3.036.000
Vrijval wegens inperkingen	-	252.000
Stand 31 december	4.559.000	-239.000

In de lasten van 2007 zijn geen actuariële resultaten verwerkt omdat het niet verwerkte actuariële resultaat ultimo 2006 ad € 239.000 onder de drempel blijft van 10% van de hoogste waarde van of de contante waarde van de toegekende pensioenaanspraken danwel de reële waarde van de fondsbeleggingen aan het eind van het jaar 2006.

De onderverdeling van de fondsbeleggingen is als volgt:

Beleggingscategorie

(Bedragen in duizenden euro's)	reële waarde per 31 december 2007	reële waarde per 31 december 2006
Algemene beleggingen	36.569	169.761
Deposito's	5.777	20.900
Liquide middelen	4.345	5.399
Overige	746	-1.709
Spaarkapitaal	-	-7.625
Andere ondernemingen	-	-148.683
Totaal	47.437	38.043

De beleggingen zijn verdeeld op basis van de 4%-voorziening (funding). De beleggingen van het pensioenfonds zijn in het verleden opgebouwd door de bijdragen die op 4%-premies zijn gebaseerd.

De gehanteerde uitgangspunten voor de actuariële berekening zijn per 1 januari 2007 :

Disconteringsvoet	4,50%
Verwacht rendement op fondsbeleggingen	4,50%
Toename salarissen	Conform de huidige beloningsstructuur; hierbij is rekening gehouden met de mogelijkheid van promotie. Het maximumsalaris stijgt jaarlijks met 2,00% (tevens franchise stijging).
Indexatie	1,75%
Sterftetafel	GBM/V 1995-2000 met leeftijdsterugstelling 2 jaar voor mannen en leeftijdsterugstelling 1 jaar voor vrouwen.
Pensioenleeftijd	65 jaar

De onderstaande uitgangspunten voor de actuariële berekening zijn per 31 december 2007 aangepast:

Disconteringsvoet	5,25%
Verwacht rendement op fondsbeleggingen	5,25%
Indexatie	2,00%

Het verloop van de overige voorzieningen is als volgt:

	2007	2006
Overige personeelsvoorziening: Overgangsregeling ex-DNB-medewerkers		
Balanswaarde 1 januari	1.145.034	1.218.361
Oprenting	35.807	21.509
Opboeking i.v.m herziene berekening rechten medewerkers	-	507.136
Vrijval i.v.m herziene berekening	-263.108	-
Uitbetaald	-91.404	-115.227
Vrijval wegens vertrek medewerkers/ wijziging in aanstellingsomvang	-132.032	-486.745
Balanswaarde per 31 december	694.297	1.145.034
Overige personeelsvoorziening: Arbeidsongeschiktheid		
Balanswaarde 1 januari	59.695	92.961
Oprenting	1.658	5.592
Uitbetaald	-40.725	-38.858
Balanswaarde per 31 december	20.628	59.695
Overige personeelsvoorziening: Woningfinanciering		
Balanswaarde 1 januari	88.280	194.821
Oprenting	2.991	3.109
Vrijval i.v.m herziene berekening	-14.126	-
Uitbetaald	-6.726	-19.497
Vrijval wegens vertrek medewerkers	-39.320	-90.153
Balanswaarde per 31 december	31.099	88.280

	2007	2006
Jubilea-voorziening		
Balanswaarde 1 januari	481.000	637.294
Dotatie	136.000	122.000
Oprenting	-	-11.000
Vrijval i.v.m herziene berekening	-135.000	-257.294
Uitbetaald	-7.373	-10.000
Balanswaarde per 31 december	474.627	481.000
Voormalige Wabb-reserve		
Balanswaarde 1 januari	882.242	-
Ontvangen van de SER	-	882.242
Uitbetaald	-415.927	-
Balanswaarde per 31 december	466.315	882.242
Voorziening herstelwerkzaamheden huurpanden		
Balanswaarde 1 januari	120.000	-
Vrijval	-49.087	-
Betaald	-70.913	-
Dotatie	-	120.000
Balanswaarde per 31 december	-	120.000

De overige personeelsvoorziening: overgangsregeling ex-DNB-medewerkers betreft rechten in verband met de overbrugging van verschillen in de arbeidsvoorwaarden van personeel dat is overgekomen van De Nederlandsche Bank N.V. in het kader van de overdracht aan de AFM van het toezicht uit hoofde van de Wet toezicht beleggingsinstellingen.

De overige personeelsvoorziening: arbeidsongeschiktheid betreft verplichtingen in verband met de aanvulling van uitkeringen in het kader van de voormalige Wet Arbeidsongeschiktheid.

De overige personeelsvoorziening: woningfinanciering betreft rechten in verband met de harmonisatie van verschillen in de woningfinancieringsregelingen van personeel dat is overgekomen van De Nederlandsche Bank N.V. in het kader van de overdracht aan de AFM van het toezicht uit hoofde van de Wet toezicht beleggingsinstellingen.

De jubilea-voorziening betreft rechten van werknemers bij een dienstverband van 10, 20, 30 en 40 jaar.

De voormalige Wabb-reserve is een voorziening gevormd door een in 2006 ontvangen bedrag van € 882.242 van de Sociaal Economische Raad (SER). Deze voorziening dient ter dekking van arbeidsrechtelijke afspraken gemaakt in het kader van de overgang naar de AFM per 1 januari 2006 van een aantal personeelsleden van de SER in verband met de inwerkingtreding van de Wet financiële dienstverlening.

De AFM is in 2007 verhuisd. De voorziening voor herstelwerkzaamheden huurpanden heeft betrekking op de verplichting om de vorige panden in oude staat op te leveren.

16 Opgenomen kredietfaciliteit ministerie van Financiën

Dit betreft een met het ministerie van Financiën afgesloten rekening-courant overeenkomst met kredietfaciliteit.

De kredietfaciliteit ultimo 2007 is € 65.000.000 en wordt met ingang van 1 februari 2008 verlaagd tot € 55.000.000 als gevolg van een dalende kredietbehoefte.

17 Overige schulden en overlopende passiva

	2007	2006
Vooruit ontvangen heffingen	3.860.255	999.522
Niet opgenomen vakantiedagen en overuren	1.518.491	1.411.935
Geïncasseerde bedragen voor andere toezichthouders	2.285.010	762.748
Vooruit ontvangen overheidsbijdrage	708.240	-
Overige te betalen lasten	2.651.778	3.398.826
	11.023.774	6.573.031

Niet in de balans opgenomen verplichtingen

De verplichtingen kunnen als volgt worden gespecificeerd:

	2008	2009 - 2012	2013 - 2017	Totaal
Huurovereenkomsten	4.104.106	16.416.424	20.520.529	41.041.059
Kantoormachines	122.675	62.999	-	185.674
Verzekeringen	4.500	13.500	-	18.000
Verbouwing / inventaris	18.780	-	-	18.780
Hard / software	77.313	-	-	77.313
Overige lease-overeenkomsten	80.042	83.358	-	163.400
Totaal	4.407.416	16.576.281	20.520.529	41.504.226

Ten behoeve van de verhuurder van het Noortse Bosch is een bankgarantie afgegeven van € 1.026.026.

Voorwaardelijke verplichtingen

In haar vonnis d.d. 14 september 2005 heeft de rechtbank te Amsterdam (uitspraak 253835 / HA ZA 02.2534) geoordeeld dat de AFM en een drietal banken onrechtmatig hebben gehandeld jegens een aantal beleggers en dat zij aansprakelijk zijn voor de als gevolg van hun handelwijze geleden schade. De zaak betreft beleggingen via commanditaire vennootschappen waarin vermogensbeheerder Befra participeerde als beherend vennoot. De rechtbank heeft vastgesteld dat de AFM haar toezichhoudende taak in deze zaak niet naar behoren heeft uitgeoefend en onrechtmatig heeft gehandeld jegens de beleggers. Alle partijen (inclusief de AFM) zijn tegen het vonnis in hoger beroep gegaan. De AFM is van mening dat er in deze kwestie geen aanleiding is om tot aansprakelijkheid te concluderen. Bovendien is het de vraag of de door de rechtbank aangenomen aansprakelijkheid zal leiden tot een schadevergoeding. Of de uiteindelijke uitkomst van deze zaak een wezenlijke invloed zal hebben op de vermogenspositie van de AFM is op dit moment, gezien de procedurele stand van zaken, niet in te schatten.

Het College van Beroep voor het Bedrijfsleven ('CBb') heeft op 12 september 2006 de beslissingen op bezwaar van 27 december 2005 vernietigd en de aanwijzingsbesluiten van de AFM van 14 april 2003 herroepen. Deze besluiten betroffen een aanwijzing aan Veer Palthe Voûte ('VPV') in haar hoedanigheid van beheerder en (mede)bestuurder van een aantal beleggingsinstellingen aangaande de toenmalige bestuurders van deze instelling. Naar aanleiding van deze uitspraak van het CBb zijn de toenmalige bestuurders van VPV o.m. tegen de AFM een civiele procedure gestart. Hierin is in eerste instantie onder andere een voorlopige voorziening gevraagd inhoudende een voorschot op een eventueel toe te kennen schadevergoeding. Deze vordering is door de Voorzieningenrechter bij uitspraak d.d. 7 december 2006 afgewezen. Deze uitspraak is op 5 april 2007 door het Gerechtshof te Amsterdam bekrachtigd. De AFM is, mede gezien de ontwikkelingen in de gerelateerde strafzaak bij het Gerechtshof te Amsterdam, van mening dat in dit geval met de uitspraken van het CBb de onrechtmatigheid van de aanwijzingsbesluiten en de toerekening daarvan aan de AFM niet vaststaat en dat zij derhalve niet aansprakelijk is voor de door de toenmalige bestuurders beweerdelijk geleden schade. Hoewel niet uitgesloten kan worden dat in een bodemprocedure een schadevergoeding wordt toegekend, is de AFM thans niet in staat om de hoogte van deze eventuele schadevergoeding met een redelijke mate van betrouwbaarheid in te schatten.

De AFM heeft medio 2005 de registerinschrijving van Quinta Financiële Planning ("Quinta") als cliëntenremisier doorgehaald, omdat naar het oordeel van de AFM de betrouwbaarheid van de twee bestuurders van die instelling niet langer buiten twijfel stond. Bij uitspraak van 26 juli 2006 heeft de rechtbank Rotterdam het doorhalingsbesluit van de AFM herroepen en bij uitspraak van 12 april 2007 heeft het CBb de beslissing van de rechtbank bevestigd (LJN: BA2940). Het CBb heeft de zaak aan zich gehouden ter vaststelling van de door Quinta en haar bestuurders ten gevolge van de doorhaling geleden schade. Eind april 2007 is Quinta in staat van faillissement verklaard. De curator van Quinta heeft de procedure overgenomen. De curator en de voormalige bestuurders van Quinta hebben bij memorie het CBb om vergoeding van een aantal schadeposten verzocht en de AFM heeft daarop bij antwoordmemorie gereageerd. De AFM is thans niet in staat met een redelijke mate van betrouwbaarheid de hoogte van de schadevergoeding in te schatten.

Er is thans een beperkt aantal overige procedures tegen de AFM aanhangig. Op grond van de thans beschikbare informatie en gesterkt door de adviezen van de betrokken juridische adviseurs is het Bestuur van mening dat niet te verwachten valt dat de uitkomsten van die procedures van wezenlijke nadelige invloed zullen zijn op de vermogenspositie van de AFM.

Realisatie 2007, begroting 2007 en 2008

(bedragen in euro's)

Onderstaande tabel geeft een overzicht van de in 2007 begrote en gerealiseerde, en de in 2008 begrote, baten en lasten.

	realisatie 2007	begroting 2007	begroting 2008
Baten			
<i>Regulier</i>			
Heffingen	49.273.318	59.624.975	61.694.903
Boetes en dwangsommen	2.569.318	-	-
Overheidsbijdragen	22.484.964	22.533.874	21.985.737
<i>Als gevolg van geactiveerde kosten</i>			
In latere jaren in de heffingen te verrekenen lasten	28.078	877.754	90.429
Geactiveerde lasten ontwikkelde software	101.340	906.144	692.000
Totale baten	74.457.018	83.942.747	84.463.069
Lasten			
Personeelslasten	48.892.536	53.718.877	52.937.687
Afschrijvingen vaste activa	10.333.832	9.513.631	9.995.085
Overige bedrijfslasten	21.495.878	19.187.739	19.913.289
Totale lasten	80.722.246	82.420.247	82.846.061
Financiële baten en lasten	1.290.646	1.522.500	2.288.108
Som der lasten	82.012.892	83.942.747	85.134.169
Exploitatiesaldo	-7.555.874	-	-671.100
Ten laste van het reservefonds	5.584.022	-	-
Exploitatiesaldo na verrekening reservefonds	-1.971.852	-	-671.100

Het begrote exploitatietekort 2008 ad € 671.100 wordt veroorzaakt door uitstel in de vergunningverlening voor accountantsorganisaties zonder OOB-klienten waardoor een deel van de kosten (€ 671.100) niet in de heffing in 2008, maar in volgende jaren in de heffingen zal worden betrokken. Voor verdere toelichting wordt verwezen naar de waarderingsgrondslagen voor de balans en naar de toelichting bij punt 10 te verrekenen exploitatiesaldi.

Voor begrote bedragen per subcategorie voor 2008 verwijzen wij naar de begroting voor 2008 van de AFM waarmee de minister van Financiën en de minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid hebben ingestemd. De volledige begroting 2008 is te vinden op de website van de AFM (www.afm.nl).

Amsterdam, 25 maart 2008

Bestuur

drs. J.F. Hoogervorst MA,
voorzitter vanaf 15 september 2007
P.M. Koster RA, *bestuurslid*
Ir. Th.F. Kockelkoren MBA,
bestuurslid vanaf 1 februari 2008

Raad van Toezicht

drs. A. Baan, *voorzitter*
J. Vroegop, *vice-voorzitter*
prof. dr. A.J. Bindenga RA
prof. mr. J.W. Winter
F.M.J. Böttcher, *vanaf 1 januari 2008*

Overige gegevens

Accountantsverklaring

Verklaring betreffende de jaarrekening

Wij hebben de financiële overzichten die deel uitmaken van de jaarrekening 2007 van de Stichting Autoriteit Financiële Markten (AFM) te Amsterdam gecontroleerd. De financiële overzichten omvatten:

- * de jaarrekening 2007 met de toelichting (opgenomen op de pagina's 112 tot en met 155);
- * de verantwoording over de financiële rechtmatigheid 2007 die onderdeel uitmaakt van de mededeling over de bedrijfsvoering en rechtmatigheid (opgenomen op pagina 97).

Verantwoordelijkheid van het bestuur

Het bestuur van de stichting is verantwoordelijk voor het opmaken van de jaarrekening die het vermogen, het resultaat en de financiële rechtmatigheid getrouw dient weer te geven, alsmede voor het opstellen van het jaarverslag, in overeenstemming met de overeenkomstige toepassing van Titel 9 Boek 2 BW en voor de financiële rechtmatigheid in overeenstemming met de overeenkomstige toepassing van de Comptabiliteitswet 2001 en de daaruit voortvloeiende regelgeving.

Deze verantwoordelijkheid omvat onder meer: het ontwerpen, invoeren en in stand houden van een intern beheersingssysteem relevant voor het opmaken van en getrouw weergeven in de jaarrekening van vermogen en resultaat en de financiële rechtmatigheid zodanig dat deze geen afwijkingen van materieel belang als gevolg van fraude of fouten bevat, het kiezen en toepassen van aanvaardbare grondslagen voor financiële verslaggeving en het maken van schattingen die onder de gegeven omstandigheden redelijk zijn.

Verantwoordelijkheid van de accountant

Onze verantwoordelijkheid is het geven van een oordeel over de jaarrekening op basis van onze controle. Wij hebben onze controle verricht in overeenstemming met Nederlands recht. Dienovereenkomstig zijn wij verplicht te voldoen aan de voor ons geldende gedragsnormen en zijn wij gehouden onze controle zodanig te plannen en uit te voeren dat een redelijke mate van zekerheid wordt verkregen dat de jaarrekening geen afwijkingen van materieel belang bevat.

Een controle omvat het uitvoeren van werkzaamheden ter verkrijging van controle-informatie over de bedragen en de toelichtingen in de jaarrekening. De keuze van de uit te voeren werkzaamheden is afhankelijk van de professionele oordeelsvorming van de accountant, waaronder begrepen zijn beoordeling van de risico's van afwijkingen van materieel belang als gevolg van fraude of fouten. In die beoordeling neemt de accountant in aanmerking het relevante interne beheersingssysteem voor het opmaken van en getrouw weergeven in de jaarrekening van vermogen, resultaat en financiële rechtmatigheid, teneinde een verantwoorde keuze te kunnen maken van de controlewerkzaamheden die onder de gegeven omstandigheden adequaat zijn maar die niet tot doel hebben een oordeel te geven over de effectiviteit van het interne beheersingssysteem van de stichting. Tevens omvat een controle onder meer een evaluatie van de aanvaardbaarheid van de toegepaste grondslagen voor financiële verslaggeving en van de redelijkheid van schattingen die het bestuur van de stichting heeft gemaakt, een evaluatie van het algehele beeld van de jaarrekening.

Wij zijn van mening dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Oordeel

Naar ons oordeel geven de financiële overzichten een getrouw beeld van:

- * zowel de grootte en de samenstelling van het vermogen van de AFM per 31 december 2007 en van het resultaat over 2007 in overeenstemming met de overeenkomstige toepassing van Titel 9 Boek 2 BW;
- * de financiële rechtmatigheid over 2007 in overeenstemming met de overeenkomstige toepassing van de Comptabiliteitswet 2001 en de daaruit voortvloeiende regelgeving.

Verklaring betreffende andere wettelijke voorschriften en/of voorschriften van regelgevende instanties.

Op grond van de overeenkomstige toepassing van de wettelijke verplichting ingevolge artikel 2:393 lid 5 onder e BW melden wij dat het jaarverslag, voor zover wij dat kunnen beoordelen, verenigbaar is met de jaarrekening.

Amsterdam, 25 maart 2008

Auditdienst van het ministerie van Financiën

H.F.J.M van Lankveld RA

Bestemming van het exploitatiesaldo

Voor het voorstel ter bestemming van het exploitatiesaldo wordt verwezen naar onderdeel 10, te verrekenen exploitatiesaldi

Deel III

Bijlagen

Overzicht AFM prestatie-indicatoren

Hoofd- en subcategorie	Percentage doorlooptijd procedures binnen wettelijke termijn	Gemidd. doorlooptijd instellingsspecifieke onderzoeken in kalenderdagen	Gemidd. doorlooptijd themaonderzoeken in kalenderdagen uitgedrukt in een percentage van de streefwaarde per onderzoek	Aantal signalen	Aantal gestarte instellingsspecifieke onderzoeken	Aantal afgeronde instellingsspecifieke onderzoeken	Aantal lopende themaonderzoeken
Aanbieders							
Aanbieden	69%	210	100%	1.284	95	108	7
Verlenen van beleggingsdiensten	100%	160	100%	151	12	39	
Optreden als clearinginstelling							
Accountants							
Verlenen van accountantsdiensten	100%			392	1		
Adviseurs en bemiddelaars							
Adviseren en bemiddelen	93%	138	100%	2.202	113	96	6
Effecten uitgevende instellingen							
Marktmisbruik en Meldingen		140		81	56	58	2
Financiële verslaggeving		110	100%		52	45	1
Emissies en Openbare Biedingen	100%	12		18	17	16	
Infrastructuur	100%	92			4	3	1
Integriteit			203%	11	2	1	5
Overig							
Toezicht pensioenuitvoerders		120		25	4	2	
Illegale Financiële Activiteiten		162		510	345	375	
Gedragstoezicht			100%	23			7
Totaal (indien van toepassing)				4.697	701	743	29

Aantal normoverdragende gesprekken / brieven		Formele toezichtsmaatregelen:									
Aantal doelstellingsoverdragende gesprekken / brieven		<i>aangijftes</i>	<i>aanwijzingen</i>	<i>lasten onder dwangsom</i>	<i>boetes</i>	<i>vergunningintrekkingen</i>	<i>publieke waarschuwingen</i>	<i>instelling van stille curator</i>	<i>civielrechtelijke maatregelen</i>	Aantal instellingsspecifieke onderzoeken met geconstateerde overtredingen t.o.v. totale aantal onderzoeken	
114	9		4		1			3		70%	
4	4		3	1						60%	
1				1						100%	
57	1	1	1	56		2				100%	
3		7	5		2					27%	
27	52				2				26	58%	
	1									57%	
	1										
60	4	5	2	19	1		10			2%	
3										39%	
269	72	13	15	77	6	2	10	3	26		

In deze bijlage staat het overzicht leden van de Raad van Toezicht, de leden van het bestuur en de directeuren van de AFM. Ook is vermeld welke nevenfuncties zij hebben en hoe de portefeuilleverdeling geregeld is. Het betreft een overzicht van het jaar 2007.

De Raad van Toezicht

De AFM kent een Raad van Toezicht. Deze Raad ziet toe op het doelmatig en doeltreffend functioneren van het bestuur, in het bijzonder van het financieel beheer, en staat daarnaast het bestuur met raad terzijde. De Raad van Toezicht keurt de jaaragenda, de begroting, het jaarverslag en de jaarrekening van de AFM goed. Grote strategische bestuursbesluiten worden vooraf ter goedkeuring aan de Raad van Toezicht voorgelegd. Het gaat daarbij onder meer om het vaststellen en wijzigen van het (middel)lange termijn beleidsplan, wijziging van de organisatiestructuur, wijziging van de statuten, en de resultaten van de uitvoeringstoets bij de toedeling van nieuwe taken aan de AFM. De Raad van Toezicht benoemt voorts de certificerend accountant. De minister van Financiën is bevoegd om de leden van de Raad van Toezicht te benoemen en te ontslaan. Benoeming van een lid van de Raad van Toezicht gebeurt op voordracht van deze Raad.

Drs. A. Baan (voorzitter, Nederlandse nationaliteit, eerste benoeming als lid 15-09-2003, herbenoeming per 15-09-2007, benoeming tot voorzitter per 15-09-2005, lopende termijn tot 15-09-2011, herbenoeming voor vier jaar mogelijk)

J. Vroegop (vice-voorzitter, Nederlandse

nationaliteit, eerste benoemingsdatum 15-09-1999, herbenoeming per 15-09-2007, lopende termijn tot 01-04-2008, herbenoeming niet mogelijk)

Prof.dr. A.J. Bindenga RA (lid, Nederlandse nationaliteit, eerste benoemingsdatum 15-09-2003, herbenoeming per 15-09-2006, lopende termijn tot 15-09-2010, herbenoeming voor vier jaar mogelijk)

H.J. Hielkema (lid, Nederlandse nationaliteit, eerste benoemingsdatum 15-09-2003, herbenoeming per 15-09-2006, lopende termijn tot 15-09-2010, maar is lid tot 01-01-2008)

Prof.mr. J.W. Winter (lid, Nederlandse nationaliteit, eerste benoemingsdatum 30-10-2005, lopende termijn tot 30-10-2009, herbenoeming voor vier jaar mogelijk)

Mr. drs. J.A. de Groot (Secretaris)

Op grond van de code-Tabaksblat dienen alle leden van de Raad, met uitzondering van één persoon onafhankelijk te zijn. De AFM heeft deze bepaling in de statuten overgenomen, met de mogelijkheid hiervan af te wijken als er zwaarwegende redenen zijn. Onafhankelijk wordt door de AFM iets strikter ingevuld dan in de Code-Tabaksblat, namelijk dat leden van de Raad niet voorafgaand aan hun benoeming tot lid van de Raad van Toezicht een bestuursfunctie bij de AFM hebben vervuld (waarbij in tegenstelling tot de Code-Tabaksblat geen verjaringstermijn geldt).

Alleen de heer Vroegop is niet onafhankelijk in de zin van de statuten, omdat hij in het verleden bestuurslid is geweest van de AFM. De AFM voldoet daarmee aan de eisen van de statuten en de Code-Tabaksblad.

Nevenfuncties Raad van Toezicht (RvT)

Prof.dr. A.J. Bindenga RA (geboren in 1941)

- Voorzitter Permanente Werkgroep Accountancy van Nederlandse universiteiten met een accountantsopleiding
- Lid Raad van Commissarissen Netherlands Institute for Cooperative Entrepreneurship (Nice) B.V.
- Voorzitter Accreditatiecommissie Nederlands Vlaamse Accreditering Organisatie t.b.v. controllersopleidingen (sinds 1 oktober 2005)
- Redacteur Handboek Accountancy
- Redacteur Compendium voor de Jaarrekening
- Kernredactielid Maandblad voor Accountancy en Bedrijfseconomie
- Bestuurslid Bureau Financieel Toezicht (sinds 1 januari 2006)
- Bestuurslid Stichting Frielink Fonds
- Bestuurslid Stichting Hartman Fonds
- Directeur Dr. A.J. Bindenga B.V.

Drs. A.Baan (geboren in 1942)

- Non-Executive Director Imperial Chemical Industries, ICI Ltd. UK (tot 31 december 2007)
- Non-Executive Director International Power Plc, London, UK (tot 31 december 2007)
- Voorzitter Raad van Commissarissen Koninklijke Volker Wessels Stevin N.V.
- Voorzitter Raad van Commissarissen Wolters Kluwer N.V.
- Lid Raad van Commissarissen OCE N.V.
- Voorzitter Raad van Commissarissen Hagemeyer N.V.
- Lid Raad van Toezicht Universiteit van Amsterdam
- Lid Raad van Toezicht Academisch Medisch Centrum Amsterdam
- Voorzitter Stichting Administratiekantoor Kasbank N.V.
- Voorzitter Stichting R&B, Resocialisatie en Begeleiding Criminele Jongeren in samenwerking met Politie Amsterdam Amstelland

- Chairman Dockwise Ltd, Bermuda (vanaf 30 juli 2007).

Dhr. J. Vroegop (geboren in 1938)

- Voorzitter Beleggingsadviescommissie van de KLM Pensioenfondsen: Algemeen Fonds, Fonds voor het Vliegend Personeel en Fonds voor het Cabinepersoneel
- Lid Beleggingscommissie Pensioenfonds Huntsman Rozenburg

Prof.mr. J.W. Winter (geboren in 1963)

- Advocaat en partner bij De Brauw Blackstone Westbroek
- Hoogleraar Internationaal Ondernemingsrecht Universiteit van Amsterdam
- Lid Raad van Toezicht Stichting Koninklijk Kabinet van Schilderijen Mauritshuis
- Bestuurslid Stichting Comité voor het Concertgebouw
- Bestuurslid Stichting Communicatiekanaal Aandeelhouders
- Lid European Corporate Governance Forum, ingesteld door de Europese Commissie
- Lid van de Commissie Insolventierecht, ingesteld door de Minister van Justitie
- Voorzitter Stichting Alumni Faculteit der Rechtsgeleerdheid Rijksuniversiteit Groningen
- Lid RvC The Dutch Business Sport and Recreation Development B.V.

Dhr. H.J. Hielkema (geboren in 1943)

- Voorzitter Raad van Commissarissen Sligro Food Group N.V.
- Voorzitter Raad van Commissarissen Van Wijnen N.V.
- Lid Raad van Commissarissen Isotis S.A. (tot 30 juni 2007)
- Lid Bestuur VSB fonds
- Lid Bestuur Stichting Nijenrode fonds
- Lid Raad van Toezicht Wereld Natuur Fonds

Portefeuilleverdeling Raad van Toezicht

Drs. A. Baan

- Voorzitter Raad van Toezicht
- Lid benoemingen- en remuneratiecommissie
- Toezicht effectenuitgevende ondernemingen

J. Vroegop

- Vice-voorzitter Raad van Toezicht
- Lid audit commissie
- Toezicht financiële ondernemingen

Prof.dr. A.J. Bindenga RA

- Voorzitter audit commissie
- Toezicht accountantsorganisaties
- Toezicht financiële verslaggeving

H.J. Hielkema

- Toezicht financiële ondernemingen
- Toezicht financiële infrastructuur

Mr. J.W. Winter

- Voorzitter benoemingen- en remuneratiecommissie
- Juridische zaken

Het bestuur

Het bestuur bestuurt de AFM. Uiteraard doet niet iedere bestuurder alles, ze verdelen hun aandachtsgebieden en bepalen onderling wie voor welke medewerkers aanspreekpunt is. Maar het uitgangspunt hierbij is een collegiale bestuursvorm. In zijn rolverdeling met de directeuren, heeft het bestuur de strategische eindverantwoordelijkheid. Hieronder valt de eindverantwoordelijkheid voor beleid en strategie, de eindverantwoordelijkheid voor alle toezichtbeslissingen, het extern op de kaart zetten en houden van de AFM, vertegenwoordiging op het hoogste niveau in internationale en relevante nationale overlegorganen, de leiderschapsrol voor de eigen, interne organisatie en het informeren van staf over bestuursstandpunten en aangegane verplichtingen. Het bestuur is actief betrokken bij geselecteerde dossiers in toezichtvoorbereiding, toezichtuitvoering en bedrijfsvoering. Ten slotte heeft het bestuur een taak op het gebied van personeelsontwikkeling: de coaching van de staf en het begeleiden van geselecteerde ontwikkelingstrajecten.

Het Bestuur van de AFM is als volgt samengesteld:

Mr. A.W.H. Docters van Leeuwen, voorzitter (tot 15 september 2007)

P.M. Koster RA, bestuurslid

Mr. A.W. Kist, bestuurslid (tot 6 augustus 2007)

Drs. J.F. Hoogervorst, voorzitter (vanaf 15 september 2007)

Mr. A.W.H. Docters van Leeuwen

(tot 15 september 2007)

- Chairman of the Committee of European Securities Regulators (CESR)
- Member of the Technical Committee of the International Organisation of Securities Commissions (IOSCO)
- Voorzitter Raad van Toezicht Koninklijke Schouwburg Den Haag
- Voorzitter Raad van Toezicht Het Koorenhuis Den Haag
- Voorzitter Raad van Toezicht Nederlandse School voor Openbaar Bestuur
- Voorzitter van het Bestuur van de Vereniging voor Effectenrecht
- Voorzitter Curatorium Nederlands Gespreks Centrum
- Voorzitter Stichting Music in the Middle East Nederland
- Lid Curatorium mr Gonsalves nationale innovatieprijs voor de rechtshandhaving
- Lid Curatorium postdoctorale opleiding Accountancy, Faculteit Economische Wetenschappen en Bedrijfskunde VU Amsterdam
- Lid Maatschappelijke Raad van de Orde van Organisatiedeskundigen en – adviseurs (Ooa)
- Lid begeleidingscommissie ‘Leerstoel Politiewetenschappen: politie en samenwerking, opsporing, justitie, openbaar bestuur en toezicht’ van het BeNeLux – Universitair Centrum
- Lid begeleidingscommissie van de monografie over de institutionele en intellectuele geschiedenis van de Wetenschappelijke Raad voor het Regeringsbeleid (WRR)
- Lid Adviesraad Public Space
- Lid Adviesraad Roosevelt Stichting
- Honorary member of the British Institute of International and Comparative Law

Drs. J.F. Hoogervorst

(vanaf 13 september 2007)

- Raad van Toezicht CTMM
- Adviesraad MS Centrum

Mr. A.W. Kist (tot 6 augustus 2007)

- Lid Raad van Toezicht Rijksmuseum voor Volkenkunde
- Lid Raad van Toezicht Veerstichting
- Raadsheer-Plaatsvervanger Gerechtshof Amsterdam
- Lid Algemeen Bestuur Koninklijke Maatschappij der Wetenschappen
- Voorzitter Algemeen Bestuur Regionaal Platform Criminaliteitsbeheersing
- Lid Commissie van Advies het Amsterdams ADR Instituut
- Lid Commissie Doorlichting Interbestuurlijk Toezicht
- Lid Visitatiecommissie Recht & Management Universiteit van Tilburg
- Voorzitter Commissie Validatie Splitsing Energiebedrijven

P.M. Koster RA (tot 1 april 2008)

- Lid SEV-commissie visitatiecommissie woningcorporaties
- Voorzitter Programme Board van de opleiding Executive Master of Internal Auditing aan de Amsterdam Business School van de UvA.

Portefeuilleverdeling bestuur

Portefeuilleverdeling bestuur per 01-01-2007

Mr. A.W.H. Docters van Leeuwen

- Beleid
- Strategische Analyse
- Internationale Coördinatie
- Financieel Expertise Centrum
- Personeel
- Communicatie
- Organisatieondersteuning
- Interne Audit Dienst
- Compliance & Privacy
- Voorzitter Commissie Kapitaalmarkten
- Ondernemingsraad
- CESR-voorzitter
- CESR-MiFID
- IOSCO NL-vertegenwoordiging

P.M. Koster RA

- Consument
- Emissies en Openbare bidingen
- Infrastructuur
- Securities Market Surveillance
- Toezicht Accountantsorganisaties
- Toezicht Financiële Verslaggeving
- Facilitaire Dienst
- Informatisering
- CESR NL-vertegenwoordiging
- CESR-Fin (+SISE)
- IOSCO voorzittersoverleg

Mr. A.W. Kist

- Toetreding
- Beleggingsobjecten
- Juridische Zaken
- Toezichtgroepen Financiële Ondernemingen (inclusief Project Toetreding Financiële Dienstverlening)
- Gedragstoezicht (inclusief project Gedragstoezicht Pensioenfondsen)
- Illegale Financiële Activiteiten
- Integriteit
- Control & Financiën
- Penningmeester

Vanaf 6 augustus 2007 zijn de taken van A.W. Kist door P.M. Koster waargenomen.

Portefeuilleverdeling bestuur per 15-09-2007

Drs. J.F. Hoogervorst

- Beleid
- Strategische Analyse
- Internationale Coördinatie
- Project Pensioentoezicht
- Toezichtgroepen Financiële Ondernemingen
- Beleggingsobjecten
- Juridische Zaken
- Personeel
- Communicatie
- Organisatieondersteuning
- Interne Audit Dienst
- Compliance & Privacy
- Voorzitter Commissie Kapitaalmarkten
- Ondernemingsraad
- CESR NL-vertegenwoordiging
- CESR-MiFID
- IOSCO NL-vertegenwoordiging

P.M. Koster RA

- Toetreding
- Gedragstoezicht
- Consument
- Integriteit
- Financieel Expertise Centrum
- Illegale Financiële Activiteiten
- Emissies en Openbare Biedingen
- Infrastructuur
- Securities Market Surveillance
- Toezicht Accountantsorganisaties
- Toezicht Financiële Verslaggeving
- Control & Financiën
- Facilitaire Dienst
- Informatisering
- Voorzitter Commissie Financiële Verslaggeving
- Penningmeester
- CESR-Fin (+SISE)

De directeuren

De directeuren managen de AFM. In tegenstelling tot het bestuur dragen de directeuren geen gezamenlijke verantwoordelijkheid. Mandaten worden door het bestuur toegekend aan de individuele directeuren. In hun rolverdeling met het bestuur hebben de directeuren voor hun portefeuille de operationele eindverantwoordelijkheid. Hieronder valt de interne eindverantwoordelijkheid jegens het bestuur voor processen, de kwaliteit van het werk, de overige externe vertegenwoordiging, de interne organisatie en het informeren van bestuur en medewerkers. In zowel toezichtvoorbereiding als toezichtuitvoering bereidt elk van de directeuren de conceptbestuursbesluiten voor (kwaliteit, inhoud, proces, prioriteit, coördinatie en consistentie), communiceren zij de besluiten, bewaken zij de uitvoering van die besluiten, en nemen zij gemandateerde besluiten.

De directeuren van de AFM zijn:

Ir. Th.F. Kockelkoren
Drs. H.W.O.L.M. Korte
Prof. dr. S.J. Maijoor
Drs. G. Santing

Nevenfuncties directeuren:

- Drs. H.W.O.L.M. Korte*
- Lid van Bestuur Stichting Pensioenfonds Mercurius Amsterdam

Prof.dr. S.J. Maijoor

- Hoogleraar Bedrijfseconomie, i.h.b. Control en Auditing Universiteit Maastricht
- Lid Curatorium Opleiding Corporate Compliance Vrije Universiteit Amsterdam
- Voorzitter Curatorium Accountantsopleiding Universiteit van Tilburg

Ir. Th.F. Kockelkoren

- Lid IUCN Netherlands Committee
- Comité van aanbeveling van UniPartners Rotterdam

Portefeuilleverdeling directeuren

Ir. Th.F. Kockelkoren

- Toezichtgroepen Financiële Ondernemingen
- Financiële dienstverlening
- Strategische Analyse
- Beleggingsobjecten

Drs. H.W.O.L.M. Korte

- Secretaris van het Bestuur
- Juridische Zaken en boetefunctionaris
- Beleid
- Internationale Coördinatie
- Consument
- Control en Financiën
- Communicatie
- Organisatieondersteuning
- Interne Audit Dienst

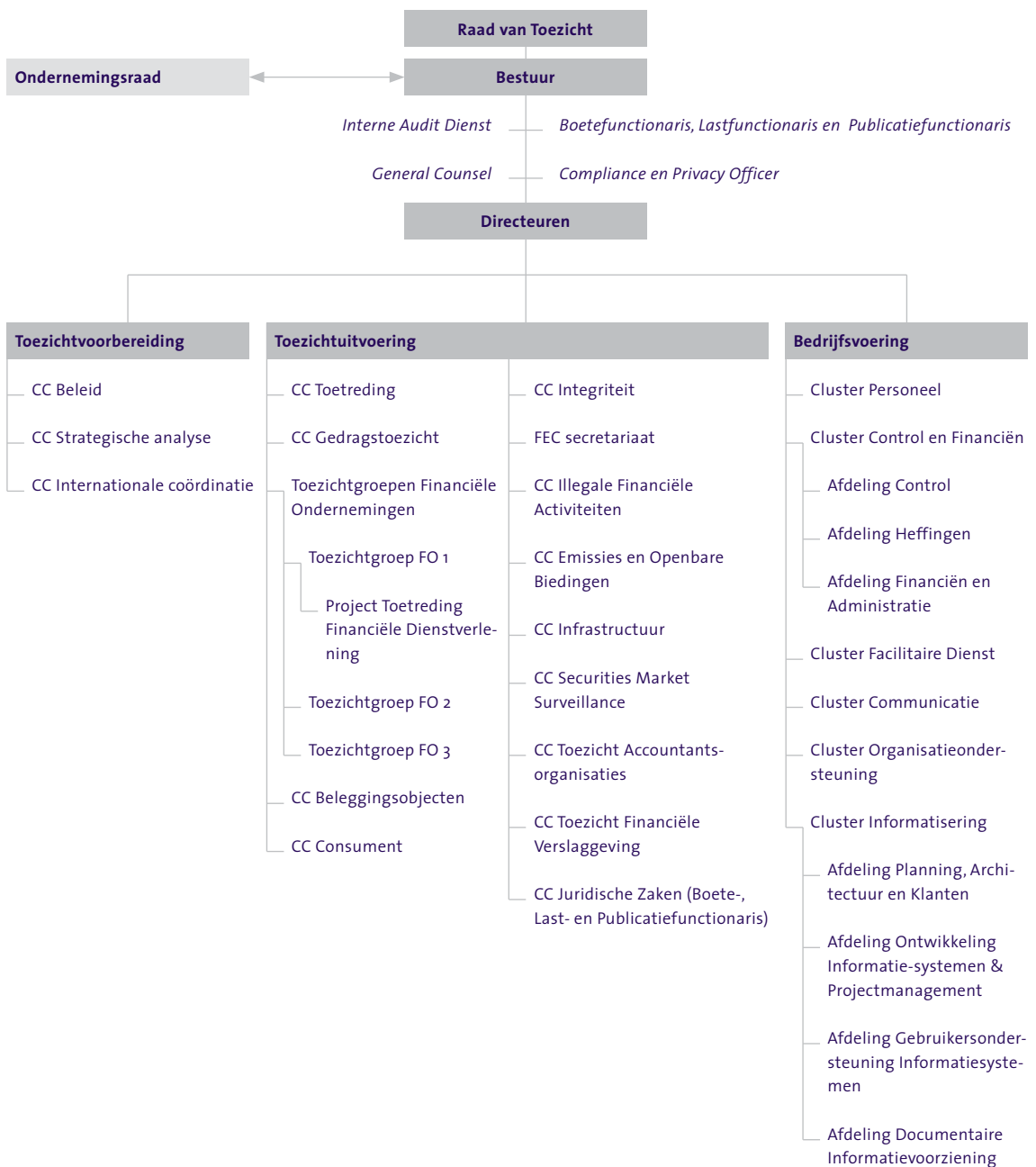
Prof. dr. S.J. Maijoor

- Integriteit
- Illegale Financiële Activiteiten
- Toezicht Financiële Verslaggeving
- Toezicht Accountantsorganisaties
- Emissies en Openbare biedingen
- FEC
- Personeel

Drs. G. Santing

- Toetreding
- Gedragstoezicht (incl. Project Gedragstoezicht Pensioenfondsen)
- Informatisering
- Facilitaire Dienst
- Compliance en Privacy
- Securities Market Surveillance
- Infrastructuur

Organigram

Veelgebruikte afkortingen

AFM	Autoriteit Financiële Markten
AIVD	Algemene Inlichtingen en Veiligheidsdienst
AO/IC	Administratieve Organisatie/ Interne Controle
Bgfo	Besluit gedragstoezicht financiële ondernemingen
CEBS	Committee of European Banking Supervisors
CEIOPS	Committee of European Insurance and Occupational Pensions Supervisors
CESR	Committee of European Securities Regulators
CSD	Clearing Settlement Depository & Payment Systems
DNB	De Nederlandsche Bank
FB	Financiële Bijsluiter
FEC	Financieel Expertise Centrum
IAD	Interne Audit Dienst
IFIAR	International Forum of Independent Audit Regulators
IFRS	International Financial Reporting Standards
IOSCO	International Organization of Securities Commissions
KGI	Koersgevoelige informatie
KiFID	Klachteninstituut Financiële Dienstverlening
MiFID	Markets in Financial Instruments Directive
MOU	Memorandum of understanding
MTF	Multilateral Trading Facility
NOvAA	Nederlandse Orde van Accountants- Administratieconsulenten
Nrfgo	Nadere regeling gedragstoezicht financiële ondernemingen
NVB	Nederlandse Vereniging van Banken
PW	Pensioenwet
StFD	Stichting Financiële Dienstverlening

ToM	· Toezicht op Maat
VBTB	· Van Beleidsbegroting tot Beleidsverantwoording
VFN	· Vereniging van Financieringsondernemingen in Nederland
Whc	· Wet handhaving consumentenbescherming
Wid	· Wet identificatie bij dienstverlening
Wmot	· Wet melding ongebruikelijke transacties
Wmz	· Wet melding zeggenschap
Wta	· Wet toezicht accountantsorganisaties
Wtfv	· Wet toezicht financiële verslaggeving
Wft	· Wet op het financieel toezicht

Colofon

Ontwerp en lay-out: Proforma ontwerpers & adviseurs, Rotterdam
Thoas Hooning van Duyvenbode & Miriam Monster
Fotografie: Jan Willem Steenmeijer
Drukwerk: DeltaHage, Den Haag
Papier: On Offset
Oplage: 4000 exemplaren

Dit is een uitgave van de Autoriteit Financiële markten.

Autoriteit Financiële Markten (AFM)
Vijzelgracht 50 | 1017 HS AMSTERDAM
Postbus 11723 | 1001 GS AMSTERDAM
+31 (0)20 797 20 00

Meldpunt Financiële Markten:
0900 540 05 40
info@afm.nl | www.afm.nl